

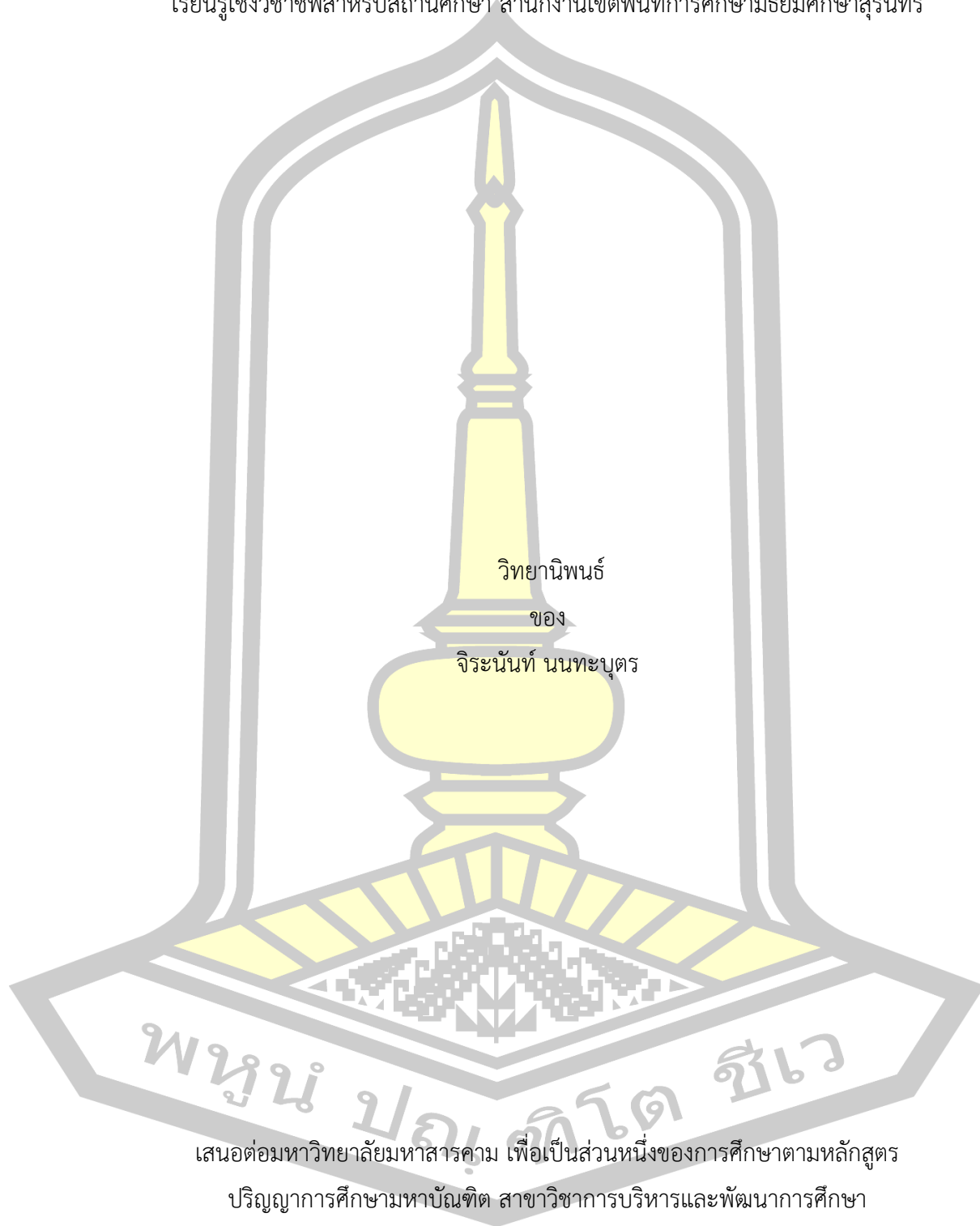
การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วิทยานิพนธ์
ของ
จิระนันท์ นนทะบุตร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
มีนาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

วิทยานิพนธ์

ของ

จิระนันท์ นนทะบุตร

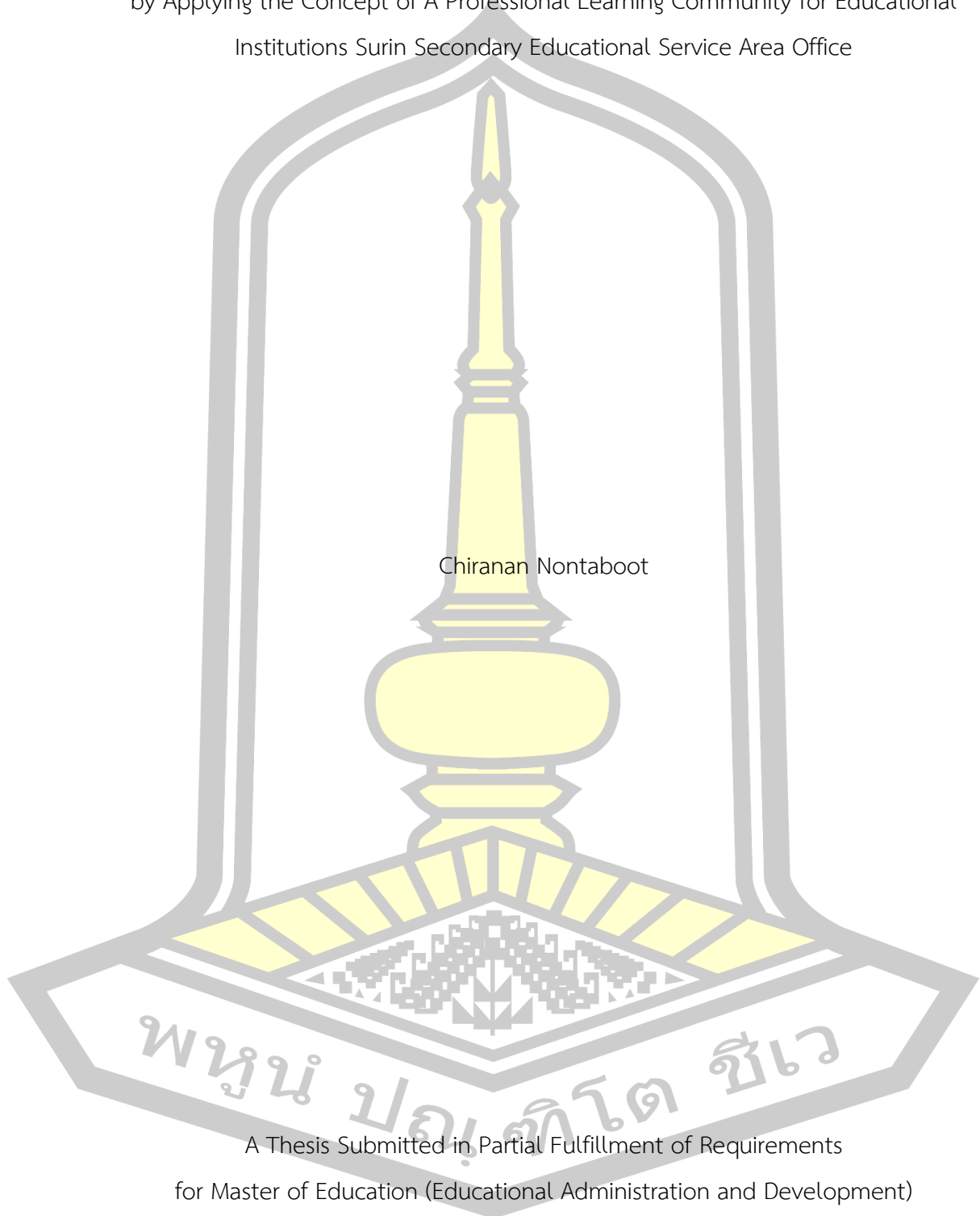
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

มีนาคม 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Development of Guidelines for the Implementation of the Student Care System
by Applying the Concept of A Professional Learning Community for Educational
Institutions Surin Secondary Educational Service Area Office

Chiranan Nontaboot

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

March 2021

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางสาวจิระนันท์ นนทะ
บุตร แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ปิยะธิดา ปัญญา)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์		
ผู้วิจัย	จิระนันท์ นนทะบุตร		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธรินธร นามวรรณ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะเวลา ที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูจำนวน 339 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling Technique) ระยะเวลาที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยศึกษาและสังเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ใช้พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากผู้บริหารและครู จากการสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน ร่างเป็นแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประเมินแนวทางโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 34 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา พบว่า แนวทางมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาแนวทาง, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

TITLE	The Development of Guidelines for the Implementation of the Student Care System by Applying the Concept of A Professional Learning Community for Educational Institutions Surin Secondary Educational Service Area Office		
AUTHOR	Chiranan Nontaboot		
ADVISORS	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2021

ABSTRACT

This research is aimed to ; 1) To study the current condition and the desirable condition of the student care system by applying the concept of a professional learning community for educational institutions Surin Secondary Educational Service Area Office. 2) To develop the operation of the student care system by applying the concept of a professional learning community for educational institutions Surin Secondary Educational Service Area Office. The research was divided into two phases; (1) To study the current condition and the desirable condition of the student care system operation, by applying the concept of a professional learning community for educational institutions Surin Secondary Educational Service Area Office by using questionnaires In collecting data from the sample from 339 administrators and teachers (from the sample size tables of Krejcie and Morgan, and stratified random sampling technique. (2) Guidelines for the development of the student care system by applying the concept of a professional learning community for educational institutions Surin Secondary Educational Service Area Office, by studying and synthesizing the current and desirable conditions used to develop guidelines for the implementation of the student care system from administrators and teachers by in-depth interviews with 3 best practice schools. Draft

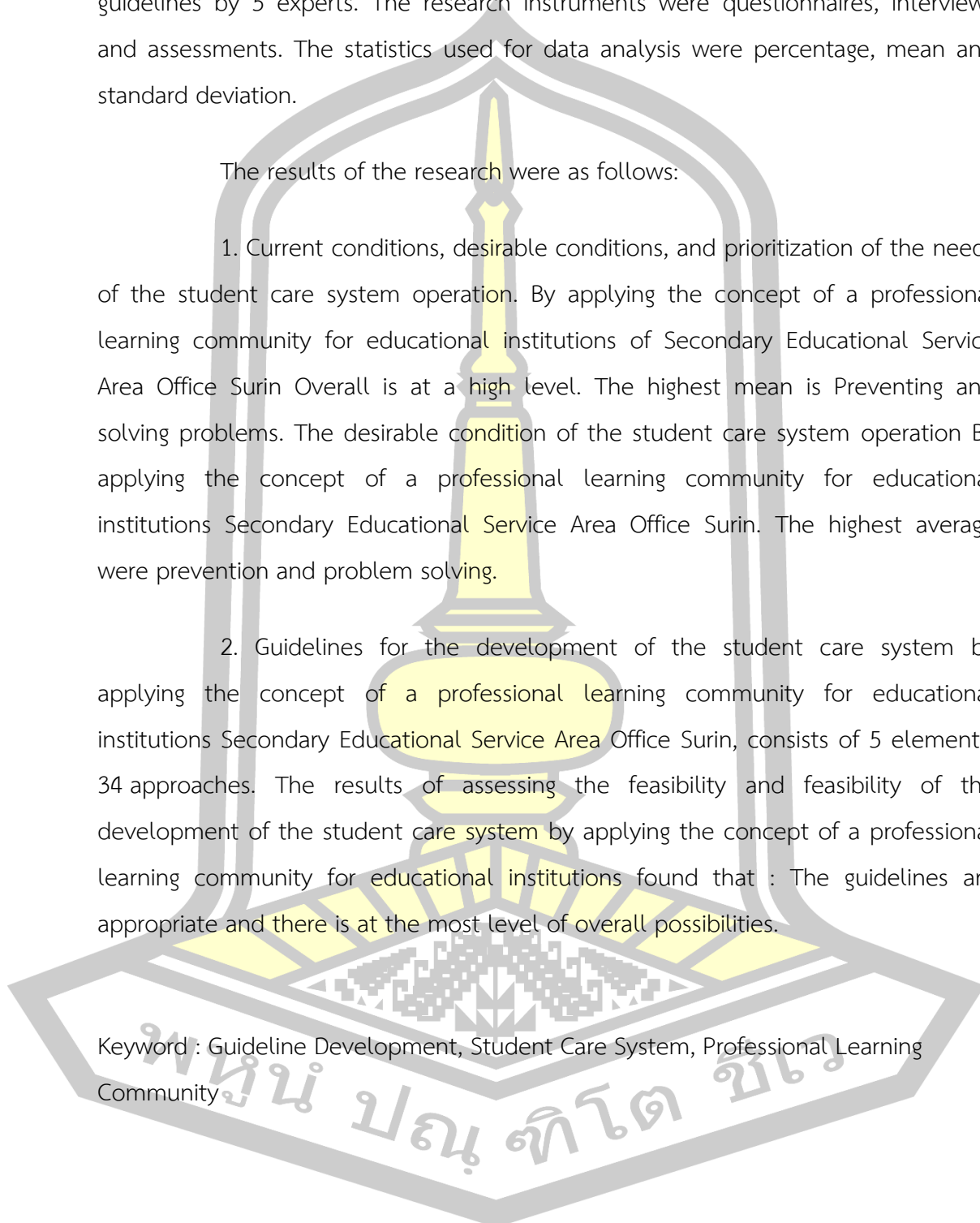
as a guideline for the development of a student care system and assess the guidelines by 5 experts. The research instruments were questionnaires, interviews and assessments. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation.

The results of the research were as follows:

1. Current conditions, desirable conditions, and prioritization of the needs of the student care system operation. By applying the concept of a professional learning community for educational institutions of Secondary Educational Service Area Office Surin Overall is at a high level. The highest mean is Preventing and solving problems. The desirable condition of the student care system operation By applying the concept of a professional learning community for educational institutions Secondary Educational Service Area Office Surin. The highest average were prevention and problem solving.

2. Guidelines for the development of the student care system by applying the concept of a professional learning community for educational institutions Secondary Educational Service Area Office Surin, consists of 5 elements, 34 approaches. The results of assessing the feasibility and feasibility of the development of the student care system by applying the concept of a professional learning community for educational institutions found that : The guidelines are appropriate and there is at the most level of overall possibilities.

Keyword : Guideline Development, Student Care System, Professional Learning Community

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน กรรมการสอบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยะธิดา ปัญญา กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ แนวคิด วิธีการ รวมถึงให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้อง สมบูรณ์ รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิงทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครู ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ และเพื่อนนิสิตสาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา รุ่น พ. 32 ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา สมาชิกในครอบครัว และกัลยาณมิตรทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน และเป็นกำลังใจอันดีผลักดันให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงอย่าง สมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์จากการวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้การอบรมประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้มีสติปัญญา คุณธรรม และจริยธรรมอันเป็นเครื่องชี้นำความสำเร็จในชีวิต

จิระนันท์ นนทะบุตร

พูน ปณ ทิโต ชีเว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการบริหารสถานศึกษา.....	10
หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ.....	39
แนวทางและการพัฒนาแนวทาง.....	57
บริบทของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61

งานวิจัยในประเทศ.....	61
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.....	75
ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์.....	80
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	87
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	144
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	144
สรุปผล.....	144
อภิปรายผล.....	147
ข้อเสนอแนะ.....	150
บรรณานุกรม.....	152
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ.....	160
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	163
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	182
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	186
ประวัติผู้เขียน.....	192

สารบัญตาราง

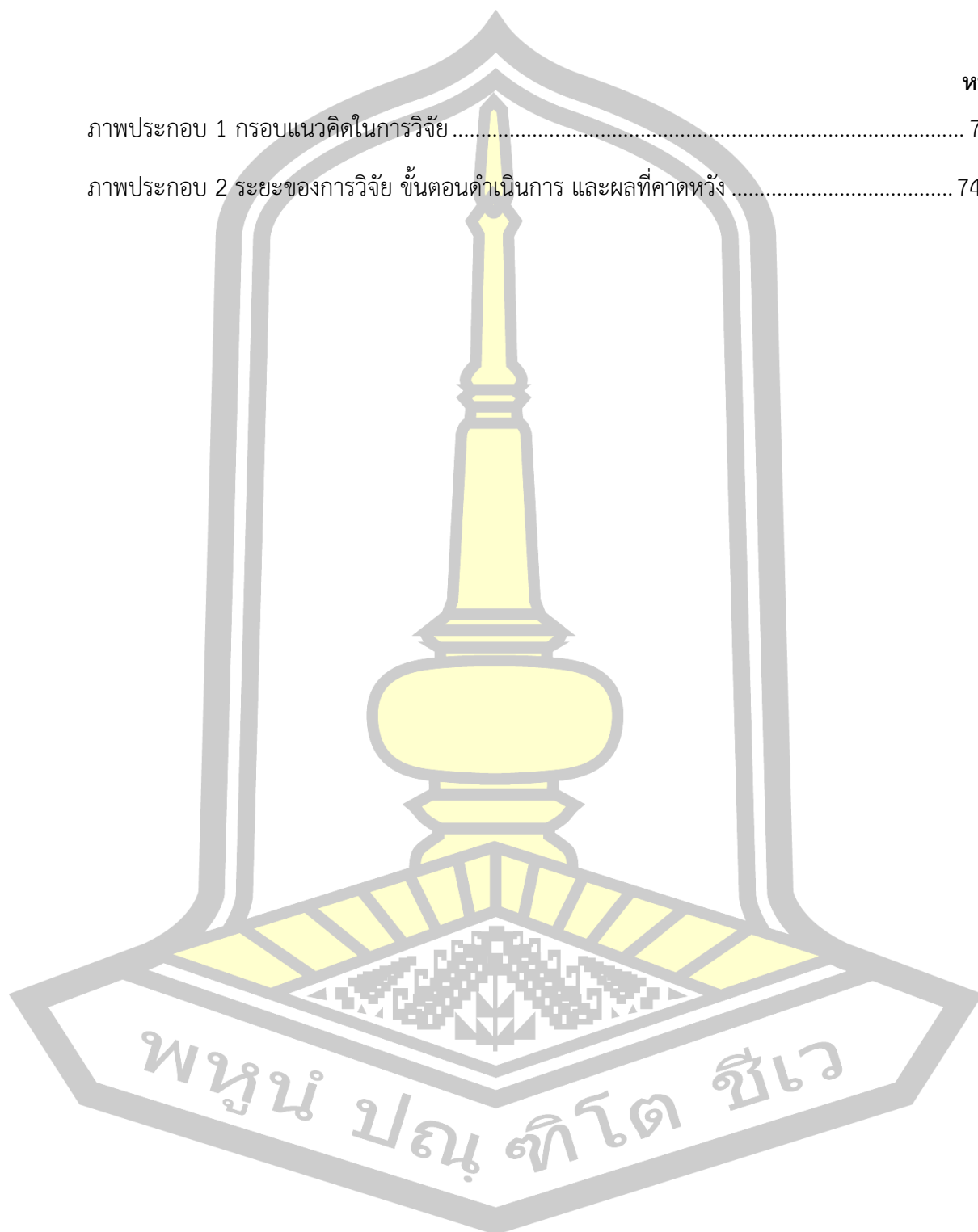
	หน้า
ตาราง 1 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	23
ตาราง 2 วิเคราะห์ห้องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	52
ตาราง 3 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	54
ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา	76
ตาราง 5 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	87
ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.....	88
ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ในภาพรวมและรายด้าน	89
ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน	91
ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน	93
ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ในภาพรวมและรายด้าน	96

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อในภาพรวมและรายด้าน	98
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม	100
ตาราง 13 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	101
ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน	102
ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน	103
ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	105
ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ	107
ตาราง 18 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน	125
ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด	

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวม.....	132
ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	133
ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน.....	135
ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน.....	138
ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา.....	140
ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ.....	142
ตาราง 25 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการพัฒนาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	183
ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	185

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 ระยะเวลาของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง	74

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่พัฒนาเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องที่กำหนดให้ดำเนินการ คือ เรื่องความรู้และทักษะการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ 5) ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์มาใช้เพื่อป้องกันและพัฒนาปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ทุกรายวิชา อีกทั้งมีการประสานร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลที่อยู่ในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

การพัฒนานักเรียนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน เป็นต้นว่า ปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่าง ๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่น ๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ช่วยในการแก้ปัญหาให้นักเรียน กรมวิชาการร่วมกับกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดแนวทางในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี การดำเนินงานสะดวกขึ้น นักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้ดีขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2544) และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังเป็นงานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องจัดทำเพื่อให้กระบวนการทำงานที่เป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานงานสร้างความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการกิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีแนวความคิดในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล นักเรียนทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกันซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กรมสามัญศึกษา, 2544) กล่าวคือ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายความรวมถึงการส่งเสริมในสิ่งที่เป็นจุดเด่นของนักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน โดยมีวิธีการและเครื่องมือของการดำเนินงานสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด ซึ่งเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน (กรมสามัญศึกษา, 2544)

ในศตวรรษที่ 21 การศึกษาของเด็กไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องเกิดจากกระบวนการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย เหมาะสม โดยที่เด็กมีสิทธิและโอกาสที่จะรับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคความรู้มากมายที่มีการเปลี่ยนแปลง ถ่ายโอน และเชื่อมโยงทั่วถึงกันอย่างรวดเร็วด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศเพียงปลายนิ้วทำให้เกิดการพัฒนาทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว โลกที่เปลี่ยนแปลงไปยังส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้แบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นสิ่งจำเป็นต่อการเรียนรู้มาก ในอดีตหน้าที่ของครูมีบทบาทมากในด้านการเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ ครูเป็นผู้พูด นักเรียนต้องเป็นผู้ฟัง ครูเป็นคนสั่ง นักเรียนต้องทำตาม แต่ในยุคศตวรรษที่ 21 หัวใจสำคัญของการเรียนการสอน คือ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ดีของครูที่การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องมีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมโดยสิ้นเชิง คือ ต้องเปลี่ยนจากคำว่าครูสอนมาเป็นครูฝึก ต้องเปลี่ยนจากห้องที่สอนมาเป็นห้องทำงาน ต้องเปลี่ยน

จากเน้นการสอนของครูมาเป็นเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน ต้องเปลี่ยนจากการเรียนเป็นรายบุคคล มาเป็นการเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม ต้องเปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขันมาเป็นการเรียนแบบช่วยเหลือ แบ่งปันกัน ครูเปลี่ยนจากการบอกเนื้อหาสาระมาทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุก ในการเรียนให้แก่ศิษย์ โดยเน้นออกแบบการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการปฏิบัติ ครูสามารถถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับนักเรียนโดยการลงมือทำร่วมกันกับนักเรียน ซึ่งครูที่เป็นที่ต้องการของนักเรียนก็คือ ครูที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีนวัตกรรม หรือสื่อ ในการเรียนการสอนนักเรียนที่หลากหลายซึ่งเป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของนักเรียนดีขึ้น (วิจารณ์ พานิช, 2554) บทบาทของครูในชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง และการจัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนจากการเน้นที่การสอนของครูเป็นเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน และเปลี่ยนจากเน้นที่การเรียนรู้ของแต่ละบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกัน เป็นกลุ่ม (Team Learning) รวมทั้งเปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเน้นที่ความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน จึงถือเป็นการเรียนรู้ร่วมกันไปกับกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน และสมาชิกที่อยู่ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (วิจารณ์ พานิช, 2554)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ ได้มีการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยอาศัยแบบแผน ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ภายใต้ความคาดหวังว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะช่วย ให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด แต่ที่ผ่านมา การดำเนินงานดังกล่าวของสถานศึกษา ยังไม่สามารถนำมาใช้เพื่อพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข คุณลักษณะที่ ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้เท่าที่ควร จากความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมานั้น ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายใต้การประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความเหมาะสมกับ สภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์และคัดเลือกจากหลักการที่นักวิชาการส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกันมากที่สุด 5 ด้าน พร้อมทั้งประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อความร่วมมือในการแก้ปัญหา และพัฒนางานระบบดูแลนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ อยู่ในระดับใด
2. แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา เพื่อผู้บริหารนำไปวางแผน ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
2. ได้แนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตตามระยะการวิจัยดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ กรมสุขภาพจิต (2544), กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ข), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก), สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ซึ่งผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์องค์ประกอบจากหลักการที่ตรงกันมากที่สุดได้องค์ประกอบ ดังนี้

- 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2 การคัดกรองนักเรียน
- 1.3 การส่งเสริมนักเรียน
- 1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 1.5 การส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 2,891 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 85 คน ครูผู้สอน 2,806 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ จำนวน 339 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 คน ครู 329 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ระยะที่ 2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติดี (Best Practice) ในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อนักเรียน
ศึกษารูปแบบวิธีการ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ โดยสังเคราะห์องค์ประกอบ จัดลำดับความสำคัญ และผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำร่วม

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

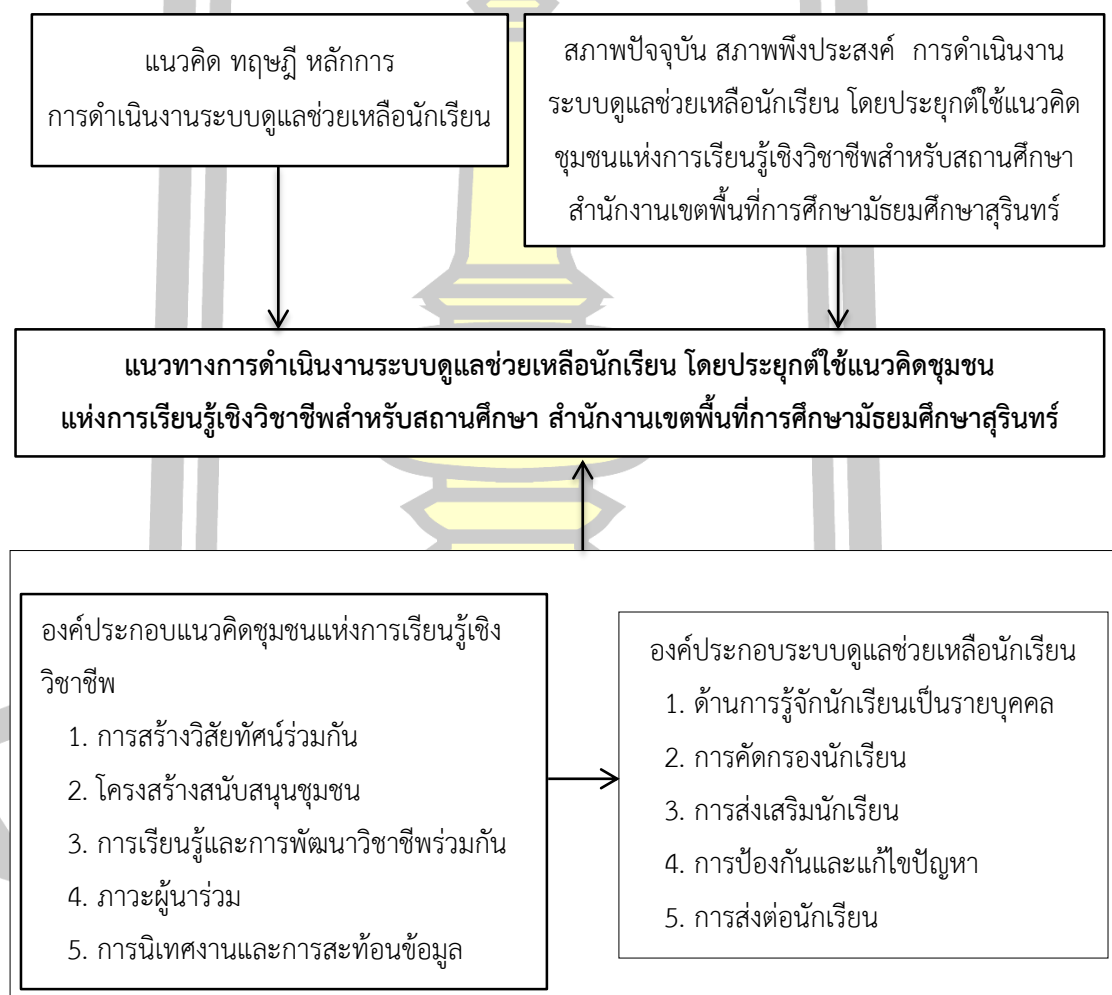
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้ากลุ่มงานกิจการนักเรียน จำนวน 1 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 1 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติ (Best Practice) ของโรงเรียนที่เป็นต้นแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้รับรางวัลระดับสหวิทยาเขต หรือระดับจังหวัด หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาหรือระดับประเทศรวมเป็นผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 3 คน จาก 3 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 9 คน

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ร่างแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ตรวจสอบยืนยันร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ รวมทั้งหมดจำนวน 9 คน โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ พิจารณาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะและประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ให้ได้กระบวนการเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถานศึกษา โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กำหนดเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ซึ่งต้องรู้จักนักเรียนในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัวและด้านอื่น ๆ เป็นรายบุคคล โดยใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ เช่น ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก แบบสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน เพื่อการคัดกรองโดยการวิเคราะห์จากข้อมูลประวัติของนักเรียน จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิดนักเรียน โดยแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล รวมทั้งมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน

1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง สถานศึกษาให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนได้เรียนรู้และพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสม ได้แก่ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การประชุม ผู้ปกครองนักเรียน การเยี่ยมบ้านนักเรียน การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง สถานศึกษามีแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา พิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น ประสานงานกับครูและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อจัดกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองแล้วบันทึกลงในแบบบันทึกรายงานผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา ซึ่งได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแล้ว แต่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น ครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการส่ง ทั้ง 2 กรณี คือ การส่งต่อภายใน อันได้แก่ ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา ครูฝ่ายปกครอง และการส่งต่อภายนอก อันได้แก่ เพื่อดำเนินการตามระบบต่อไป

2. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง กระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และร่วมแก้ไขปัญหา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เข้ามาขับเคลื่อนในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขวิธีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเข้ามาใช้ขับเคลื่อนในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อาศัยการร่วมมือ ร่วมใจกันของครู ผู้บริหาร โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปที่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 องค์ประกอบ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การป้องกันและแก้ปัญหา และการส่งต่อ

4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

5. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งหรือมอบหมายงานจากผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นครูที่ปรึกษาและมีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

6. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สพฐ. จังหวัดสุรินทร์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการบริหารสถานศึกษา
2. หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. แนวคิด เชิงทฤษฎีเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
4. แนวทางและการพัฒนาแนวทาง
5. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
  - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักการบริหารสถานศึกษา

1. ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

Good (1973) ได้ให้ความหมายการบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้นนำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาให้ตรงเป้าหมายทุกประการ

พิสมัย ถิณะแก้ว (2541) ได้ให้ความหมายการบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้บริการแก่บุคคลที่อยู่ในสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยอาศัยทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากรทางการศึกษาโดยเฉพาะเด็กและเยาวชนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สวัสดิ์ กาญจนสุวรรณ (2542) ได้ให้ความหมายการบริหารงานในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารสถานศึกษาเป็นกิจกรรมการบริหารอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษาภายในขอบเขตงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม อันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

นิพนธ์ กินาวงศ์ (2543) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโรงเรียนเป็นกระบวนการบริหารที่มุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่ต้องปฏิบัติบรรลุจุดมุ่งหมาย โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

รุ่ง แก้วแดง (2544) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารโรงเรียน หมายถึง การบริหารงานทั้งหมดภายในโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแล้วงานด้านการเรียนการสอนทั้งหมดนับตั้งแต่เรื่องของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ซึ่งในปัจจุบันอาจจะเรียกใหม่ว่าเป็นงานด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับงานด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง และผู้บริหารต้องอยู่ที่สถานศึกษา ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรออกนอกสถานศึกษาเพื่อจะได้มีเวลาบริหารการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่

สมเดช สีแสง (2548) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานการศึกษา หน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาทั้งภาคบังคับและขั้นพื้นฐาน รวมถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัยสถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานทางการศึกษา

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนิน การของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการงานทั้งหมดในสถานโดยการดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและการบริหารทั่วไป โดยยึดหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง หลักการตรวจสอบถ่วงดุล โดยมุ่งให้ภารกิจทางการศึกษาที่ต้องปฏิบัติบรรลุจุดมุ่งหมายโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะกำหนดให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขโดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษามาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและสังคม

2. ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการศึกษาเกี่ยวกับ

การบริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ
ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นขอบข่ายและภารกิจการบริหาร
และการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านการบริหารวิชาการ

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ
หลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนาการกระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชน

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา

และองค์กรอื่น ๆ

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครั้ว องค์กร

หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ

สถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ

1.17 การพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านการบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ

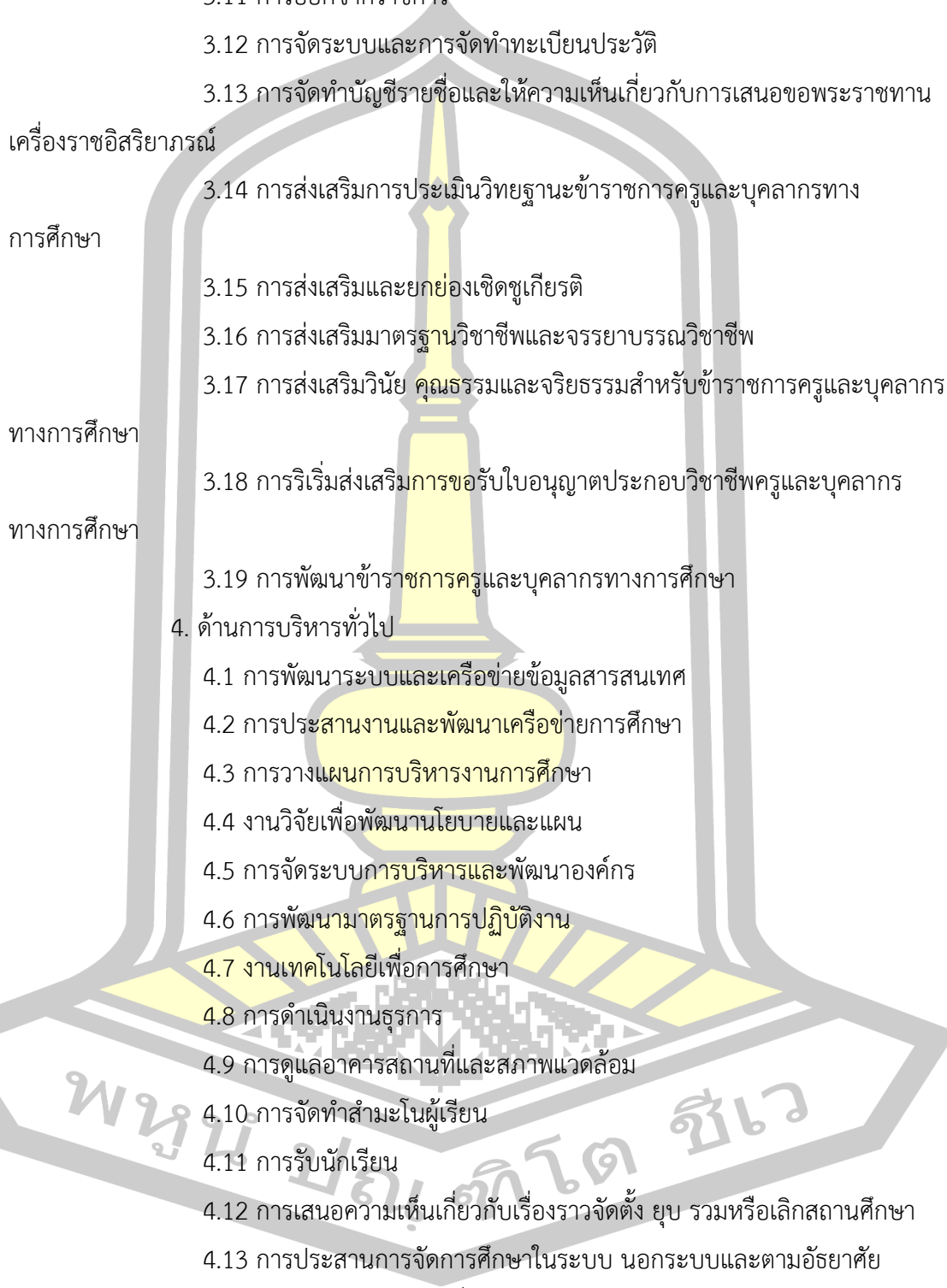
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจาก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

- 2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
- 2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
- 2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
- 2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
- 2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
- 2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 2.11 การวางแผนพัสดุ
- 2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณ เพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำและจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
  - 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
  - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
  - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้นการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
  - 3.6 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
  - 3.7 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
  - 3.8 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
  - 3.9 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ

-
- 3.10 การอุทธรณ์และร้องทุกข์
  - 3.11 การออกจากราชการ
  - 3.12 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
  - 3.13 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
  - การศึกษา
    - 3.14 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
    - 3.15 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
    - 3.16 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
    - 3.17 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - ทางการศึกษา
    - 3.18 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา
    - 3.19 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  - 4. ด้านการบริหารทั่วไป
    - 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
    - 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
    - 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
    - 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
    - 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
    - 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
    - 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
    - 4.8 การดำเนินงานธุรการ
    - 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
    - 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
    - 4.11 การรับนักเรียน
    - 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องราวจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
    - 4.13 การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
    - 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
    - 4.15 การทัศนศึกษา
    - 4.16 งานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน
องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น

4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า ขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาก็คือ ขอบข่ายของงานการบริหาร
สถานศึกษาเพราะมีขอบข่ายงานอันเดียวกัน ซึ่งงานในสถานศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาต้องบริหารมี
4 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านงานบุคคล และ 4) ด้านงานทั่วไป ซึ่งเป็นไป
ตามกรอบนโยบายของรัฐบาลตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

หลักการแนวคิดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่า
เป็นการส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้น
หรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่
พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 ก) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
เป็นการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพมีคุณลักษณะที่
พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจาก
วิกฤติทั้งปวง

กระทรวงศึกษาธิการ (2547) ได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า
เป็นกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน สอดคล้องกับระบบการประกันคุณภาพ
การศึกษาและการบริหารทั้งระบบโรงเรียน โดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีกับ
ครูที่ปรึกษาครูแนะแนวและฝ่ายปกครอง รวมทั้งมีการประสานระหว่างระบบครอบครัวระบบโรงเรียน
และสาธารณสุขที่ต้องรับส่งต่อปัญหาวัยรุ่นที่สำคัญและเร่งด่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก) ได้ให้ความหมายของระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน

พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งการดูแลช่วยเหลือ หมายรวมถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหาโดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนาการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่แก่นักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

กรมสุขภาพจิต (2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าการส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้ให้ความหมายของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนมี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหาและพัฒนาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ มีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบมี รูปแบบแนวปฏิบัติที่ชัดเจน

2. ความสำคัญและความจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้สรุปไว้ว่า ความสำคัญที่จะมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกโรงเรียนรวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือ

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลา และวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรของโรงเรียนในทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชนกระบวนการช่วยเหลือคนจะมุ่งพิจารณาจากสาเหตุเป็นสำคัญ จากนั้นจึงดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหานั้น ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือ ช่วยให้คนช่วยตนเองได้ เพื่อให้แต่ละคนรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง รู้จักและเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบตนเอง สามารถคิดและตัดสินใจเลือกได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้ว

การป้องกันและการช่วยเหลือแก่ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาครอบครัว ปัญหาการแข่งขันทุกรูปแบบ ก่อให้เกิดความทุกข์ ความกังวลใจ ความเครียดซึ่งล้วนแต่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนจนนำไปสู่การเกิดปัญหาและสภาวะวิกฤตทางสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนานักเรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

3. วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้สรุป วัตถุประสงค์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก) ได้สรุปว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
2. เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้ให้วัตถุประสงค์ของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบ มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐาน การปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นครูที่ปรึกษา ครูปกครอง ครูแนะแนว ผู้บริหาร ผู้ปกครององค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนได้ร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นทางการ มีเอกสารหลักฐานรวมทั้ง มีการประเมินคุณภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนปลอดภัยจากความเสี่ยงจากสภาพสังคมปัจจุบันในทุกทางและเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

4. ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ได้มีผู้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้

ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงตรงกับสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้
4. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันแก้ไขปัญหาทั้งด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ ได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขมีทักษะชีวิตและมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนครูและผู้ปกครอง
2. ผู้ปกครอง ชุมชนตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลานเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง
3. ครูตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนมีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู
4. ผู้บริหารรู้จักศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการเรียนรู้ได้ ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ใช้ในการกำหนดแนวทางในการพัฒนานักเรียน หลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา มีรูปแบบกระบวนการพัฒนาและการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

5. โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ได้รับการยอมรับ การสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง มีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ และเอื้ออาทร

6. หน่วยงานต้นสังกัดพัฒนาวัฒนธรรมในการพัฒนานักเรียน พัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับการทำงาน การนิเทศติดตามผล ประเมินผลและการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน มีระบบข้อมูลสารสนเทศทั้งข้อมูล ระดับบุคคล และระดับโรงเรียนเพื่อพัฒนางาน ต่อไป

7. ประชาชนมีประชากรที่มีคุณภาพดีมีปัญหา และมีความสุข มีการเชื่อมโยง ข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชน ลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังอันสำคัญในการพัฒนาประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปอย่างดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งจะวางรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรมจริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะ เอาชนะอุปสรรค (AQ)
4. นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อย่างรอบด้าน
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพอย่างเข้มแข็ง จริงจังด้วยความ เสียสละ เอาใจใส่

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าประโยชน์ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงตรงกับสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง ควบคุมตนเองได้ มีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งจะวางรากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรมจริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะ เอาชนะอุปสรรค (AQ)
4. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
5. นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ อย่างรอบด้าน

6. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ เข้มแข็ง จริงจัง ด้วยความเสียสละเอาใจใส่

5. แผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก) ได้กล่าวถึงการบริหารเชิงระบบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการวางแผนการดำเนินงาน

1.1 การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด จะต้องกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐาน และมีการบันทึกข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบอันจะส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

1.2 การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของทุกคนโดยใช้กระบวนการ วิธีการต่าง ๆ และการบันทึกผลบุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่าง ๆ จะปฏิบัติและบันทึกผลอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

1.3 การตรวจสอบ/ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเองร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินภายในระหว่างบุคคล

1.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัยหรือการบันทึกให้ดีขึ้น จนระบบคุณภาพหรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

2. การปฏิบัติตามแผน

2.1 ชั้นการวางแผน

2.1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการ

2.1.2 กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด ความสำเร็จ เครื่องมือและวิธีการในการนิเทศติดตามและประเมินผล

2.1.3 กำหนดแผนงาน/ปฏิทินการดำเนินงาน

2.2 ชั้นการดำเนินงาน ดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ด้วยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริงของสถานการณ์

2.3 ชั้นการตรวจสอบ

2.3.1 ตรวจสอบติดตามการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.2 ประเมินผลการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลการตรวจสอบและการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.4 ขั้นการปรับปรุงและพัฒนางาน นาผลการประเมินมาปรับปรุง และ
ดำเนินการ ตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

3. การกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน

การนิเทศ ติดตามและประเมินผลจะบรรลุเป้าหมายได้ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 3.1 การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 3.2 การวางแผนตามระบบมาตรฐาน (P D C A)
- 3.3 มีการนิเทศ ติดตามผลเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง
- 3.4 จัดทำระบบสารสนเทศ
- 3.5 สรุปรายงานและเผยแพร่

การนิเทศ ติดตามและประเมินผล จึงเป็นกระบวนการตรวจสอบและประเมินผลงานในระหว่างการทำงาน ด้วยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีกระบวนการวางแผนที่เป็นระบบ กำหนดขั้นตอน วิธีการ เครื่องมือที่มีมาตรฐาน เป็นการประเมินระบบและผลลัพธ์ของระบบ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยมีบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำร่วมแก้ไขปัญหา ระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมินอย่างเป็นกัลยาณมิตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นไปตามสภาพจริงในการนำมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนด

6. องค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ประการ ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการดำเนินงานคือครูที่ปรึกษาโดยประสานความร่วมมือกับครู บุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นความสำเร็จจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจร่วมคิดร่วมทำของทุกคน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญให้การสนับสนุนทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ ส่งเสริมทั้งด้านความรู้ เทคนิควิธีการเพื่อให้ครูและบุคลากรมีความรู้ ความสามารถเกิดความมั่นใจ มีขวัญและกำลังใจ เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพผู้ปกครอง ชุมชน สังคมเกิดการยอมรับและมีความเชื่อมั่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จะต้องเป็นความร่วมมือกันในการดำเนินงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษา หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีบุคลากรหลักในการดำเนินงาน คือ ครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาโดยภารกิจที่เป็นหัวใจการดำเนินงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน 5 กิจกรรม คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันปัญหานักเรียน การแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันปัญหานักเรียนการแก้ไขปัญหานักเรียน และการส่งต่อ

จากผลการศึกษาทฤษฎีเพื่อการสังเคราะห์กำหนดองค์ประกอบของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวคิดของนักวิชาการ 5 แหล่ง ผู้วิจัยได้จัดองค์ประกอบที่มีความหมายเหมือนกันนำมาจัดเป็นกลุ่มองค์ประกอบเดียวกันและได้ทำการประมวลผล วิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

	องค์ประกอบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	กรมสุขภาพจิต (2544)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547)	สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552)	ความถี่ (f)
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	√	√	√	√	4
2	การคัดกรองนักเรียน	√	√	√	√	4
3	การส่งเสริมนักเรียน	√	√	√	√	4
4	การป้องกันและแก้ปัญหา	√	√	√	√	4
5	การส่งต่อ	√	√	√	√	4

จากตาราง 1 พบว่า มีค่าคะแนนความถี่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($f = 4$) การคัดกรองนักเรียน ($f = 4$) การส่งเสริมนักเรียน ($f = 4$) การป้องกันและแก้ปัญหา ($f = 4$) การส่งต่อ ($f = 4$) จากผลการศึกษาสังเคราะห์หลักการแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยคัดเลือกองค์ประกอบที่มีแนวคิดตรงกันมากกำหนดเป็นกลุ่มขององค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($f = 4$)

องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ($f = 4$)

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน ($f = 4$)

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา ($f = 4$)

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ ($f = 4$)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ปัญหา 5) การส่งต่อ

องค์ประกอบที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ความหมายของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวก ด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาที่มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก) ได้ให้ความสำคัญของการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ตรงกันว่า ความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษาที่มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เพราะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหาที่นักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด และได้กล่าวถึงรายละเอียดการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านความสามารถ แยกเป็น

1.1 การเรียน

- 1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ
  2. ด้านสุขภาพ แยกเป็น
    - 2.1 ด้านร่างกาย
    - 2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม
  3. ด้านครอบครัว แยกเป็น
    - 3.1 ด้านเศรษฐกิจ
    - 3.2 การคุ้มครองนักเรียน
  4. ด้านอื่น ๆ ที่ครู-อาจารย์พบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับ
 การดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรทราบ
    - 4.1 ด้านความสามารถ
      - 4.1.1 การเรียน เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียน พฤติกรรมการเรียนในห้องเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ไม่ตั้งใจเรียน และบอบบาทหน้าที่พิเศษในโรงเรียน
      - 4.1.2 ด้านความสามารถอื่น ๆ เช่น ความสามารถพิเศษ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
    - 4.2 ด้านสุขภาพ
      - 4.2.1 ด้านร่างกาย เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก โรคประจำตัว ความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การได้ยิน การมองเห็น
      - 4.2.2 ด้านจิตใจ-พฤติกรรม เช่น อารมณ์ซึมเศร้า/วิตกกังวล ความประพฤติ พฤติกรรมอยู่ไม่นิ่ง/สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว/ขี้อาย
    - 4.3 ด้านครอบครัว
      - 4.3.1 ด้านเศรษฐกิจ เช่น รายได้ของบิดามารดา/ผู้ปกครอง อาชีพของผู้ปกครอง ค่าใช้จ่ายที่นักเรียนได้รับมาในการมาโรงเรียน
      - 4.3.2 การคุ้มครองนักเรียน เช่น จำนวนพี่น้อง/ บุคคลในครอบครัว สถานภาพของบิดามารดา บุคคลที่ดูแลรับผิดชอบนักเรียน ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว หรือการใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนัน เป็นต้น
- สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่จะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

ขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวที่สำคัญ คือ

1. ระเบียบสะสม
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ)
3. วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาควรมีสำหรับใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ข้อมูลด้านความสามารถ การเรียน ความสามารถพิเศษหรือความอัจฉริยะ
2. ด้านสุขภาพ ร่างกายหรือความพิการ จิตใจ พฤติกรรม การรู้จักนักเรียน
3. ด้านครอบครัว เศรษฐกิจ การคุ้มครองสวัสดิภาพ
4. ด้านสารเสพติด
5. ด้านความปลอดภัย
6. พฤติกรรมทางเพศ
7. ด้านอื่น ที่ครูพบเพิ่มเติม

เป็นรายบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการ (2544) กล่าวว่า ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ควรมีข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปเอกสารเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษาพิจารณาทำความเข้าใจนักเรียนเป็นเบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ
2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมที่ปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตใจ ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียน ด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็กมี 3 ชุด คือ ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินนักเรียน ชุดที่พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินนักเรียนและชุดที่นักเรียนประเมินตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข) ได้กล่าวว่า วิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น มีวิธีการดังนี้

1. การสังเกต ได้แก่ สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียน สังเกต พฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

2. การสัมภาษณ์ ได้แก่ สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เกี่ยวข้องภายใน สถานศึกษา ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา หรือเพื่อนครูและเพื่อนนักเรียนผู้เกี่ยวข้อง ภายนอกสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ญาติใกล้ชิดนักเรียนและเพื่อนบ้านสัมภาษณ์ตัวนักเรียนเอง

3. การเยี่ยมบ้าน ได้แก่ เยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อพบพ่อแม่หรือผู้ปกครอง นักเรียน ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับ สภาพเศรษฐกิจ/สังคม ความสัมพันธ์ในครอบครัว ทัศนคติหรือ ค่านิยมของตนในครอบครัว เยี่ยมบ้านเพื่อพบบุคคลอื่น ในครอบครัว

4. ศึกษาข้อมูล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากผลงานของนักเรียน ศึกษาข้อมูลจาก เอกสารหลักฐานอื่น

เรื่องยศ อุตระศาสตร์ (2546) ได้กล่าวว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลต้อง ประกอบไปด้วยข้อมูลพื้นฐาน โดยครูที่ปรึกษาควรใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เครื่องมือที่สำคัญ คือ ระเบียบสะสม ซึ่งเป็นเครื่องมือในรูปแบบเอกสารเพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยนักเรียน เป็นผู้กรอกข้อมูลและครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา พิจารณาทำความเข้าใจกับนักเรียน เบื้องต้น หากข้อมูลไม่เพียงพอหรือมีข้อสังเกตบางประการ ครูที่ปรึกษาควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วย วิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากครูอื่นหรือเพื่อน ๆ ของ นักเรียน การสังเกตพฤติกรรมอื่นในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น รวมทั้งการใช้เครื่องมือแบบทดสอบต่าง ๆ

วนิดา ชนินthyทรวงศ์ (2544) กล่าวว่า ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น ครูที่ปรึกษาต้องใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทั้งด้าน ความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว เครื่องมือสำคัญได้แก่ 1) ระเบียบสะสม 2) แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก 3) วิธีการและเครื่องมืออื่น เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษาศึกษาจาก แฟ้มสะสมผลงานการเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การสังเกต ศึกษา พฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคลทางด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านพฤติกรรม ด้านครอบครัว และด้านสังคม โดยใช้เครื่องมือคือ ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม เพื่อคัดกรองนักเรียนต่อไป

จากผลการศึกษาทฤษฎีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ของ องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน เช่น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) แบบทดสอบบุคลิกภาพ

2. สถานศึกษามีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโดย การสังเกต พฤติกรรมนักเรียนและการศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน

3. สถานศึกษามีการสำรวจข้อมูลของนักเรียนเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียน

4. สถานศึกษามีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียน

5. สถานศึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อขอข้อมูลของนักเรียน
องค์ประกอบที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

ความหมายของการคัดกรองนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรอง เป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มอาจนิยมกลุ่มดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา

2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่มีจิตอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

4. กลุ่มมีพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษา ในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มแล้วความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียนจะมีย่นลง มีผลต่อการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยด่วน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อจัดนักเรียนเป็น กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/กลุ่มมีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหาตามแต่กรณี

ขั้นตอนการคัดกรองนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียน ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดหลักเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรให้มีการประชุมครู-อาจารย์ เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครู-อาจารย์ในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรง หรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใด จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองและแหล่งข้อมูลเพื่อคัดกรองนักเรียนแต่ละด้าน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า แนวทางคัดกรองนักเรียนว่าการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดเกณฑ์การคัดกรองของนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกันเป็นที่ยอมรับของครูในโรงเรียน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความถี่ของพฤติกรรมเท่าใดอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองของสถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไร จึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหากการคัดกรองจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

1. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

2. กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออก เกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมในด้านลบ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คัดกรอง กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาตาม เกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้ความช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตามแต่ กรณีการจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ปัญหา ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ปัญหาของนักเรียนจะมึ้น้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียนต้องพิจารณาข้อมูลนักเรียนในด้านต่าง ๆ เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดหรือตามดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา ซึ่งครูต้องเก็บเป็นความลับในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาควรมีการติดตามและประสานงานกับผู้ปกครองโรงเรียน เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

จากผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ขององค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนเพื่อการคัดกรองโดยการวิเคราะห์จากข้อมูลประวัติของนักเรียนจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองหรือผู้ใกล้ชิดนักเรียน

2. สถานศึกษามีเกณฑ์การแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3. สถานศึกษามีการบันทึกผลการคัดกรองนักเรียนโดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล

4. สถานศึกษามีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนโดยรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้กิจการนักเรียนหรือให้ผู้อำนวยการโรงเรียน

องค์ประกอบที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน

ความหมายการส่งเสริมนักเรียน

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึงการส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันนักเรียนมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ปัญหาหากลักลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวัง

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ

ขั้นตอนการส่งเสริมนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า วิธีการและเครื่องมือ เพื่อการส่งเสริมนักเรียนไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) มีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลก็ได้ ซึ่งสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมโฮมรูม อาจเป็นที่ห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ให้มีบรรยากาศเหมือนที่บ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดังสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจ ทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต

เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ ครูและนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมด้วยประโยชน์ของการจัดกิจกรรมโฮมรูม จะช่วยให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมโฮมรูม มีดังนี้

1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการ จัดกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้

1.1.1 สสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะนั้นเป็นเรื่องที่ทันสมัย

1.1.3 การจัดกิจกรรมโฮมรูมแต่ละครั้ง ควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแบบของบันทึกการจัดกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการบันทึกสรุปผล ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการจัดกิจกรรมทุกครั้งซึ่งการบันทึกอาจบันทึกในแผนการจัดกิจกรรม

1.1.4 แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน

1.2 โรงเรียนกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง โดยมีจุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนา นักเรียน ครูที่ปรึกษาดำเนินการตามนั้น แต่ไม่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดหัวข้อและวิธีการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและทันสมัยได้ด้วย

1.3 วิธีการผสมผสานโดยยึดตามความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม

1.4 วิธีการอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2. การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ที่ครูผู้ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกันในการประชุมผู้ปกครองดังกล่าว จะทำให้นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแลจากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพความสามารถมากยิ่งขึ้น หรือร่วมมือกับทางโรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรจัดประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ซึ่งการประชุมนี้มิใช่รายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ให้ผู้ปกครองทราบเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มากขึ้นดังนั้นสิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการจัดประชุมก็คือ

2.1 การเตรียมการโดยครูที่ปรึกษาควรเตรียมความพร้อมก่อนการประชุม ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนแต่ละคนและกิจกรรมที่จะดำเนินการ โดยกำหนด วัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน

2.2 การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึก ทางลบหรือต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของ นักเรียนในที่ประชุม ใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจของครู ที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการ ปรับปรุงหรือแก้ไข ในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน

2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ประชุมนั้น จำเป็นต้องใช้กิจกรรมต่าง ๆ โดยเริ่มด้วยการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ก่อนจึงจะมีกิจกรรมอื่น ๆ ให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสาระที่เป็นประโยชน์ต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

2.4 การสรุปผลและบันทึกหลักฐานการประชุมผู้ปกครองในการประชุม แต่ละครั้งครูที่ปรึกษาควรมีการสรุปผลและจัดทำเอกสารเป็นหลักฐานเพื่อประโยชน์ ดังนี้

2.4.1 เป็นหลักฐานในการจัดประชุมแต่ละครั้ง

2.4.2 เป็นข้อมูลสำหรับดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

2.4.3 เป็นข้อมูลสำหรับการจัดประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองในครั้งต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้ให้ข้อตระหนักในการ ดำเนินกิจกรรมทั้งสองนี้ว่า

1. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ครูประจำชั้นควรระมัดระวัง คำพูด ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียนหรือ ผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัว นักเรียน แสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3. ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครอง ตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับ สถานศึกษา

4. การจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ควรเป็นกิจกรรม ที่หลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนา
นักเรียนว่ามีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้ แต่มีกิจกรรมตามหลักสำคัญที่โรงเรียน
ต้องดำเนินการคือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มี
คุณภาพเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ช่วยป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา
กลับมาเป็นกลุ่มปกติครูที่ปรึกษาจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมการดำเนินกิจกรรม
และทำการประเมินผลการจัดกิจกรรมด้วย ซึ่งกิจกรรมโฮมรูม การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน
และการจัดกิจกรรมส่งเสริมในรูปแบบอื่น ๆ ที่หลากหลาย ถือเป็นกิจกรรมการส่งเสริมนักเรียนใน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำคัญมาก

จากผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ขององค์ประกอบด้านการส่งเสริม
นักเรียน ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบ
กับนักเรียน
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom
meeting)
3. สถานศึกษามีการวางแผนในการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน
4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น
กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมแสดงความสามารถของนักเรียน
5. สถานศึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ปัญหา

ความหมายของการป้องกันและแก้ปัญหา

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับ
นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้นจำเป็นอย่างมากที่ต้องหาความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการ
ช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหา
สังคมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของนักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และ มีคุณค่าอย่าง
มากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของชุมชน สังคม และประเทศชาติต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้กล่าวว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัย และมีความสำคัญว่าการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่าน กระบวนการทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข) ได้กล่าวว่าการป้องกัน และแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่ใจกับนักเรียน ทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องดูแลให้ความสนใจใส่ใจ อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระหน้าที่มากยิ่งขึ้น และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนา ให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ได้อย่างปลอดภัยให้นักเรียน เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

ขั้นตอนการป้องกันและแก้ไขปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า มาตรการในการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนมีหลายวิธี ได้แก่ การให้คำปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาและการติดตามดูแลช่วยเหลือครูควรจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา โดยใช้เครื่องมือคือ แบบบันทึกการให้คำปรึกษาแบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกการติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า มาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการคือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายปัญหา ให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้อง เพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้ คำแนะนำในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร

2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม

2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน

2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน

2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

กรมสุขภาพจิต (2546) ได้กล่าวว่า รายละเอียดการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีดังนี้ กิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียน ไม่ใช่ในคาบเรียน โดยส่วนใหญ่จึงเป็นเวลาเข้าก่อนเข้าแถวหรือเวลาเย็นหลังโรงเรียนเลิกแล้ว การจัดกิจกรรมอาจจัดทำเป็นชมรม เป็นโครงการหรือเป็นงานของโรงเรียน โดยมีครูที่ปรึกษากับนักเรียนร่วมกันพิจารณาเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับตัวนักเรียนและความต้องการของนักเรียน โรงเรียนควรมีกิจกรรมให้นักเรียนได้เลือกอย่างหลากหลาย ซึ่งนักเรียนอาจเข้าร่วมกิจกรรมในฐานะสมาชิกหรือเป็นผู้ร่วมจัดกิจกรรมหรือเป็นผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา การที่โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้อย่างเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะใช้ศึกษาค้นคว้าเรียนรู้ด้วยตนเองก็จะเอื้ออำนวยให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น และหากโรงเรียนมีเทคโนโลยีทันสมัยก็จะจูงใจให้นักเรียนมาร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

สรุปได้ว่า การช่วยเหลือป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ ครูที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายเนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียนโดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษาจึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัวเพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ผักผ่อน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ขององค์ประกอบด้านการการป้องกันและแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีการศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา
2. สถานศึกษามีการพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา
3. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมเสริมหลักสูตร
4. สถานศึกษามีการบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาและวิธีการช่วยเหลือนักเรียน

5. สถานศึกษามีการประสานงานกับบุคคลเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน

องค์ประกอบที่ 5 การส่งต่อ

ความหมายของการส่งต่อ

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนของนักเรียนตามกระบวนการในข้อ 4 คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น อาจมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ค) ได้กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตาม เพื่อให้ปัญหานักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการช่วยเหลือนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

ขั้นตอนการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ข) ได้กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ในกรณีที่มีปัญหาการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาสก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น การส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา มี 2 ลักษณะ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน

2. การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่องการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) ได้กล่าวว่า แนวทางในการส่งต่อ คือ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนั้น

อาจมีบางกรณีที่ปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกยตื้นเป็นบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนวครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนไปพบครูอื่น เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษาดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2. นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น นัดให้มาพบแล้ว ไม่มาตามนัดอยู่เสมอ ให้ทำกิจกรรมก็ไม่ให้ความร่วมมือใด ๆ

3. ปัญหาของนักเรียนเป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวกับความรู้สึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจ จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

กรมสุขภาพจิต (2544) ได้กล่าวว่า ในการส่งต่อนักเรียนนั้นมีแนวทางในการส่งต่อดังนี้

1. ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้า

2. สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือให้ผู้รับช่วงการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อหรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

3. ครูที่ปรึกษาต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธแต่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบกับครูที่จะช่วยเหลือ

4. ครูที่ปรึกษานัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อย

5. ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอสรุปได้ว่า การส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่พฤติกรรมคงเดิมและไม่ดีขึ้นโดยครูที่ปรึกษาต้องประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือสรุปข้อมูลนักเรียน ชี้แจงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีและติดตามผลการช่วยเหลือซึ่งการส่งต่อมี 2 แบบ คือส่งต่อภายใน และส่งต่อภายนอก ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

จากผลการศึกษาเพื่อสังเคราะห์ตัวบ่งชี้ ขององค์ประกอบด้านการส่งต่อ ผู้วิจัยได้ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. สถานศึกษามีการพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อ
2. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
3. สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่เป็นผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล เป็นต้น
4. สถานศึกษามีการรายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น รายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน
5. สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนของผู้เชี่ยวชาญภายนอกโรงเรียน

แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

1. ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
ความหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือ PLC มีผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ ดังนี้

Sergiovanni (1994) ได้กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) คือ สถานที่สำหรับ “ปฏิสัมพันธ์” ลด “ความโดดเดี่ยว” ของมวลสมาชิกวิชาชีพครูของโรงเรียนในการทำงาน เพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน หรืองานวิชาการ โรงเรียน

Marguardt และ Reynolds (1994) ให้ความหมายว่า เป็นที่ซึ่งมีบรรยากาศของการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่มมีการสอนตนเอง ให้มีกระบวนการคิดวิเคราะห์เพื่อช่วยให้เข้าใจในสรรพสิ่ง ขณะเดียวกันก็ช่วยชุมชนเรียนรู้จากความผิดพลาดและความสำเร็จซึ่งผลทำให้ทุกคนตระหนักในการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553) ได้สรุปความหมายของ ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพว่า ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ คือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ เช่น การแลกเปลี่ยนและพูดคุยสอบถามเชิง

วิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผล และร่วมมือรวมพลังในการปฏิบัติงาน เป็นต้น และส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่คาดหวัง คือ การเป็นครูมืออาชีพที่มุ่งสู่ผลประโยชน์ซึ่งเป็นการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ

วิจารณ์ พานิช (2554) ได้ให้นิยามของคำว่า ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) หมายถึง การรวมตัวกันของครูในสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ให้ศิษย์เรียนรู้ได้ทักษะ 21st Century Skills โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารการศึกษาระดับประเทศ เข้าร่วมจัดระบบสนับสนุน ให้เกิดการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อเนื่อง มีการพัฒนาวิธีการเรียนรู้ของศิษย์อย่างต่อเนื่อง เป็นวงจรไม่รู้จบ หรือ CQI (Continuous Quality Improvement) หรืออาจเรียกว่าเป็น R2R ในวงการศึกษาก็ได้

สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา (2554) กล่าวถึงชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นกระบวนการเรียนรู้ผ่านบทเรียน (Lesson Study) ที่ช่วยให้ครูรู้และเข้าใจศักยภาพของตนเอง สามารถกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ชัดเจน เป็นกระบวนการที่เกิดในห้องเรียนคุณภาพ อันประกอบด้วย การมีแผนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การใช้สื่อ ICT การใช้วินัยเชิงบวก การวัดและประเมินผลรอบด้าน ภายใต้กระบวนการสอนแนะ (Coaching) และกระบวนการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring)

เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2556) ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ว่าหมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกันการร่วมมือรวมพลังโดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม

จุลลี้ ศิริษะโคตร (2557) ได้สรุปความหมาย ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู หมายถึง การรวมตัวของครูในสถานศึกษา ในลักษณะทีมเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้นำร่วมกัน ส่วนผู้บริหารเป็นผู้ดูแลสนับสนุน บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตรที่มีวิสัยทัศน์เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน มีการดำเนินการแบบทีมร่วมเรียนรู้ มีการจัดการความรู้และพัฒนาวิชาชีพภายใต้สภาพการณ์ที่สนับสนุน เพื่อเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเองสู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปองทิพย์ เทพอารีย์ (2557) ได้สรุปความหมาย ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community) หมายถึง กลุ่มครูที่รวมตัวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความรู้ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ให้คุณค่ากับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยครูในชุมชนทำงาน

ร่วมกันเพื่อสร้างองค์ความรู้ รวมทั้งสร้างความสามารถในระดับปัจเจก ระดับกลุ่ม และระดับสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมายและภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันแบบทีม เรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ส่งคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน

กล่าวโดยสรุป ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู หมายถึง การรวมกลุ่มกันของครูที่มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายเดียวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข ออกแบบและพัฒนานวัตกรรมนวัตกรรม ร่วมกันใช้และประเมินผลการใช้นวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือทักษะที่สูงขึ้น เพื่อการพัฒนาตนเองและวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

2. ความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

Rosenholtz (1989) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของครู เกี่ยวกับการจัดการฝึกสอนวิชาชีพของครูพบว่า ชุมชนเป็นจุดเชื่อมระหว่างผู้เรียนและครูเข้าด้วยกัน เป็นการรวมค่านิยมและอุดมการณ์ด้วยกัน ซึ่งทำให้ครูและผู้เรียนมีความเข้าใจ ผูกพันและกระทำการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จผ่านอุปสรรคที่พบในชีวิตประจำวันได้ ในการปรับโครงสร้างความสำเร็จของโรงเรียน

Newman และ Wehlage (1995) พบว่า การมีครูที่มีความรู้ความสามารถอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอที่จะช่วยให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จได้ เพราะบุคลากรเหล่านั้นขาดความรู้ความสามารถในการจัดการตนเอง นอกจากนี้ชุมชนแห่งวิชาชีพยังช่วยยกระดับความสำเร็จของผู้เรียนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น และจากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาโรงเรียน เกี่ยวกับทฤษฎีองค์การการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงและภาวะผู้นำ แสดงให้เห็นถึงภาระงานต่าง ๆ ในโรงเรียน

ซึ่ง Ron Edmonds (Glickman, 2002) ได้สรุปไว้ 3 ทศวรรษที่ผ่านมาว่า “เราสามารถทำอะไรก็ได้ และเราสามารถทำอะไรเมื่อเราเลือกที่จะทำ” เราทราบแล้วว่า เราควรทราบว่าจะต้องทำงานนี้ให้สำเร็จการสร้างความต้องการในการเปลี่ยนแปลงเป็นงานที่ยาก ในการเตรียมผู้เรียนเข้าเรียนใหม่เป็นเป้าหมายการศึกษาที่มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งลักษณะการศึกษาของรัฐบาลไม่สมบูรณ์จึงมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งมีลักษณะปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องงานวิจัย

การปฏิรูปโรงเรียนจึงอาจมีความต้องการรูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ซึ่งลักษณะดังนี้ การแบ่งปันภาวะความเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมในค่านิยมและวิสัยทัศน์ การเรียนรู้ร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของแต่ละบุคคล การให้การสนับสนุน ช่วยเหลือกัน ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการเรียนของผู้เรียน การปรับเปลี่ยนโรงเรียนโดยดำเนินการตามรูปแบบเป็นภาระหนัก จำเป็นต้องใช้ความพยายาม และต้องมีความเข้าใจถึงกระบวนการพัฒนาโรงเรียนว่าไม่มุ่งเพียงผลสำเร็จของการพัฒนาเท่านั้น แต่เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

Hord (1997) ด้านความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) จากผลการวิจัยโดยของ ที่ยืนยันว่าการดำเนินการในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน จากการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีการจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยใช้คำถามว่าโรงเรียนดังกล่าวมีผลลัพธ์อะไรบ้างที่แตกต่างไปจากโรงเรียนทั่วไปที่ไม่มีชุมชนเชิงวิชาชีพ และถ้าแตกต่างแล้วจะมีผลดีต่อครูผู้สอนและต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง ซึ่งมีผลสรุป 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ผลดีต่อครูผู้สอน พบว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ส่งผลต่อครูผู้สอน กล่าวคือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแข็งขันจนเกิดความรูสึกว่าต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบ ต่อพัฒนาการโดยรวมของนักเรียนถือเป็น “พลังการเรียนรู้” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้และความเชื่อที่เกี่ยวกับวิธีการสอน และตัวผู้เรียนซึ่งที่เกิดจากการคอยสังเกตอย่างสนใจ รวมถึงความ เข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ได้แตกฉานยิ่งขึ้น จนตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมการสอนที่จะช่วย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนา งานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาและอุทิศตนทางวิชาชีพเพื่อศิษย์ ซึ่งเป็นทั้งคุณค่า และขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นที่สำคัญ คือยังสามารถลดอัตราการลา หยุตงานน้อยลง เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า ยังพบว่ามี ความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ ลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัดและรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน

ประเด็นที่ 2 ผลดีต่อผู้เรียน พบว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ส่งผลต่อผู้เรียน กล่าวคือสามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ต้อง เลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียน ลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และวิชาการอ่านที่สูงขึ้นอย่างเด่นชัด เมื่อเทียบกับโรงเรียนแบบเก่า สุดท้าย คือ มีความแตกต่าง ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีภูมิหลังไม่เหมือนกันและลดลงชัดเจน

มารุต พัฒนา (2557) สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู ว่า องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนำมาจัดการ ความรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ ในเนื้อหา และเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอน ส่งผลทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดการพัฒนาในด้านความรู้และ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจ การ เรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การที่ผู้สอนมี ความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนสูงขึ้น ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทั้งด้าน ความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สังเคราะห์เป็น คุณภาพของครูมืออาชีพ สมรรถนะด้านการเรียนรู้ และนวัตกรรมของผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช (2555) สรุปถึงความสำคัญของชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Community) หรือ PLC ว่าเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตที่ดีของครูในยุคศตวรรษที่ 21 ที่จะทำให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน ทำหน้าที่เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงใน ระดับปฏิบัติการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายใน คือครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติการ เรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและจากภายนอก การเรียนรู้ในสถานศึกษาต้อง เปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูสอนมาเป็นครูฝึกหรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน ห้องเรียนต้องเปลี่ยนจากห้องสอนมาเป็นห้องทำงาน เพราะในเวลาเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะเรียนเป็นกลุ่มและทำงานร่วมกันที่เรียกว่า การเรียนแบบโครงการ (Project Based Learning) นอกจากนี้กระบวนการ PLC จะก่อประโยชน์ทั้งแก่นักเรียน ครู และนักการศึกษา คือทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึก กว้างและเชื่อมโยงทั้งกับนักเรียนและครู ที่สำคัญยิ่งคือ PLC จะช่วยเผย ศักยภาพที่แท้จริงของปัจเจกออกมาผ่านกระบวนการกลุ่ม

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) สรุปไว้ว่า ชุมชนการเรียนรู้เชิง วิชาชีพครู เป็นเสมือนพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันของวิชาชีพครู เป็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงที่ใช้เป็นพื้นที่ เรียนรู้ทางวิชาชีพของครูด้วยการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ ที่สามารถทำให้ครูเกิดการเรียนรู้ผ่าน ประสบการณ์ตรงโดยที่มีเวลากับการเรียนรู้ในงานได้เต็มที่มากกว่าการเรียนรู้นอกรงาน จะส่งผลให้เกิด การเข้าใจชั้นเรียน เข้าใจนักเรียน และเข้าใจหน้าที่สำคัญของวิชาชีพครูของตนเองและเพื่อนร่วมงาน การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรงเช่นนี้จะเกิดการพัฒนาวินัยวิชาชีพและส่งผลต่อการพัฒนา ผู้เรียนได้มากกว่า ด้วยเหตุของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในโลกศตวรรษที่ 21 ทฤษฎีการเรียนรู้ นอกตัวที่ครูได้รับการอบรมนอกชั้นเรียนในวันนี้ อาจไม่สามารถใช้กับเด็กในบริบทของพื้นที่ตนเอง หรืออาจเป็นองค์ความรู้ที่ล้าสมัยในวันต่อมา ปรัชญาการณที่เกิดขึ้นในห้องเรียนคือวิธีการและสิ่งที่ครู สอนกับความเป็นจริงในการเปลี่ยนแปลงของโลกและความเป็นจริงของนักเรียนยุคใหม่สวนทางกัน

จึงเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสัญญาณให้ครูและโรงเรียนรู้ว่า วิชาชีพครูต้องร่วมมือกันรับมือ การเปลี่ยนแปลงนี้โดยการพึ่งตนเอง เพื่อที่จะปรับตัวเรียนรู้ไปกับโลกและปรับตัวให้เข้ากับผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21

สรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีความสำคัญเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการ ดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต

3. เป้าหมายสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

วิจารณ์ พานิช (2555) กล่าวถึงเป้าหมายของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) คือ การศึกษาต้องเปลี่ยนจากเน้นการสอนของครูมาเป็นเน้นการเรียนรู้ของนักเรียน เปลี่ยนจากเน้นการ เรียนของปัจเจก (Individual Learning) มาเป็นเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจาก การเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเป็นเน้นความร่วมมือหรือช่วยเหลือแบ่งปันกัน ครูเปลี่ยนจากการ บอกเนื้อหาสาระมาเป็นทำหน้าที่สร้างแรงบันดาลใจ สร้างความท้าทาย ความสนุกในการเรียนให้แก่ ศิษย์ โดยเน้นออกแบบโครงการให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันลงมือทำเพื่อเรียนรู้จากการลงมือทำ (Learning by Doing) เพื่อให้ได้เรียนรู้ฝึกฝนทักษะเพื่อการดำรงชีพในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) แล้วครูชวนศิษย์ร่วมกันทบทวนไตร่ตรอง (Reflection หรือ AAR) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้หรือ ทักษะที่ลึกและเชื่อมโยง รวมทั้งโยงประสบการณ์ตรงเข้ากับทฤษฎีที่มีคนเผยแพร่ไว้แล้วทำให้เกิดการ เรียนรู้เชิงทฤษฎีจากการปฏิบัติ ไม่ใช่จากการฟังและท่องบ่น

4. องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้นำเสนอองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ดังนี้

DuFour และคณะ (2010) ได้สรุปองค์ประกอบของกระบวนการทำงานของชุมชน การเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วย

1. เน้นการเรียนรู้ (Focus on Learning)
2. การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ (Collaborative Cultures)
3. การสืบเสาะแสวงหาความรู้ (Collective Inquiry)
4. มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Orientation)
5. การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)
6. การสะท้อนผลการทำงาน (Result Orientation)

นอกจากนี้ส่วนที่มีความสำคัญของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ คือ การสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพ ทั้งนี้การสื่อสารที่สามารถส่งผลต่อการทำงานที่มีคุณภาพจำเป็นต้องมีเครื่องมือสำหรับ การสื่อสาร นั่นคือ การยกย่อง (Celebration) โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรให้

ความสำคัญและพยายามสร้างการยกย่องที่มีความหมาย (Meaningful celebration) ในวัฒนธรรมของการทำงาน โดยได้สรุปขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพให้เกิดความต่อเนื่อง ประกอบด้วย 5 ระยะ ดังนี้ (DuFour และคณะ. 2010)

1. ก่อนการเริ่มต้นพัฒนา (Pre-Initiation Stage)
2. การเริ่มต้นพัฒนา (Initiation Stage)
3. การปฏิบัติ (Implementation Stage)
4. การพัฒนา (Developing Stage)
5. การสนับสนุน (Sustaining Stage)

สรุปได้ว่า DuFour และคณะ (2010) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มีองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เน้นการเรียนรู้ (Focus on Learning)
2. การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ (Collaborative Cultures)
3. การสืบเสาะแสวงหาความรู้ (Collective Inquiry)
4. มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Action Orientation)
5. การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement)
6. การสะท้อนผลการทำงาน (Result Orientation)

Harris และ Muijs (2005) ได้สรุปลักษณะที่สำคัญของโรงเรียนที่มีความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนยึดหลักความมีส่วนร่วมในการบริหารงาน สนับสนุนให้เกิดการกระจายภาวะผู้นำไปยังบุคลากรในระดับต่าง ๆ รวมทั้งมีการมอบอำนาจหน้าที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. มีการพัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกันของบุคลากรภายในองค์กร ซึ่งวิสัยทัศน์ร่วมดังกล่าวพัฒนามาจากภาวะผูกพันที่ไม่เปลี่ยนแปลงของบุคลากรในโรงเรียนและเป็นวิสัยทัศน์ที่คำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังเป็นวิสัยทัศน์ร่วมที่สะท้อนให้ถึงการทำงานของบุคลากรภายในโรงเรียนด้วย

3. บุคลากรภายในโรงเรียนมีการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายในการที่จะมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน

4. มีการติดตามพฤติกรรมภายในห้องเรียนของครูผู้สอนโดยผู้สังเกตการณ์ เพื่อป้อนข้อมูลย้อนกลับและช่วยสนับสนุนการพัฒนาให้เกิดขึ้นในระดับตัวบุคลากรและโรงเรียน

5. เป็นโรงเรียนที่มีการจัดเตรียมสภาพทางกายภาพและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในการที่จะปฏิบัติให้เกิดลักษณะของการดำเนินงาน

สรุปได้ว่า Harris และ Muijs (2005) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักความมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
2. พัฒนาศักยภาพร่วมกัน
3. การเรียนรู้ร่วมกัน
4. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ
5. การสร้างปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553) ได้สรุปองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครู มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared Norms and Values)
2. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective Focus on Student Learning)
3. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration)
4. การชี้แนะการปฏิบัติ (De Privatized Practice)
5. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective Dialogue)

โดยองค์ประกอบแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared norms and Values)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเรื่องการมีฐานความรู้ทางเทคนิคร่วมกันนับว่าเป็นหลักพื้นฐานสำคัญของชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพต่าง ๆ ที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นในชุมชน ในทำนองเดียวกัน พบว่า การมีพันธกิจ (Mission) ร่วมกันและชัดเจนเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาความเป็นชุมชนการเรียนรู้ (Learning Community) ในโรงเรียน ในที่นี้จะเห็นว่าถึงแม้การมีพันธกิจร่วมกันและการมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันจะไม่เหมือนกันทีเดียว แต่ทั้งสองสิ่งนี้ได้มุ่งเน้นไปที่ความต้องการจำเป็นสำหรับชุมชนในโรงเรียนเพื่อพัฒนาความรู้สึกในการเป็นส่วนหนึ่งและมีส่วนร่วมกันในวัตถุประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาที่สำคัญของโรงเรียน

2. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective Focus on Student Learning) โรงเรียนต้องการให้ครูมีเทคนิคการสอนและกลยุทธ์ที่หลากหลายที่สามารถเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ทั้งนี้สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้น่าจะมาจากความคาดหวังระดับสูงของครูต่อผู้เรียนบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และข้อผูกพันของครูต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

3. การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) การร่วมมือรวมพลังนี้เป็นคุณลักษณะที่ถูกสร้างขึ้น โดยการอภิปรายแล้วนำมาสู่ข้อสรุปของครูถึงการพัฒนาร่วมกันเกี่ยวกับทักษะที่สัมพันธ์

กับความสำเร็จหรือความเชี่ยวชาญใหม่ ๆ ในการปฏิบัติงานการสอน หรือโดยการสร้างองค์ความรู้ แนวความคิด หรือโครงการที่จะสามารถช่วยให้ครูมีความเชี่ยวชาญ หรือชำนาญการมากขึ้นรวมทั้ง เสริมสร้างสมรรถนะโรงเรียน ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังดังกล่าวได้นำไปสู่การสร้างความเข้าใจระหว่าง ครูซึ่งมักจะเชื่อมโยงไปสู่การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันของโรงเรียนนอกจากนี้ยังส่งเสริม การทำงานร่วมกันของครูในโรงเรียนโดยมีความเกี่ยวข้องกับงานที่สัมพันธ์กับการสอน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อการสอนและกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประเมินโปรแกรมที่สอน เป็นต้น ทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังนี้ไม่ใช่ลักษณะการร่วมมือรวมพลังนี้ไม่ใช่ลักษณะการร่วมมือรวมพลัง ของครูเพียงไม่กี่คนแต่เป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน

4. การชี้แนะการปฏิบัติ (De Privatized Practice) ภายในชุมชนการเรียนรู้เชิง วิชาชีพครูสามารถปฏิบัติงานการสอนให้เป็นสาธารณะและได้รับข้อมูลป้อนกลับที่สร้างสรรค์จาก เพื่อนร่วมงานได้ ในลักษณะเช่นนี้จะมีการพูดคุยสนทนากันมากขึ้นระหว่างครูด้วยกันโดยจะช่วยให้มี การพิจารณาว่ายังมีสิ่งใดที่ยังไม่สามารถทำได้ในระหว่างการสอน รวมทั้งยังช่วยให้ครูได้เรียนรู้จากครู คนอื่น ๆ ที่ประสบความสำเร็จและสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อความไม่ประสบความสำเร็จ อันจะทำให้ เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนในภาพรวมของโรงเรียน

5. การสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflective dialogue) การพูดคุยสนทนาระหว่าง ครูควรเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานการสอน นอกจากนี้การพูดคุยสนทนากันดังกล่าวควรขยายไปสู่ ประเด็นความเป็นองค์กร (Organization) ความเสมอภาค (Equity) และความเป็นธรรม (Justice) ของโรงเรียนอีกด้วย เพราะว่าประเด็นเหล่านี้อาจจะกลายเป็นเครื่องมือ หรือกลไกในการทบทวน ประเด็นพื้นฐานสำคัญของการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมดของครูซึ่งจะมี ส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียนจากองค์ประกอบทั้งหมด ดังกล่าวแม้จะถูกแบ่งออกเป็น ส่วน ๆ อย่างชัดเจน

แต่ในความเป็นจริงแล้วองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันมาก หรือบางองค์ประกอบ อาจจะส่งผลเสริมองค์ประกอบอื่น ๆ ความเป็นชุมชนทางวิชาชีพของโรงเรียนที่เป็นมีอาชีพจะ ประกอบด้วย

1. ภารกิจร่วมกันในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย
2. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม
3. ทีมทำงานร่วมกัน
4. ติดตามการทำงานและการทดลอง
5. มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
6. สรุปผล

สรุปได้ว่า องค์กรคุณธรรม อินทนาม (2553) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ เมืองค์ประกอบสำคัญ 5 องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ ดังนี้

1. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน
2. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน
3. ร่วมแรงร่วมใจ
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน
5. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ

วิจารณ์ พานิช (2555) ระบุถึงชุมชนเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์หรือ PLC เป็นกิจกรรมที่ซับซ้อนมีหลากหลายองค์ประกอบ จึงต้องนิยามจากหลายมุม ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า PLC ประกอบด้วยองค์ประกอบ

1. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีจุดเน้นสำคัญ 2 ส่วนคือ ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและภายนอก และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ต้องเป็นผู้นำการพัฒนา PLC เพื่อให้ PLC ดำเนินการขับเคลื่อน
2. ความมุ่งมั่นและเป้าหมายร่วมกัน สิ่งที่ทรงคุณค่าที่สุดที่ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกันคือความมุ่งมั่นที่ชัดและทรงคุณค่าว่าทุกคนต้องการช่วยกันยกระดับคุณภาพของการเรียนรู้ของศิษย์และของตนเอง และมีเป้าหมายปลายทางที่ชัดคือมุ่งไปที่การเรียนรู้ของนักเรียน
3. ระบบการทำงานเป็นทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่ เป็นการรวมตัวกันของครูเพื่อทำงานสร้างสรรค์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงาน เกิดการสร้างความรู้และยกระดับความรู้จากประสบการณ์ตรง เพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ
4. การทบทวนไตร่ตรองผล โดยครูแต่ละคนศึกษาลงมือทำ แล้วทบทวนไตร่ตรองการเรียนรู้จากผลที่เกิด (Reflection หรือ AAR) เอง และทบทวนร่วมกับเพื่อนครู ทำเช่นนี้เป็นวงจรไม่รู้จบ เป็นการพัฒนาวิธีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นวงจร
5. การสนับสนุน ฝ่ายบริหารจะต้องสนับสนุน 2 ด้าน คือ ด้านให้กำลังใจคนสนับสนุน ที่จะมาช่วยจัดการข้อมูลและสารสนเทศซึ่งเป็นข้อมูลของผลลัพธ์ของการเรียนของนักเรียน รวมทั้งเป็นที่เลี้ยงช่วยจัดกระบวนการในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ และด้านสร้างวัฒนธรรม คือการให้คุณค่าต่อการพัฒนาเหนือผลการประเมินหรือผลของการจัดอันดับ สร้างบรรยากาศของความรู้สึกปลอดภัยเป็นอิสระที่จะใช้ความคิดสร้างสรรค์โดยไม่กลัวผิด ซึ่งรวมถึงจัดระบบสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วย

วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในบริบทสถานศึกษาดังนี้ PLC ในระดับสถานศึกษาหรือ ระดับผู้ประกอบ

วิชาชีพ นำเสนอเป็นองค์ประกอบของ PLC ที่มาจากข้อมูลที่รวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศนำเสนอ เป็น 6 องค์ประกอบของ PLC ในบริบทสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย วิสัยทัศน์ร่วม ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ชุมชนกัลยาณมิตร และโครงสร้างสนับสนุน ชุมชนนำเสนอจากการสังเคราะห์แนวคิดต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทาง วิชาชีพร่วมกัน (Sergiovanni, 1994) คือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน (Hord, 1997) อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน เหนี่ยวนำซึ่งกันสู่เป็นวิสัยทัศน์ร่วม

องค์ประกอบที่ 2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative Teamwork) ทีมร่วมแรงร่วมใจ เป็นการพัฒนามาจากกลุ่มที่ทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมี วิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจ จนเกิดเจตจำนงในการทำงาน ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมและการเรียนรู้ของครู บนพื้นฐานงานที่มี ลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกันข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ ที่งานจริงถือเป็นโจทย์ให้เห็นและรู้เหตุปัจจัย กลไกในการทำงาน ซึ่งกันและกัน แบบละวางตัวตนให้มากที่สุด จนเห็นและรู้ความสามารถของแต่ละคนร่วมกันเห็นและรับรู้ ถึงความรู้สึก ร่วมกันในการทำงานจนเกิดประสบการณ์หรือความสามารถในการทำงานและพลังในการร่วมเรียนรู้ ร่วมพัฒนา บนพื้นฐานของพันธะร่วมกันที่เน้นความสมัครใจและการสื่อสารที่มีคุณภาพบนพื้นฐาน การรับฟังและความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตามการที่ PLC เน้นการขับเคลื่อน ด้วยการ ทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจที่ทำให้ลงมือทำและเรียนรู้ไปด้วยกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนืองนั้น ซึ่งมีลักษณะพิเศษของการรวมตัวที่เหนียวแน่นจากภายในนั้นคือการเป็นกัลยาณมิตรทำให้เกิดทีมใน PLC อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกัน จึงทำให้การทำงานเต็มไปด้วย บรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว ซึ่งรูปแบบของทีมจะมีเป็นเช่นไรนั้นขึ้นอยู่กับเป้าประสงค์ หรือพันธกิจในการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ เช่น ทีมร่วม สอน ทีมเรียนรู้ และกลุ่มเรียนรู้ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared Leadership) ภาวะผู้นำร่วมใน PLC มีนัยสำคัญของการผู้นำร่วม 2 ลักษณะสำคัญ คือ ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม และ ภาวะผู้นำร่วมกัน ให้เป็น PLC ที่ขับเคลื่อนด้วยการนำร่วมกัน รายละเอียดดังนี้

1. ภาวะผู้นำผู้สร้างให้เกิดการนำร่วม เป็นผู้นำที่สามารถ ทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและ เป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมี ผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการเป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้ และใส่ใจให้ ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุก ๆ คน จนเป็นแบบที่มีพลังเหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานมีแรงบันดาลใจและมี ความสุขกับการทำงานด้วยกันอย่างวิสัยทัศน์ร่วม รวมถึงการนำแบบไม่นำโดยทำหน้าที่ผู้สนับสนุน และเปิดโอกาสให้สมาชิกเติบโตด้วยการ สร้างความเป็นผู้นำร่วม ผู้นำที่จะสามารถสร้างให้เกิดการนำ ร่วม ดังกล่าว ควรมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้ มีความสามารถในการ ลงมือทำงานร่วมกัน การเข้าไป อยู่ในความรู้สึกของผู้อื่นได้ การตระหนักรู้ในตนเอง ความเมตตากรุณา การคอยดูแลช่วยเหลือเกื้อกูล กัน การโค้ชผู้ร่วมงานได้ การสร้างมนต์เสน่ห์ การมีวิสัยทัศน์ การมีความมุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการเติบโต ของผู้อื่น เป็นต้น

2. ภาวะผู้นำร่วมกัน เป็นผู้นำร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจาย อำนาจ เพิ่มพลังอำนาจ ซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทาง บริหารจัดการร่วมการสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู โดยครูเป็นผู้ลง มือกระทำหรือครูทำหน้าที่เป็น “ประธาน” เพื่อ สร้างการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่ “กรรม” หรือ ผู้ถูก กระทำและผู้ถูกให้กระทำ ซึ่งผู้นำร่วมจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อมีบรรยากาศส่งเสริมให้ ครูสามารถแสดงออกด้วย ความเต็มใจ อิสระปราศจากอำนาจครอบงำที่ขาดความเคารพในวิชาชีพ แต่ยึดถือปฏิบัติร่วมกันใน PLC นั่นคือ “อำนาจทาง วิชาชีพ” เป็นอำนาจเชิงคุณธรรมที่มีข้อปฏิบัติ ที่มาจากเกณฑ์และมาตรฐานที่เห็นพ้องตรงกัน หรือกำหนด ร่วมกัน เพื่อยึดถือเป็นแนวทางร่วมกัน ของผู้ประกอบวิชาชีพครูทั้ง หลายใน PLC

องค์ประกอบที่ 4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development) การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู รายละเอียดดังนี้

1. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญการเรียนรู้บนพื้นฐาน ประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่า การอบรมจากหน่วยงานภายนอก อ้างถึงแนวคิดของ Dale (1969) แนวคิดกรวยประสบการณ์ (Cone of Experience) ยืนยันอย่างสอดคล้อง ว่าการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงจะส่งผลต่อ

ประสิทธิภาพและประสิทธิผลการเรียนรู้ได้มากที่สุดด้วยบริบท PLC ที่มีการ ทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็นร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึก ไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้ วิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สนทนาสนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา การสร้าง มโนทัศน์ ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจ การทำงานของสมอง และการจัดการความรู้ เป็นต้น

2. การเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างใน หรือ วุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ โดยมีนัยสำคัญคือ การเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ เมื่อครูมีความเข้าใจธรรมชาติตนเองแล้ว จึงสามารถมองเห็นธรรมชาติของ ศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ จนสามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญได้ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของ สมาชิกในชุมชนที่ต้องอาศัยการตระหนักรู้ สติ การฟัง การใคร่ครวญ เป็นต้น จิตที่สามารถเรียนรู้และเป็นครู ได้อย่างแท้จริงนั้นจะเป็นจิตที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตากรุณา และความอ่อนน้อม เห็นศิษย์เป็นครู เห็นตนเองเป็นผู้เรียนรู้ มีพลังเรียนรู้ ในทุกสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้อย่างใคร่ครวญ และการฝึกสติ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) กลุ่มคนที่อยู่ร่วม โดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชนมีคุณลักษณะคือ มุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข ทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบ “วัฒนธรรมแบบเปิดเผย” ที่ทุกคนมี เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความ เอื้ออาทรเป็นพลังเชิง คุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนโรงเรียนแห่ง ชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญเพื่อวิชาชีพ โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive Structure) โครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะ ดังนี้ ลดความเป็นองค์การที่ยึด วัฒนธรรมแบบราชการหันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทนและเป็นวัฒนธรรมที่ ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบท ชุมชนมี โครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์หรือ โครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชน เพื่อลดความ ขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานใน

สถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงาน เป็นหลักการจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน วิทยุกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการ สื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยก และมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในบริบทสถานศึกษานาเสนอ เป็นองค์ประกอบของ PLC ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ร่วม
2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ
3. ภาวะผู้นำร่วม
4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ
5. ชุมชนกัลยาณมิตร
6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

จากการศึกษาองค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ของหน่วยงานและนักวิชาการต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครุได้ ดังตาราง

ตาราง 2 วิเคราะห์องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	Harris และ Mujijs (2005)	DuFour และคณะ (2010)	ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553)	วิจารณ์ พานิช (2555)	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557)	ความถี่
1. หลักความมีส่วนร่วมในการบริหารงาน	√					1
2. พัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน	√				√	2
3. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ	√	√	√			3

ตาราง 2 (ต่อ)

ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ	Harris และ Muijs (2005)	DuFour และคณะ (2010)	ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม (2553)	วิจารณ์ พานิช (2555)	วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557)	ความถี่
4. การสร้างปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	√					1
5. เน้นการเรียนรู้		√				1
6. การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ		√				1
7. การสืบเสาะแสวงหาความรู้		√				1
8. มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ		√				1
9. การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง		√				1
10. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน			√			1
11. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน			√			1
12. การร่วมมือรวมพลัง			√		√	2
13. การชี้แนะการปฏิบัติ			√			1
14. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง				√		1
15. ความมุ่งมั่นและเป้าหมายร่วมกัน				√		1
16. ระบบการทำงานเป็นทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่				√		1
17. การทบทวนไตร่ตรองผล				√		1
18. การสนับสนุน				√		1
19. วิสัยทัศน์ร่วม					√	1
20. ภาวะผู้นำร่วม					√	1
21 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	√		√		√	3
22. ชุมชนกัลยาณมิตร					√	1
23. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน					√	1

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบทั้ง 23 องค์ประกอบมาสังเคราะห์หรือผนวกรวม
ได้ 5 องค์ประกอบ โดยพิจารณาองค์ประกอบที่ตรงกันหรือสอดคล้องกันและพิจารณาความเหมาะสม
ในการนำไปพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จึงสรุป
องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพได้ 5 องค์ประกอบ ดังตาราง 3

ตาราง 3 การสังเคราะห์องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ

องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่สังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผนวกรวม
1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน	1. หลักความมีส่วนร่วมในการบริหารงาน 2. พัฒนาวิสัยทัศน์ร่วมกัน 6. การสร้างวัฒนธรรมความร่วมมือ 10. การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน 11. การวางเป้าหมายร่วมกันสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน 12. การร่วมมือรวมพลัง 15. ความมุ่งมั่นและเป้าหมายร่วมกัน 16. ระบบการทำงานเป็นทีมหรือวัฒนธรรมรวมหมู่ 19 วิสัยทัศน์ร่วม
2. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4. การสร้างปัจจัยเงื่อนไขที่ช่วยสนับสนุนให้เกิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 18. การสนับสนุน 22. ชุมชนกัลยาณมิตร 23. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน
3. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	7. การสืบเสาะแสวงหาความรู้ 8. มุ่งเน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ 9. การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง 21 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน

ตาราง 3 (ต่อ)

องค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ที่สังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผนวกรวม
4. ภาวะผู้นำร่วม	13. หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน
	14. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง
	20. ภาวะผู้นำร่วม
5. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูล ย้อนกลับ	3. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ
	19. การปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
	17. การทบทวนไตร่ตรองผล

จากตาราง 3 สรุปองค์ประกอบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 2 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน

องค์ประกอบที่ 3 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน

องค์ประกอบที่ 4 ภาวะผู้นำร่วม

องค์ประกอบที่ 5 การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ

1. การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง การมีฐานความรู้ในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน มีพันธกิจ (Mission) ร่วมกันและชัดเจน พัฒนาวิสัยทัศน์ และวางเป้าหมายร่วมกันว่าต้องการให้ครูมีเทคนิคการสอนและกลยุทธ์ที่หลากหลายเชื่อมโยงไปสู่กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่สามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ เป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน เหนี่ยวนำซึ่งกันสู่เป็นวิสัยทัศน์ร่วม

2. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน หมายถึง การจัดเตรียมสภาพทางกายภาพและศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ ในการที่จะปฏิบัติให้เกิดลักษณะของการดำเนินงาน ใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงาน เป็นหลัก การจัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของ PLC เช่น เวลา วาระ สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญ กำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศและอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของ

แต่ละชุมชน โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจเป็นชุมชนกัลยาณมิตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน หมายถึง การเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิกมี การเรียนรู้ร่วมกันอาจมีวิธีการที่หลากหลาย เช่น สะท้อนการเรียนรู้ สุนทรียะสนทนา การเรียนรู้สืบเสาะแสวงหา การสร้างมนทัศน์ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การสร้างองค์ความรู้ การเรียนรู้บนความเข้าใจการทำงานของสมองและการจัดการความรู้ เป็นต้น ลักษณะการทำงานที่เกิดการเรียนรู้ มีการคิด การวางแผน มีความเข้าใจ มีข้อตกลง มีการตัดสินใจ มีแนวปฏิบัติและมีการประเมินผลร่วมกัน ด้วยการทำงานแบบทีมร่วมแรงร่วมใจเป็นชุมชนกัลยาณมิตร ประสานความร่วมมือกันด้วยใจอย่างสร้างสรรค์ต่อเนื่อง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชี้แนะการปฏิบัติเกี่ยวกับทักษะที่สัมพันธ์กับความสำเร็จหรือความเชี่ยวชาญใหม่ ๆ เช่น การแลกเปลี่ยนด้านเทคนิคการสอน สื่อการสอนและกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประเมินโปรแกรมที่สอน เป็นต้น

4. ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ เป็นผู้นำที่สามารถทำให้สมาชิกใน PLC เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อน PLC ได้โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำและเป็นผู้ร่วมกันของสมาชิก PLC ด้วยการกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกัน ให้สมาชิกมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” ในการขับเคลื่อน PLC มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วมการสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู

5. การนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง การใช้เครื่องมือ หรือกระบวนการในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญของการดำเนินงาน โดยติดตามการทำงานและพฤติกรรมภายในห้องเรียนของครูผู้สอน มีทีมงานร่วมกันและสรุปผล มุ่งมั่นที่จะปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชุมชนในภาพรวมทั้งหมดของครู ซึ่งจะมีส่วนเสริมสร้างหลักความเชื่อ บรรทัดฐาน และค่านิยมของชุมชนในโรงเรียน

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

แนวทางและการพัฒนาแนวทาง

1. ความหมายของแนวทาง

ราชบัณฑิตสถาน (2554) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของแนวทาง หมายถึง เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเรียนแบบ เป็นแผนภูมิ ซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความหมายสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

จึงสรุปได้ว่า แนวทาง หมายถึง แบบอย่าง หรือวิธีที่ใช้ปฏิบัติในการดำเนินงาน เป็นหลักการหรือแนวคิดให้ผู้ศึกษาได้ศึกษาหรือพัฒนา เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

2. ความหมายของการพัฒนา

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of education) โดย Good (1973) ได้อธิบายความหมาย ของคำว่า “การพัฒนา” ทางการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางด้านความสามารถนั้น ๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเอง หรือผู้อื่นจัดให้

พิสิทธิ์ สารวิจิตร (2525) ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การปลูกสร้างคุณสมบัติ คุณธรรม นิสัย เจตคติ ความสามารถ ความชำนาญ ความรู้ ความเข้าใจให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อช่วยให้ตนเองเป็นบุคคลที่มีความสุข ความเจริญ ความสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ อย่างสอดคล้องเหมาะสมกับความถนัด ความสนใจ และศักยภาพที่มีในตนเอง

อำภา บุญช่วย (2537) ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การพัฒนาตนเองเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งหลายทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาทีมงาน ครอบครัวยุโรป โรงเรียน มหาวิทยาลัย หรือแม้แต่สังคม หรือประเทศชาติก็ตาม ถ้าปราศจากการพัฒนาตนเองเป็นรากฐานเบื้องต้นแล้ว ก็ยากที่จะไปพัฒนาอย่างอื่น แม้แต่จะพัฒนาครอบครัวของเราเองก็ตาม ดังนั้นการที่จะไปพัฒนาใครก็ควรที่จะหาทางพัฒนาปรับปรุงตนเองก่อน เพราะเมื่อไปพัฒนาคนอื่นเขาจึงจะพึงยอมรับ เชื่อถือและศรัทธา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ประกอบ

แกมवास ดรุมเดช (2539) ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ การอบรม การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการการศึกษาด้วยตนเองการนิเทศการศึกษา เป็นต้น

ยนต์ ชุ่มจิต (2541) ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครุมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงานรวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

Good (1973) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่นและเป็นไปในลักษณะที่ดี

จากความหมายที่นักวิชาการและนักบริหารได้กล่าวไว้ข้างต้น พอสรุปความหมายของการพัฒนาได้ว่า หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยสรุป การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ทุก ๆ ด้าน โดยมีกรวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อทำซ้ำ ๆ ตามแบบอย่างหรือแนวคิด ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงาน ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่ดีขึ้น เพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน

บริบทของสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. วิสัยทัศน์

“สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ เป็นองค์กรคุณภาพ พัฒนาการศึกษาด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลสู่ความเป็นเลิศที่ยั่งยืน”

2. พันธกิจ

2.1 จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต ทักษะวิชาชีพ คุณลักษณะในศตวรรษที่ 21

2.3 ส่งเสริม พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีสมรรถนะตรงตามสายงาน และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์อย่างมืออาชีพ

2.4 สร้างโอกาส ความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

2.5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs, 2030)

2.6 พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. เป้าประสงค์

3.1 ผู้เรียน เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม มีความรู้ มีทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองและปรับตัวต่อการ เป็นพลเมืองและพลโลกที่ดี

3.2 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาส และกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ พร้อมก้าวสู่สากลตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ครูเป็นผู้เรียนรู้ มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีความแม่นยำทางวิชาการ และมีทักษะการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตอบสนองผู้เรียนเป็นรายบุคคล เป็นผู้สร้างสรรค์นวัตกรรมและทักษะในการใช้เทคโนโลยี

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นเลิศส่วนบุคคล คิดเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีสำนึกความรับผิดชอบ (Accountability) และการบริหารแบบร่วมมือ

3.5 สถานศึกษา ความเป็นอิสระในการบริหารงานและจัดการเรียนรู้ ร่วมมือกับชุมชน ภาคเอกชน และผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับพื้นที่ จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อการเรียนรู้ในทุกมิติ เป็นสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

3.6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการบริหารงานเชิงบูรณาการ เป็นสำนักงานแห่งนวัตกรรมยุคใหม่ ใช้ข้อมูลสารสนเทศและการวิจัยและพัฒนาในการขับเคลื่อนคุณภาพ กำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลอย่างเป็นระบบ

4. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 จัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และลดความเหลื่อมล้ำ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการและส่งเสริมการมีส่วนร่วม

โดยในกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ มีเป้าประสงค์ดังต่อไปนี้

1. ผู้เรียนทุกคนได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพในแต่ละช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ มีทักษะสื่อสาร

ภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีทักษะอาชีพตามความต้องการและความถนัด

2. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ทั้งในด้านที่มีพัฒนาการปกติและด้านที่มีความบกพร่องหรือ ความแตกต่างทางการเรียนรู้หรือความสามารถพิเศษ ตามที่ระบุไว้ในแผน การจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งจัดทำขึ้นบนพื้นฐานความต้องการจำเป็นเฉพาะของผู้เรียน

3. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีความพร้อมสามารถ เข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ (Transitional Services) หรือการส่งต่อ (Referral) เข้าสู่การศึกษาในระดับเดียวกันและระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิต ในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4. ผู้เรียนทุกคนมีทักษะชีวิต มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความเข้มแข็ง อดทนและสามารถพึ่งตนเองได้ในสังคมอนาคตที่ซับซ้อนและการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สามารถป้องกันตนเองจากปัญหาเสพติดได้

ในประเด็นกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ นั้น กล่าวถึงประเด็นกลยุทธ์ ข้อที่ 3 ว่า พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะอาชีพและทักษะชีวิต มีสุขภาพที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีแนวทางการดำเนินงาน คือ 1) ส่งเสริม สนับสนุน การพัฒนากิจกรรมแนะแนวทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เชิงสมรรถนะและเตรียมความพร้อมสู่การประกอบสัมมาอาชีพ 2) พัฒนารายวิชาร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ที่ส่งเสริม การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ 3) ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรทักษะอาชีพ ควบคู่กับวิชาสามัญ เช่น วิชาศึกษาหลักสูตรระยะสั้น 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ แก่ผู้เรียน ตามความสนใจในทักษะอาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน 5) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาด้านอารมณ์ และสังคม (Social and Emotional Learning : SEL) และ 6) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์, 2562)

ทั้งนี้ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามแผนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามเป้าประสงค์ เนื่องจากครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายยังไม่เข้าใจถึงขั้นตอนของระบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อีกทั้งการติดต่อประสานงานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องล่าช้า ขาดการติดตามกำกับดูแลจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขาดการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงาน และการสร้างความเข้าใจในนโยบาย รวมถึงแนวปฏิบัติของครู นอกจากนี้ยังขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน การดูแลนักเรียนที่ไม่ทั่วถึงของครู ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์

สังคมพฤติกรรมและขาดทักษะในการดำเนินชีวิต มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีความเสี่ยงด้านพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน แทนที่จะได้รับการช่วยเหลือแก้ไข แต่ถูกเพิกเฉย เช่น การตั้งครุฑก่อนวัยอันควร ซึ่งพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านี้จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหา การหนีเรียน การขาดเรียนโดยไม่ทราบสาเหตุการแต่งกายไม่เหมาะสม การก้าวร้าว การทะเลาะวิวาท ด้านสุขภาพ ด้านอารมณ์ ด้านพฤติกรรมและด้านครอบครัว จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วีระพงษ์ วันทา (2555) ได้ศึกษา ผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) ความมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) และเพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามสถานภาพบทบาทหน้าที่ผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครู 2.1) ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) 2.2) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามตำแหน่งโดยรวมมีความเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาโดยรวมมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

จตุพร สิงห์ดำ (2557) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับต้องการพัฒนา ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ รับรู้เกี่ยวกับสภาพครอบครัวของนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้ถูกต้อง และรับรู้เกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเบื้องต้น ศึกษาสาเหตุของปัญหาอย่างครบถ้วน และการเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างทั่วถึง ด้านการคัดกรองนักเรียน คือ วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนครบทุกด้านตามแนวทางการคัดกรองนักเรียน แบบคัดกรองมีการกำหนดเกณฑ์ความรุนแรงอย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่มและแบบคัดกรองมีการกำหนดเกณฑ์ความถี่ของพฤติกรรมอย่างชัดเจน เพื่อใช้ในการแบ่งกลุ่ม ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน คือ จัดกิจกรรมหรือวางแผนป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ช่วยเหลือให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่สอดคล้องตามที่สังคมคาดหวัง และจัดกิจกรรมหรือวางแผนป้องกันไม่ให้นักเรียนกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน คือ การส่งต่อนักเรียนที่ยากต่อการช่วยเหลือไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ส่งต่อภายในตามสภาพปัญหาของเด็กและติดตามผลการแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครู คือ ครูที่ปรึกษาควรรับรู้เกี่ยวกับสภาพครอบครัวของนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้ถูกต้องและรับรู้เกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน

สมจิตร ภูษา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ จำนวน 20 คน 2) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 คน 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความเหมาะสม ประโยชน์ที่นำไปใช้และความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการบรรยายแบบพรรณนาวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า

- 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขและการส่งต่อ
- 2) การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ประโยชน์ที่นำไปใช้ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ตามลำดับ

ทิฆัมพร บุญมาก (2558) ได้วิจัยและพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า สภาพการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนาครูโดยรวม ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาครูโดยรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมากและความต้องการวิธีการพัฒนาครูจากความต้องการมากไปหาน้อยตามลำดับดังนี้ การฝึกอบรมการศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน การพัฒนาทีมงานครู การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษา การวิจัย การพัฒนาตนเอง การสัมมนา การช่วยเหลือครูโดยตรง และการศึกษาต่อ ระบบการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านปัจจัยนำเข้ามีองค์ประกอบได้แก่ผู้บริหาร ครู นักเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 วิทยากร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ งบประมาณ ด้านกระบวนการมีองค์ประกอบได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะ ผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลและการให้ข้อมูลป้อนกลับ ด้านผลผลิตมีองค์ประกอบได้แก่ ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู ด้านข้อมูลป้อนกลับมีองค์ประกอบได้แก่ การรายงานผลและข้อเสนอแนะและการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นหน่วยระบบ ประกอบไปด้วยหน่วยระบบย่อย 7 หน่วยระบบ ดังนี้ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การศึกษาคุณลักษณะผู้เรียน 3) การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ 4) การกำหนดเนื้อหา 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การประเมินผล และ 7) การให้ข้อมูลป้อนกลับ

พิสิษฐ์ แก้ววรรณะ (2558) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา พบว่า การพัฒนาครูโดยใช้ชุดฝึกอบรมครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ประกอบไปด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยปัญญา ด้านความรู้ ครูมีความรู้

ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ด้านเจตคติ ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดการอบรมครูที่ระดับมากที่สุดและด้านทักษะครูใช้กิจกรรม วิธีการหรือสื่อเทคโนโลยีกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ อยากรเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ มีการชี้แนะแนวทางการค้นคว้าในการหาความรู้ ฝึกให้นักเรียน เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเป็นกลุ่มและรายบุคคล รวมทั้งฝึกให้นักเรียนรู้จักนำเสนอผลประสพการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองและกระบวนการกลุ่มโดยผ่านสื่อและเทคโนโลยี และสามารถนำผลประสพการณ์จากการ เรียนรู้มาสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองอย่างเป็นระบบ ผลจากการวิจัยส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้เพิ่ม มากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์มีความก้าวหน้าโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.98

อัษฎายุท โปธินอก (2558) ได้วิจัย เรื่องสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน และอยู่ในระดับน้อย จำนวน 3 ด้าน 3) การเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 20 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และครูที่ปรึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันในตำแหน่งหน้าที่ ประสพการณ์การทำงานและ ขนาดโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โอปอ ยังเหลือ (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนชุมชน วัดตะเคียนงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า 1) ปัญหา การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนชุมชนวัดตะเคียนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ได้แก่ ขาดการกำหนดนโยบายการวางแผน การประชุมมีน้อย การดำเนินงานไม่เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน ขาดงบประมาณในการส่งเสริมนักเรียน ครูขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดการมีส่วนร่วม ในการทำงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดการทำงานเป็นทีม มีพันธมิตรหรือเครือข่าย ทางการศึกษาในการส่งเสริม นักเรียนน้อย ขาดผู้เชี่ยวชาญในการทำงาน โรงเรียนขาดการติดตาม ประเมินผล และขาดข้อมูลสารสนเทศ 2) แนวทางการพัฒนา โดยรวมมีด้านดังต่อไปนี้ ด้านการรู้จัก

นักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียน ควรจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนให้เป็นรูปแบบเดียวกัน จัดอบรมให้ความรู้ ในด้านการคัดกรองนักเรียนให้แก่ครู ประชุมชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายในการส่งเสริม นักเรียนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งจากผู้เรียนและผู้ปกครอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โรงเรียนจัดประชุมร่วมกับผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง จัดทำตู้รับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนโดยรักษาความลับของนักเรียน เพื่อแสดงความไว้วางใจในการแสดงออกถึงปัญหาที่นักเรียนพบ และมอบหมายงานให้ครูที่นักเรียนไว้วางใจที่สุดในการเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรสร้างพันธมิตรและเครือข่าย ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐในการส่งต่อนักเรียนเมื่อประสบปัญหา

ณัฐวิภา คาปนศรี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะคือ ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยใช้แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 365 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 2 โรงเรียนและระยะที่ 2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 75 ข้อ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง 2) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับอยู่ในระดับมากที่สุดและ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 พบว่า 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือในการใช้ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลายครอบคลุมทุก

รายละเอียดพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีการวางแผนจัดการเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรมีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันที่มีความหลากหลายต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาให้นักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกต้อง

เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า 1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 2. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 พบว่า 2.1 สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยเรียงลำดับ 2.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อย 3. ลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย 4. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน สรุปได้ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในระดับมาก ด้านการคัดกรองนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ด้านการส่งเสริมและพัฒนาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในระดับ

มากที่สุด และด้านการส่งต่อนักเรียนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

วิราภรณ์ บุตรพรม (2560) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า 1. สภาพปัจจุบันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สภาพที่พึงประสงค์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อและอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน 2. แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือในการใช้ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลายครอบคลุมทุกรายละเอียดพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีการวางแผนจัดการเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรมีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธี

จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 1. ผลการศึกษาขององค์ประกอบของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) องค์ประกอบด้านการคัดกรองนักเรียน 3) องค์ประกอบด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) องค์ประกอบ

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) องค์ประกอบด้านการส่งต่อนักเรียน 2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 2.1 สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนรองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ 2.2 สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ 2.3 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) ในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ 3. แนวทางการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งต่อนักเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

Williams-Jones (2008) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน : การศึกษาการบริหารจัดการองค์กรและการรับรู้ด้านทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมเชื่อมต่อกับเรื่องสุขภาพของเยาวชน การวิจัยเชิงบรรยายแบบกรณีศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่ออธิบายความแตกต่างของแต่ละโมเดลที่ใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อสำรวจว่าโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรแบบที่ขาดหายไป วิธีการรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ การสัมภาษณ์บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในส่วนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องในการบริหารงานโรงเรียนจากภายนอก จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ในส่วนของคุณภาพเชิงคุณภาพโดยใช้กลยุทธ์แบบเน้นกรณีศึกษาในการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบในหลาย ๆ กรณี

ผลการวิจัยพบว่าความแตกต่างนี้มีความเด่นชัดที่สุดในการบริหารกระบวนการติดตามผลและยังมีผลกระทบต่อนักเรียนที่รับบริการจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอีกด้วย

Brady (2008) ได้ศึกษา ประเทศที่มีผู้คนหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ หนึ่งในนั้นเป็นชาวอเมริกันเป็นส่วนมาก พวกเขาไม่ต้องการให้วัยรุ่นไปเกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติดซึ่งเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ชาวอเมริกันส่วนใหญ่จะเห็นด้วยทั้งหมดว่า โรงเรียนควรจะเป็นสถานที่ที่เด็กได้เรียนฟรีเพื่อให้ห่างจากสิ่งเสพติดและห่างจากพฤติกรรมที่เสี่ยง ทั้งหมดนี้เพื่อเป็นรากฐานในการป้องกันให้กับเด็ก อย่างไรก็ตาม ภายใต้อาณัติของโรงเรียนก็ยังมีอยู่ซึ่งเป็นภาระให้กับสังคมและโรงเรียนที่จะต้องแก้ไขร่วมกัน กรณีศึกษานี้ได้สุ่มนักเรียนบางกลุ่มที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดสารเสพติด อันที่จริงโรงเรียนของแต่ละอำเภอมีแนวทางหรือจุดประสงค์ในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติดและแอลกอฮอล์ กรณีศึกษานี้ไม่ได้เลือกนักเรียนที่ติดสารเสพติดแต่เลือกสุ่มเด็กที่มีอิทธิพลหรือมีพฤติกรรมเสี่ยงและมีวัยที่ใกล้เคียงกันนำมาศึกษา สิ่งที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพยายามที่จะปลูกฝังให้เด็กได้เห็นถึงปัญหาหรือผลกระทบของสิ่งเสพติดซึ่งชุมชนก็ต้องพยายามช่วยกันและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการป้องกันหาวิธีในการต่อต้านสารเสพติดร่วมกัน จุดประสงค์ของกรณีศึกษานี้เพื่อศึกษาโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่งและเป็นที่ยากพอสมควรที่จะไม่ให้มีสารเสพติดและแอลกอฮอล์ทุกชนิดและต้องให้เห็นถึงวิธีการแก้ไขในการวางแผนหรือมีกลยุทธ์ในการต่อสู้กับปัญหาสิ่งเสพติดที่เสี่ยงกับนักเรียนในโรงเรียน และเพื่อป้องกันปัญหาอย่างถูกต้องและรวดเร็ว แต่ในภาพรวมแล้วโรงเรียนจะแก้ไขปัญหาได้ต้องสำรวจข้อมูลอย่างเป็นกระบวนการ โดยการแจกแบบสอบถาม แบบถาม-ตอบ ข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียนชาวอเมริกันที่สำรวจสารเสพติดและแอลกอฮอล์ทุกชนิดและแบบรายงานจากโรงเรียนนิวเจสซี

Cash (2006) ได้ศึกษาความรุนแรงของเยาวชนความรุนแรงในโรงเรียนเป็นจุดสำคัญในความสนใจของชุมชนซึ่งเกิดจากจำนวนของปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนทุกวัน ชุมชนอาจจะกังวลที่ทำให้เกิดความรุนแรงในโรงเรียนด้วย เช่น สภาพแวดล้อมของโรงเรียน สภาพแวดล้อมของครอบครัวนักเรียน ความรุนแรงของเยาวชนถูกสอบสวนจากความสัมพันธ์ระหว่างการละเมิดระเบียบวินัยของนักเรียนมัธยมต้นและคดีอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในบริเวณใกล้เคียงของนักเรียน 740 คน ถูกนำมาลงชื่ออยู่ในระดับเกรด 6, 7 และ 8 ในเมืองแคนซัสโรงเรียนมัธยมต้นในแคนซัสขึ้น ถูกนำมาเป็นกรณีศึกษาเพศของนักเรียนระดับชั้นและสิ่งต่าง ๆ มากมายถูกนำมาวิเคราะห์และ GIS ซอฟต์แวร์ถูกนำมาใช้ ในการตรวจรหัสพื้นที่หรือแผนที่ที่มีอยู่ของ นักเรียนและสถานที่ ที่มีเพศและมีอาชญากรรม ผลการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกต่ำระหว่างความถี่ของความรุนแรงของการละเมิดกฎของนักเรียนและความถี่ของความรุนแรงของเหตุการณ์มีเกิดคดีอาชญากรรมในพื้นที่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นตรงกันข้ามความสัมพันธ์ที่พบความถี่ของการละเมิดกฎของนักเรียนและความรุนแรงและการอยู่ใกล้ชิดกับพื้นที่ที่เกิดคดีอาชญากรรมสูงคาดว่านักเรียนที่ถูกนำไปให้กรรมการพิจารณาจะมีความถี่และความรุนแรงของการละเมิดกฎสูงขึ้นอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีคดีอาชญากรรม

สูง อย่างไรก็ตามนักเรียนก็ยังมีภาระเมตริกเพียงเล็กน้อยอาศัยอยู่ในบริเวณที่มีคณาจารย์สูง เช่นกันและพบมีความแตกต่างทางนัยสำคัญทางสถิติ ของความถี่ของการละเมิดกฎและความรุนแรงของการละเมิดกฎ

Cha (2009) ได้ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษา พบว่า หัวข้อหลักของวรรณคดีได้อธิบายถึงมุมมองการดูแลชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ โดยกล่าวถึงห้องเรียนขนาดกลางและประชากรเป็นคณาจารย์ ความแตกต่างระหว่างบุคคลมักจะถูกกล่าวถึงอย่างเสมอ ๆ รวมทั้งการกล่าวถึงวัฒนธรรมความเชื่อในการดูแลนักเรียน คุณภาพของการศึกษาครั้งนี้ได้สำรวจถึงมุมมองที่หลากหลายและการระบุความหมายของการดูแลช่วยเหลือ โดยมีผู้เกี่ยวข้องซึ่งเป็นนักเรียนชาวเกาหลี จำนวน 5 คน และครูคณาจารย์ จำนวน 2 คน ซึ่งอยู่ทางภาคใต้ของรัฐแคลิฟอร์เนีย การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการใน 4 เดือน จากการสังเกตนักเรียนในสายการเรียนภาษาอังกฤษ ห้อง 1/7 และสายวิทยาศาสตร์-ฟิสิกส์ ห้อง 8 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องทั้ง 7 คน โดยวิเคราะห์จากการใช้แบบทดสอบของ เนล นอดดิง (Nel Nodding) ซึ่งมี 4 หัวข้อหลัก คือ แบบจำลอง การปฏิบัติ การสนทนาและการยืนยันรับรองมีข้อเสนอแนะจากผลสรุปที่ได้ คือ ความเชื่อส่วนบุคคลเกี่ยวกับการดูแลนั้นมีรูปแบบที่อบอุ่นมีวัฒนธรรมประเพณีและความแตกต่างของแต่ละบุคคล การแสดงความเคารพเป็นลักษณะเด่นในความเชื่อของนักเรียนชาวเกาหลี มีข้อเสนอแนะที่กล่าวว่าการสนทนาและการยืนยันรับรองต้องกำหนดให้ตรงกับรูปแบบปัจจุบันในความเชื่อเกี่ยวกับการดูแลนักเรียน รูปแบบจำลองนอดดิง (Nodding) เป็นรูปแบบที่มีความเชื่อถือได้ที่ได้รับการยอมรับจากผู้เข้าร่วมทั้งหมด รวมทั้งผู้วิจัยต้องการขยายเวลาให้นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอื่น ๆ ที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่มั่นคงของครูและนักเรียน

Watson-Davis (2011) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้าใจของครูในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จุดมุ่งหมายของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทดสอบความเข้าใจเบื้องต้นของครูและประสบการณ์ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ความเข้าใจของครูในระบบดูแลนักเรียน และนักเรียนได้รับผลอย่างไร และผลสรุปซึ่งถึงความจำเป็นในการสนับสนุนระบบสำหรับครูและนักเรียนเพื่อให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในทุกระดับ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่ำ 6 โรงเรียนในตำบล ท้องถิ่น ในเมืองลอสแอนเจลิส ถูกสุ่มเลือกให้มีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งความเข้าใจของครูสนองต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ประสบการณ์ของครูในระบบดูแลและความจำเป็นของระบบที่สนับสนุนการเจริญเติบโตของนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า 34% ของผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในระบบและ 81.5% เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนในระบบดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่ได้มีนักเรียนอยู่ในระบบดูแลและ 93% มีความเชื่อว่าต้องได้รับการสนับสนุนพัฒนาในอาชีพครูในพื้นที่เกี่ยวกับวิชาการ สังคมและอารมณ์ เพื่อให้เกิดผลออกมาสู่ตัวนักเรียน

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องภายในประเทศและผลการวิจัยต่างประเทศในการพัฒนาการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานยังไม่เหมาะสม เพราะไม่เข้าใจระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษามีปัญหาการจัดกิจกรรมโฮมรูม ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงของนักเรียน และขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนนอกจากนี้ในด้านการบริหารจัดการประสบปัญหาการขาดงบประมาณในการบริหารงาน นักเรียนต้องการให้ครูไปเยี่ยมบ้าน ด้านการพัฒนาการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน ที่จะร่วมกันดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

จากการสรุปเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า ปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเกิดจากปัญหาที่หลากหลาย ทั้งปัญหาที่เกิดจากตัวนักเรียนเองปัญหาจากสภาพครอบครัวของพ่อแม่และผู้ปกครอง ปัญหาในโรงเรียน มีปัจจัยจากครูด้านประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งการทำงาน และปัจจัยจากโรงเรียน คือ ขนาดของโรงเรียน รวมทั้งเพื่อนสภาพการเรียน บรรยากาศในโรงเรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ซึ่งเป็นเยาวชนอนาคตของชาติให้ขาดคุณภาพของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่มีหน้าที่พัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยตรง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดกิจกรรมเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดโดยเฉพาะครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียน ทั้งปัญหาด้านการเรียนพฤติกรรมอารมณ์ของนักเรียน ครอบครัว โรงเรียน และสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายกรมสามัญศึกษาได้พัฒนา การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำหรับครูที่ปรึกษา ใน 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนและการส่งต่อนักเรียน โดยมุ่งหวังที่จะส่งเสริมช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพมากที่สุดผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา

สรุป จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สิ่งสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล จะทำให้ครูประจำชั้นสามารถคัดกรองนักเรียนในระดับชั้นได้ว่า นักเรียนที่มีปัญหา กลุ่มเสี่ยง นักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริม และนักเรียนที่ควรได้รับการแก้ไขพฤติกรรม (การต่อภายนอก)

2. การคัดกรองนักเรียน โดยการใช้เครื่องในการคัดกรอง (SDQ) เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนในระดับต่าง ๆ

3. การส่งเสริมนักเรียน เป็นการส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ
ในด้านต่าง ๆ

4. การป้องกันและการแก้ไข้ปัญหา โดยการวางแนวทางเพื่อป้องกันปัญหา
และแนวทางการแก้ไข้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาในแต่ละด้านที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ตลอดถึงการจัด
กิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มนักเรียน

5. การส่งต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานักเรียน ที่ควรได้รับการแก้ไข้

บทที่ 3

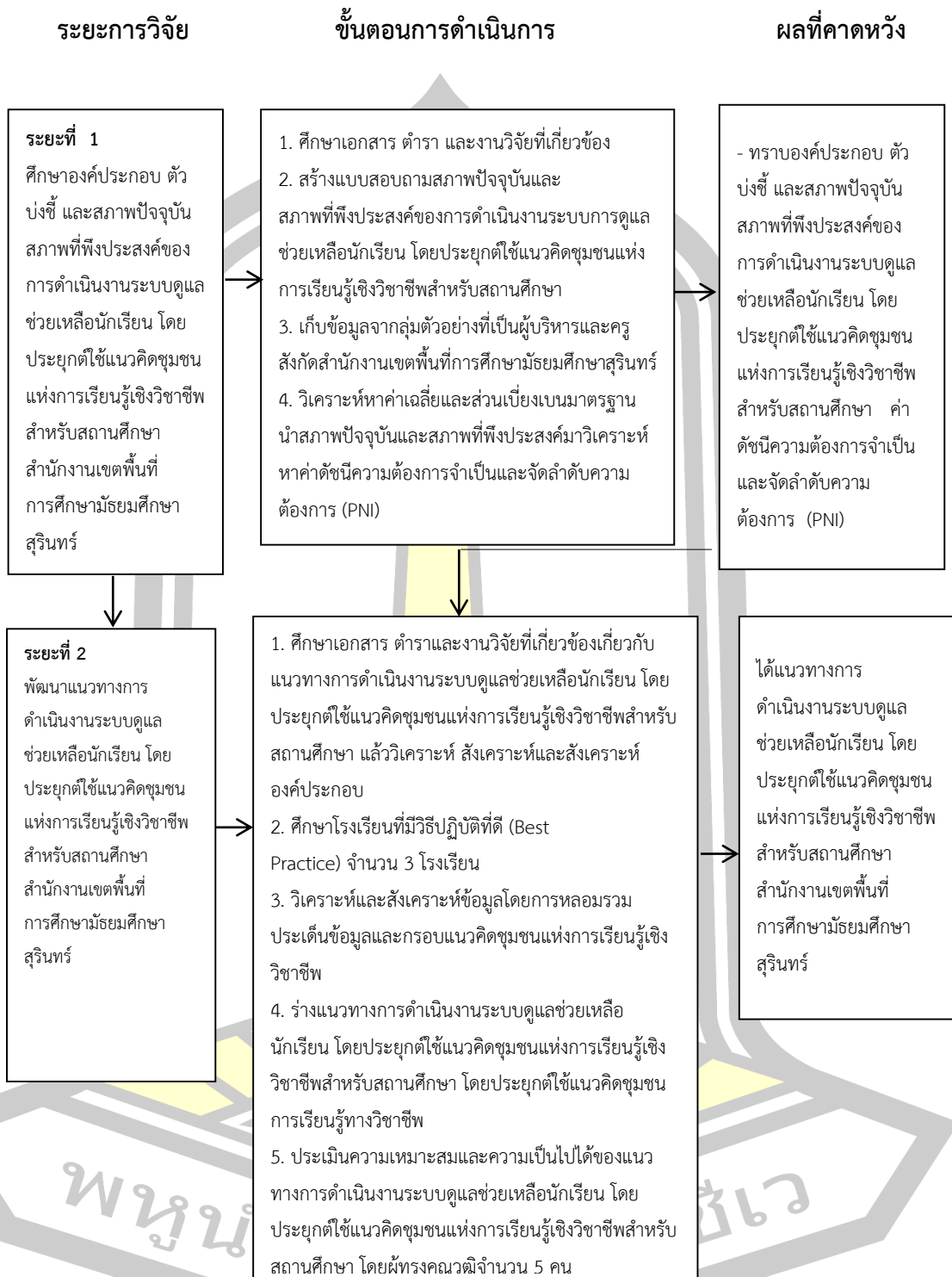
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์

ภาพประกอบ 2 ระยะของการวิจัย ขั้นตอนดำเนินการ และผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลในด้านแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกรอบเนื้อหา 5 ด้าน ดังนี้

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
- 5) การส่งต่อ

นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1.2 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความสมบูรณ์ ความถูกต้องด้านภาษาที่ใช้ และข้อเสนอแนะโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

1.3 นำแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

1.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ต่อจากนั้น

นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

1.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ จำนวน 2,891 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 85 คน ครู 2,806 คน จากโรงเรียน จำนวน 85 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ จำนวน 339 คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร 10 คน และครู 329 คน

โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Robert V. Krejcie and Eayle W. Morgan. และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2553)

2.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 339 คน

2.2.2 สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

2.2.3 คำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละชั้นภูมิ แล้วสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 4 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
เล็ก	55	879	934	6	99	105
กลาง	19	721	740	2	83	85
ใหญ่	8	732	740	1	83	84
ใหญ่พิเศษ	3	474	477	1	54	55
รวม	85	2,806	2,891	10	329	339

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แบบเติมคำและแบบมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการสังเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยมีคำถามครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ใน 5 ด้าน โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนนสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน ดังนี้

5 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

4. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

4.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และหลักการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวความคิดแล้วสร้างแบบสอบถามภายใต้กรอบแนวคิด

4.2 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือวิจัยเบื้องต้นของ บุญชม ศรีสะอาด (2554) หนังสือพื้นฐานการวิจัยการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2552) และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบและขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.3 กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาประเด็นเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามและปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้าน

4.4 กำหนดรูปแบบข้อคำถามโดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4.5 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมคุณลักษณะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจนไม่คลุมเครือ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะอีกครั้ง

4.6 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาความสอดคล้องด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ซึ่งจะต้องมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.6–1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 คน ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

4.6.1 จบการศึกษาทางด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยทางการศึกษาด้านการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป

4.6.2 ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์ของหน่วยงานทางการศึกษา หรืออาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย

4.6.3 มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารโรงเรียน อย่างน้อย 5 ปี หรือปฏิบัติงานทางด้านวิชาการไม่น้อยกว่า 5 ปี

โดยมีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ การศึกษาระดับปริญญาเอก อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
2. ดร.เพ็ญศรี บุตรโคตร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การวิจัยและประเมินผลการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล
3. นางจิอาภา คะนิงเพียร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา (ค.ม.) ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
4. นายสมศักดิ์ บุญโต การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร
5. นางจินตนา วงษ์สุนทร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทย ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

4.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

4.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้นำมาหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของ Pearson โดยดูจากค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item–Total Correlation) และเลือกข้อคำถามที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ตั้งแต่ .227-.902 และมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ ตั้งแต่ .205-.857

4.9 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้จะมีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

4.10 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ผ่านตู้ รับ-ส่ง หนังสือราชการของแต่ละโรงเรียน โดยผู้วิจัยนัดหมาย วัน เวลา เพื่อเก็บแบบสอบถามกลับคืนใช้เวลาประมาณ 2 สัปดาห์ และติดต่อกับคืนด้วยตัวเอง ในกรณีไม่มีการตอบกลับ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

6.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

6.1.1 วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

6.1.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.1.3 วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร

PNI_{modified} ของนงลักษณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2550)

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D)/D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น

D (Degree of success) หมายถึง สภาพที่เป็นจริง

6.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1 สถิติพื้นฐาน

- 1) ร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.2.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

- 1) การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation
- 2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach)

ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

นำผลการวิจัยที่ได้จากระยะที่ 1 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจากโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติดีเยี่ยม (Best Practice) ในด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

โรงเรียนสุรวิทยาคาร

โรงเรียนกระเทียมวิทยา

โรงเรียนมัธยมศรีสำเภากูน

โดยมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

1. เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับประเทศ หรือระดับภาค หรือระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เป็นโรงเรียนที่ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจากโรงเรียนต้นแบบที่มีผลการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน และครูที่ปรึกษา หรือครูแนะแนว จำนวน 1 คน จาก 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 9 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่พัฒนาขึ้นตามกรอบกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้จากผลการศึกษาในระยะที่ 1

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนดและนัดหมาย วัน เวลา เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอ โดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. นำข้อมูลที่ได้มายกร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2. นำร่างแนวทางเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ตรวจสอบยืนยันร่างแนวทางการพัฒนา

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ขั้นตอนการดำเนินการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของร่างแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ได้มาโดยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.1 มีประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา และบริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาอย่างน้อย 5 ปี

1.2 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางด้านการศึกษา

1.3 ผลงานเป็นที่ยอมรับในวงการวิชาชีพการบริหารการศึกษาตั้งแต่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นไป เช่น เป็นผู้บริหารต้นแบบ เป็นผู้บริหารดีเด่น เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ ระดับเขตพื้นที่ขึ้นไป

1.4 มีคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา เป็นวิทยากรให้กับหน่วยงานของรัฐในด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา หรือเป็นอาจารย์ที่สอนในมหาวิทยาลัยในด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา

1.5 มีตำแหน่งทางวิชาการระดับชำนาญการพิเศษหรือเชี่ยวชาญ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้คำแนะนำเสนอแนะเพื่อความสมบูรณ์ของแนวทาง และทำหน้าที่ประเมินระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จำนวน 5 คน โดยมีคุณสมบัติ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ ประกอบด้วย

1. ดร.สำเร็จ บุญโต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

2. นายสุนทร ขวัญดำ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษา

3. นายสมศักดิ์ บุญโต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา

4. นายชวลิต เจนเจริญ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5. นางชมพูนุทิต ธรรมโสภณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา วิทยาลัยนานาชาติการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบประเมินความเหมาะสมแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Likert' Rating Scale) โดยประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของแนวทางโดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ดังนี้

5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือแบบประเมินการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

3.2 ร่างแบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3.3 นำแบบประเมินเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจแนะนำ แล้วปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

3.4 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) ตรวจสอบพิจารณา แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญก่อนจัดพิมพ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

4.2 ดำเนินการติดต่อ นัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมิน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมิน ผู้วิจัยนำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมิน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ เพื่อหาระดับคุณภาพความเหมาะสม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับมาก หรือคะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์พิจารณาที่นำมาใช้ได้

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน ร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

6.1.2 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555)

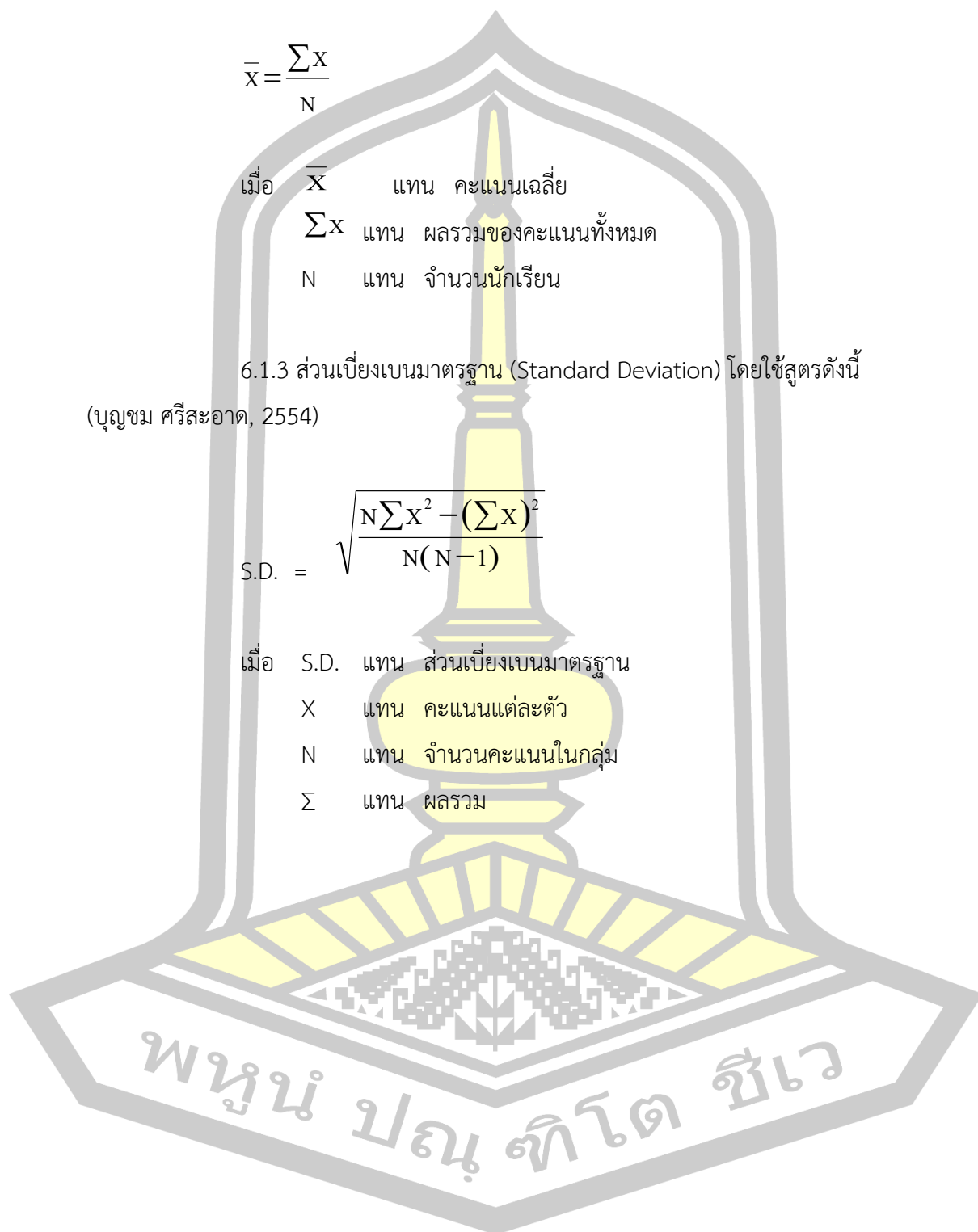
$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียน

6.1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 X แทน คะแนนแต่ละตัว
 N แทน จำนวนคะแนนในกลุ่ม
 $\sum$ แทน ผลรวม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยลำดับการนำเสนอ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
D	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม การนำเสนอสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำเสนอด้วยความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ดังตาราง 5

ตาราง 5 ความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประเภทตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	10	2.95
2. ครู	329	97.05
รวม	339	100
ขนาดโรงเรียน		
1. ขนาดเล็ก	111	32.74
2. ขนาดกลาง	115	33.93
3. ขนาดใหญ่	113	33.33
รวม	339	100

จากตาราง 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยแยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.95 ครู จำนวน 329 คน คิดเป็นร้อยละ 97.05 ตามขนาดของโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 32.74 โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 33.93 และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตอนที่ 2 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับ

ความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็นองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ ปรากฏผล ดังตาราง 6-11

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.23	0.49	ปานกลาง	4.48	0.57	มาก
2. การคัดกรองนักเรียน	3.41	0.51	ปานกลาง	4.49	0.56	มาก
3. การส่งเสริมนักเรียน	3.58	0.50	มาก	4.53	0.56	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.64	0.41	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	3.63	0.51	มาก	4.51	0.57	มากที่สุด
โดยรวม	3.50	0.48	มาก	4.51	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 6 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า

สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่ามากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X}$ = 3.64) การส่งต่อนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.63) การส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.50) การคัดกรองนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.41) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X}$ = 3.23)

สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

สุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่ามากที่สุด คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.58$) การส่งเสริมนักเรียน ($\bar{X} = 4.54$) ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.53$) ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.49$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ในภาพรวมและรายด้าน

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.32	0.50	ปานกลาง	4.47	0.58	มาก
2. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน	3.22	0.48	ปานกลาง	4.47	0.58	มาก
3. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโดย การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน	2.90	0.51	ปานกลาง	4.42	0.60	มาก
4. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการสำรวจข้อมูลของนักเรียนครบทุกคนเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.24	0.46	ปานกลาง	4.38	0.59	มาก
5. สถานศึกษามีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกันในการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา	3.26	0.50	ปานกลาง	4.46	0.57	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
6. สถานศึกษามีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.36	0.48	ปานกลาง	4.49	0.56	มาก
7. สถานศึกษามีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับในการวิเคราะห์สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	3.27	0.48	ปานกลาง	4.43	0.55	มาก
8. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำโครงการเยี่ยมบ้าน ที่พักอาศัยของนักเรียนครบทุกคน	3.25	0.50	ปานกลาง	4.69	0.49	มากที่สุด
โดยรวม	3.23	0.49	ปานกลาง	4.48	0.57	มาก

จากตาราง 7 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 3.36$) สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.32$) สถานศึกษามีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับในการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน ($\bar{X} = 3.27$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ อยู่ในระดับมาก 7 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำโครงการเยี่ยมบ้าน ที่พักอาศัยของนักเรียนครบทุกคน ($\bar{X} = 4.69$) สถานศึกษามีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 4.49$) สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.47$) สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.47$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้	3.24	0.46	ปานกลาง	4.46	0.59	มาก
2. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม	3.31	0.55	ปานกลาง	4.5	0.56	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	3.57	0.53	มาก	4.39	0.57	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

การคัดกรองนักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
4. สถานศึกษามีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.29	0.52	ปานกลาง	4.51	0.56	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีผลการคัดกรองนักเรียนที่อาศัยการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันของครูโดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล	3.63	0.49	มาก	4.54	0.53	มากที่สุด
6. สถานศึกษารายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนโดยรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้กิจการนักเรียนหรือให้ผู้อำนวยการโรงเรียน มีการนิเทศงานและการสร้างข้อมูลย้อนกลับ	3.42	0.52	ปานกลาง	4.54	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	3.41	0.51	ปานกลาง	4.49	0.56	มาก

จากตาราง 8 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีผลการคัดกรองนักเรียนที่อาศัยการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันของครูโดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 3.63$) สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครู

ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 3.57$) สถานศึกษารายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนโดยรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้กิจการนักเรียนหรือให้ผู้อำนวยการโรงเรียน มีการนิเทศงานและการสร้างข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.42$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 4 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีผลการคัดกรองนักเรียนที่อาศัยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครูโดยบันทึกในแบบคัดกรองนักเรียนรายบุคคล ($\bar{X} = 4.54$) สถานศึกษารายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนโดยรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้กิจการนักเรียนหรือให้ผู้อำนวยการโรงเรียน มีการนิเทศงานและการสร้างข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 4.54$) สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบกับนักเรียนแบบมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนระหว่างครู นักเรียน	3.40	0.52	ปานกลาง	4.60	0.55	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน	3.56	0.53	มาก	4.61	0.59	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
3. มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียนโดยอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในโรงเรียน	3.58	0.50	มาก	4.50	0.58	มาก
4. สถานศึกษাজัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น มีการจัดส่งนักเรียนไปฝึกประสบการณ์พื้นฐานด้านอาชีพในหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน	3.56	0.58	มาก	4.49	0.58	มาก
5. สถานศึกษาร่างภาวะผู้นำร่วมให้กับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน	3.68	0.47	มาก	4.63	0.57	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ	3.71	0.49	มาก	4.64	0.51	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนโดยสถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านตามความเหมาะสม	3.58	0.50	มาก	4.53	0.56	มากที่สุด
โดยรวม	3.58	0.51	มาก	4.57	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 9 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียนพบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.71$) สถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำร่วมให้กับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 3.68$) มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียนโดยอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในโรงเรียน และสถานศึกษามีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนโดยสถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.58$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ ($\bar{X} = 4.64$) สถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำร่วมให้กับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ($\bar{X} = 4.63$) สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน ($\bar{X} = 4.61$)

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. สถานศึกษาได้ศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู	3.61	0.49	มาก	4.53	0.56	มากที่สุด
2. สถานศึกษาพิจารณาร่วมกันเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาโดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู	3.71	0.46	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่นักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดค่ายคุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.64	0.48	มาก	4.57	0.55	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.63	0.49	มาก	4.56	0.55	มากที่สุด
5. สถานศึกษามุ่งมั่นศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และการพัฒนาาร่วมกัน	3.58	0.50	มาก	4.53	0.56	มากที่สุด
6. สถานศึกษาประสานงานกับบุคคลเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	3.67	0.53	มาก	4.51	0.58	มากที่สุด
โดยรวม	3.64	0.49	มาก	4.54	0.56	มากที่สุด

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความ ต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและ แก้ไขปัญหา พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไป น้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษาพิจารณาร่วมกันเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาโดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู ($\bar{X} = 3.71$) สถานศึกษาประสานงานกับ บุคคลเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน ($\bar{X} = 3.67$) สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เช่น การให้คำปรึกษา เบื้องต้น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 3.64$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 4.57$) สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 4.56$) สถานศึกษาพิจารณาร่วมกันเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาโดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู ($\bar{X} = 4.54$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ ในภาพรวมและรายด้าน

ด้านการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
1. มีการประชุมร่วมกันของครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน	3.72	0.45	มาก	4.60	0.54	มากที่สุด
2. สถานศึกษาพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อโดยอาศัยการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน	3.61	0.49	มาก	4.47	0.58	มาก
3. สถานศึกษาส่งต่อภายใน นักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความสามารถพิเศษให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.64	0.51	มาก	4.5	0.55	มาก
4. สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่เป็นผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูวิชาการ ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้นโดยอาศัยการมีภาวะผู้นำร่วม	3.61	0.57	มาก	4.53	0.58	มากที่สุด
5. สถานศึกษารายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น รายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ	3.67	0.50	มาก	4.5	0.58	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้านการส่งต่อ	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน
6. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไปโดยมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ	3.54	0.56	มาก	4.44	0.58	มาก
โดยรวม	3.63	0.51	มาก	4.51	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 11 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ พบว่าสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการประชุมร่วมกันของครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ($\bar{X} = 3.72$) สถานศึกษาส่งต่อภายใน นักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความสามารถพิเศษให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 3.67$) สถานศึกษารายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น รายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.64$) สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ มีการประชุมร่วมกันของครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน ($\bar{X} = 4.60$) สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่เป็นผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูวิชาการ ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้นโดยอาศัยการมีภาวะผู้นำร่วม ($\bar{X} = 4.53$) สถานศึกษาส่งต่อภายใน นักเรียนที่มีปัญหาหรือมีความสามารถพิเศษให้กับฝ่ายที่

เกี่ยวข้องโดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ($\bar{X} = 4.50$) และสถานศึกษารายงานข้อมูลนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ เช่น รายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 4.50$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น เพื่อจัดลำดับความสำคัญ (Modified Priority Needs Index : PNI_{modified}) นำไปใช้ในการออกแบบสัมมนาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปรากฏผลดัง แสดงในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นโดยรวม

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความต้องการจำเป็น
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.23	4.48	0.39	1
2. การคัดกรองนักเรียน	3.41	4.49	0.32	2
3. การส่งเสริมนักเรียน	3.58	4.53	0.27	3
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	3.64	4.54	0.25	4
5. การส่งต่อ	3.63	4.51	0.24	5

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($PNI_{\text{modified}} = 0.39$) ลำดับที่ 2 การคัดกรองนักเรียน

($PNI_{\text{modified}} = 0.32$) ลำดับที่ 3 การส่งเสริมนักเรียน ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) ลำดับที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) ลำดับที่ 5 การส่งต่อ ($PNI_{\text{modified}} = 0.27$) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	D	I	PNI_{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.32	4.47	0.35	5
2. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน	3.22	4.47	0.39	3
3. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโดย การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน	2.90	4.42	0.52	1
4. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการสำรวจข้อมูลของนักเรียนครบทุกคนเพิ่มเติมทุก ๆ ภาคเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.24	4.38	0.35	5
5. สถานศึกษามีการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกันในการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา	3.26	4.46	0.37	4
6. สถานศึกษามีการสำรวจสถิติการมาเรียน การเข้าชั้นเรียนของนักเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.36	4.49	0.33	7
7. สถานศึกษามีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับในการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน	3.27	4.43	0.35	5
8. สถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการจัดทำโครงการเยี่ยมบ้าน ที่พักอาศัยของนักเรียนครบทุกคน	3.25	4.69	0.44	2

จากตาราง 13 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ข้อที่ 3. สถานศึกษามี วิทยาลัยที่ร่วมในวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนโดย การสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและ การศึกษาจากแฟ้มสะสมผลงานนักเรียน รองลงมา ข้อที่ 8. สถานศึกษามีวิทยาลัยที่ร่วมในการจัดทำ โครงการเยี่ยมบ้าน ที่พักอาศัยของนักเรียนครบทุกคน และ ข้อที่ 2. สถานศึกษามีวิทยาลัยที่ร่วมในการ ปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย ประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษามีการสร้างวิทยาลัยที่ร่วมกันในการ กำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดกรองและจัดกลุ่ม นักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้	3.24	4.46	0.38	1
2. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและ ผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม	3.31	4.5	0.36	3
3. สถานศึกษามีวิทยาลัยที่ร่วมในการจัดทำคู่มือใน การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	3.57	4.39	0.23	6
4. สถานศึกษามีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มแบ่งเป็น กลุ่ม ปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยอาศัยโครงสร้าง สนับสนุนชุมชน	3.29	4.51	0.37	2
5. สถานศึกษามีผลการคัดกรองนักเรียนที่อาศัยการ เรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครูโดยบันทึกในแบบ คัดกรองนักเรียนรายบุคคล	3.63	4.54	0.25	5

ตาราง 14 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
6. สถานศึกษารายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียน โดยรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้กิจการนักเรียนหรือให้ผู้อำนวยการโรงเรียน มีการนิเทศงานและการสร้างข้อมูลย้อนกลับ	3.42	4.54	0.33	4

จากตาราง 14 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ข้อที่ 1. สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในการกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ รองลงมา ข้อที่ 4. สถานศึกษามีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มแบ่งเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และ ข้อที่ 2. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางและผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบกับนักเรียนแบบมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนระหว่างครู นักเรียน	3.40	4.60	0.35	1

ตาราง 15 (ต่อ)

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
2. สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน	3.56	4.61	0.29	2
3. มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียนโดยอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรในโรงเรียน	3.58	4.50	0.26	4
4. สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น มีการจัดส่งนักเรียนไปฝึกประสบการณ์พื้นฐานด้านอาชีพในหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน	3.56	4.49	0.26	4
5. สถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำร่วมให้กับคณะครูและบุคลากรในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน	3.68	4.63	0.26	4
6. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ	3.71	4.64	0.25	7
7. สถานศึกษามีโครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยสถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านตามความเหมาะสม	3.58	4.53	0.27	3

จากตาราง 15 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ข้อที่ 1. สถานศึกษาจัดกิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) เพื่อให้ครูที่ปรึกษาพบกับนักเรียนแบบมีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนระหว่างครูนักเรียน รองลงมา ข้อที่ 2. สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Classroom Meeting) ทุกภาคเรียน และ ข้อที่ 7. สถานศึกษามีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนโดย สถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างรอบด้านตามความ เหมาะสม ตามลำดับ

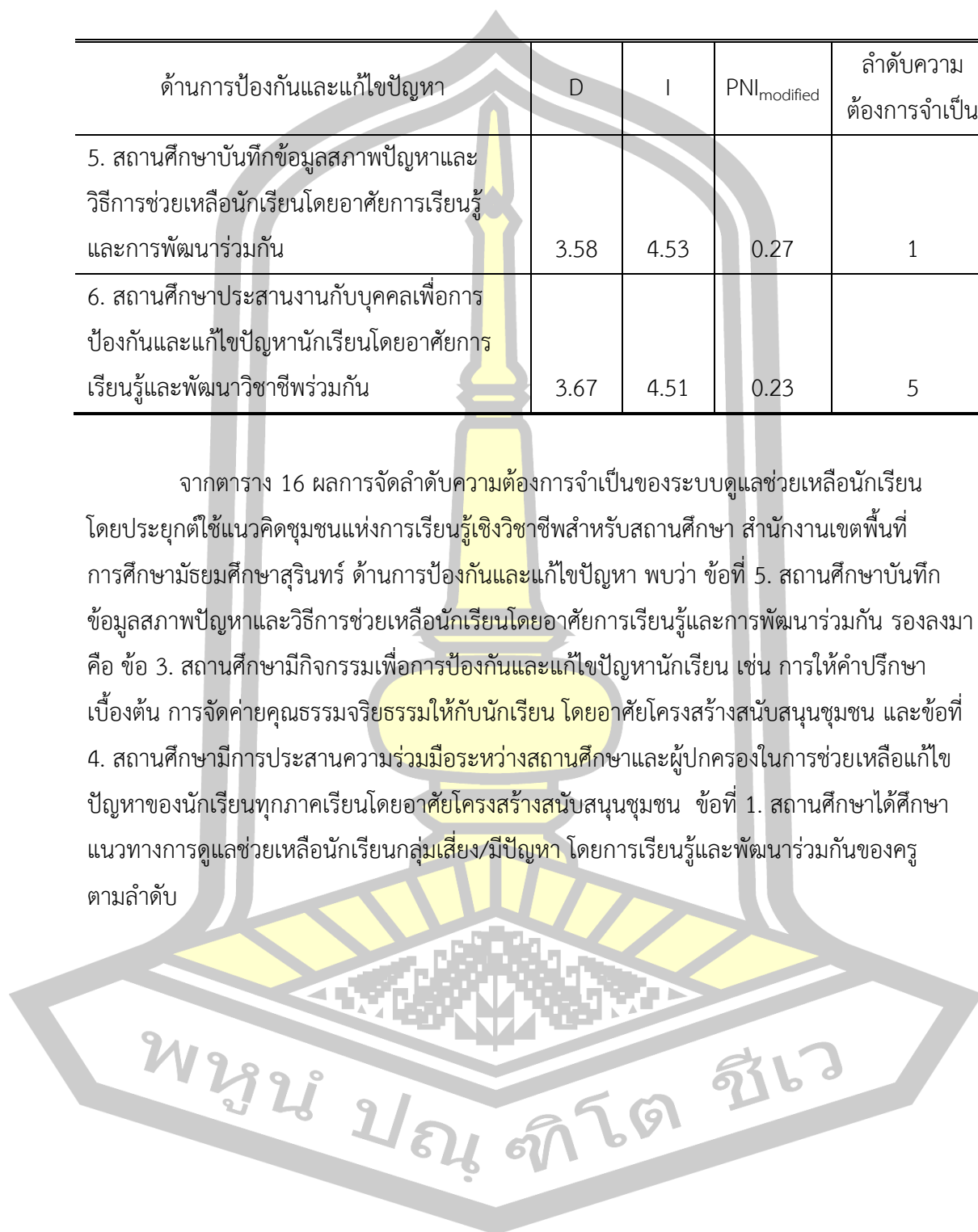
ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย ประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. สถานศึกษาได้ศึกษาแนวทางการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยการ เรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู	3.61	4.53	0.25	4
2. สถานศึกษาพิจารณาร่วมกันเลือกกิจกรรม เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มี ปัญหาโดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู	3.71	4.54	0.22	6
3. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและ แก้ไข ปัญหานักเรียน เช่น การให้คำปรึกษา เบื้องต้น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับ นักเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.64	4.57	0.26	2
4. สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.63	4.56	0.26	2

ตาราง 16 (ต่อ)

ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
5. สถานศึกษาบันทึกข้อมูลสภาพปัญหาและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกัน	3.58	4.53	0.27	1
6. สถานศึกษาประสานงานกับบุคคลเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน	3.67	4.51	0.23	5

จากตาราง 16 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา พบว่า ข้อที่ 5. สถานศึกษาบันทึก ข้อมูลสภาพปัญหาและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนโดยอาศัยการเรียนรู้และการพัฒนาร่วมกัน รองลงมา คือ ข้อ 3. สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไข้ปัญหานักเรียน เช่น การให้คำปรึกษา เบื้องต้น การจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน และข้อที่ 4. สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข้ ปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ข้อที่ 1. สถานศึกษาได้ศึกษา แนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันของครู ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI) ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อนักเรียน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
1. มีการประชุมร่วมกันของครูระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่ง ต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน	3.72	4.60	0.24	3
2. สถานศึกษาพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มี ปัญหาเพื่อการส่งต่อโดยอาศัยการเรียนรู้และการ พัฒนาวิชาชีพร่วมกัน	3.61	4.47	0.24	3
3. สถานศึกษาส่งต่อภายใน นักเรียนที่มีปัญหา หรือมีความสามารถพิเศษให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดย โครงสร้างสนับสนุนชุมชน	3.64	4.5	0.24	3
4. สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญภายในโรงเรียนที่เป็น ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครู วิชาการ ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้นโดยอาศัยการมี ภาวะผู้นำร่วม	3.61	4.53	0.25	1
5. สถานศึกษารายงานข้อมูลนักเรียนให้ ผู้เชี่ยวชาญ เช่น รายงานสรุปประวัติของนักเรียน รายงานความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน โดย โครงสร้างสนับสนุนชุมชน และมีการนิเทศงานและ การสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ	3.67	4.5	0.23	6
6. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือ ต่อไปโดยมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูล ย้อนกลับ	3.54	4.44	0.25	1

จากตาราง 17 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่า ข้อที่ 4. สถานศึกษามีผู้เชี่ยวชาญภายใน โรงเรียนที่เป็นผู้รับการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูวิชาการ ครูฝ่ายปกครอง เป็นต้นโดย อาศัยการมีภาวะผู้นำร่วม และ 6. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไปโดยมีการนิเทศงานและการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ รองลงมา คือ ข้อ 1. มีการประชุมร่วมกันของครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการ ส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน 2. สถานศึกษาพิจารณาข้อมูลของนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อ การส่งต่อโดยอาศัยการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน 3. สถานศึกษาส่งต่อภายในนักเรียนที่มี ปัญหาหรือมีความสามารถพิเศษให้กับฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธี ปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

จากผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากโรงเรียนที่ มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหาร และผู้รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูผู้เกี่ยวข้องจาก 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนสุรวิทยาคาร โรงเรียนกระเทียมวิทยา และโรงเรียน มัธยมศรีสำเภาลูน จำนวน 9 คน ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แล้วสรุปแนวทางการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ดังนี้

จากผลการประเมินและจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิด ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ได้ดังนี้

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริม นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และด้านการส่งต่อ ตามลำดับ ผู้วิจัยได้นำทั้ง 5 ด้าน ไปสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์โดยเรียงตามลำดับความสำคัญจำเป็นตามลำดับเพื่อใช้ศึกษาแนวทางการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารและ

ครูผู้สอน จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 9 คน ซึ่งสถานศึกษาดังกล่าว เป็นสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้แก่ โรงเรียนสุรวิทยาคาร โรงเรียนกระเทียมวิทยา โรงเรียนมัธยมศรีสำเภาลูน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ได้ดังนี้

1. โรงเรียนสุรวิทยาคาร อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปัจจุบันมีนักเรียน 3,381 คน ข้าราชการครู 198 คน ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่) ประจำปีการศึกษา 2562 จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลนักเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดใหญ่) ประจำปีการศึกษา 2562 จากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2563 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โรงเรียนสุรวิทยาคาร จากบทสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

“...โรงเรียนมีประชุมวางแผนการเก็บข้อมูลของนักเรียน โดยมีครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านนักเรียนในที่ปรึกษา และมีการนำข้อมูลมาแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูที่ปรึกษา ครูในระดับชั้นเดียวกันและครูที่ทำการสอนนักเรียนในชั้นนั้น ๆ อีกทั้งมีการเก็บข้อมูลจากการประชุมผู้ปกครองในทุกภาคเรียน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีโครงการเยี่ยมบ้าน ที่พักอาศัยของนักเรียน โดยให้ในท้องถิ่นบริหารจัดการเองเป็นหลักมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) กับนักเรียน และใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียน ครูที่ปรึกษาเป็นคนเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นต้น...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียนและศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา มีการบันทึกข้อมูลลงในเอกสารรายบุคคลของนักเรียนเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดูแลนักเรียนรายบุคคล มีครูหัวหน้าระดับดูแลภาพรวมในการดูแลนักเรียน ...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนสุรวิทยาคาร ได้ดังนี้ ทางโรงเรียนมีการวางแผน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษา ต้องเข้าใจขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และมีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในความปกครองของตนครบทุกคน และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันเพื่อช่วยในการดูแลนักเรียน มีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนที่ทันสมัยเป็นปัจจุบันสามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา มีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียนและศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

“...โรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา จากผลการประเมินพฤติกรรม (SDQ) และระเบียบสะสมของนักเรียน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้จัดทำข้อมูลอย่างเป็นระบบ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษา ครูหัวหน้าระดับ และครูฝ่ายกิจการนักเรียนมีการใช้ข้อมูลจากเพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง เพิ่มเติมเพื่อช่วยในการคัดกรองนักเรียน อีกทั้งดูจากแบบประเมิน EQ ประกอบ...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนสุรวิทยาคาร ได้ดังนี้

โรงเรียนมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ จัดทำแผน ปฏิทิน งานการคัดกรองนักเรียนและกำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา อย่างเหมาะสม โดยมีการสรุปและจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนเพื่อให้ครู ปฏิบัติ ได้อย่างถูกต้อง นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อมูลจากการร่วมมือกันระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

“...โรงเรียนมีการส่งเสริมนักเรียนและให้โอกาสในการแสดงออกอย่างรอบด้าน โดยมีการส่งเสริมนักเรียนตามทฤษฎีพุทฺพปัญหา ส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน โดยการให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และตัวนักเรียนเอง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมนักเรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการสนับสนุนอย่างรอบด้าน กลุ่มบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการอย่างเต็มที่โดยได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และมีการส่งเสริมนักเรียนด้านการทำความดี มีการประกาศเกียรติคุณให้แก่ นักเรียน เป็นการเสริมแรงทางบวก...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการส่งเสริมกิจกรรมอย่างหลากหลายตามหลักทฤษฎีพุทฺพปัญหา เช่น โฮมรูม การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน โดยโรงเรียนได้จัดเป็นประจำปีอย่างต่อเนื่องและที่สำคัญได้จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนตามความต้องการของนักเรียน เช่น กิจกรรมทักษะด้านวิชาการ กิจกรรมชุมนุม กิจกรรมสอนซ่อมเสริม กีฬาสี กิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี ตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุป ด้านการส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนสุรวิทยาคาร ได้ดังนี้

โรงเรียนมีการส่งเสริมนักเรียนและให้โอกาสในการแสดงออกอย่างรอบด้าน โดยมีการส่งเสริมนักเรียนตามทฤษฎีพุทปัญญา ส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียน โดยการให้ความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งครู ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และตัวนักเรียนเอง เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมนักเรียนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ จัดโอกาสและสรรหาเวทีให้ ผู้เรียนได้แสดงผลงาน กิจกรรมส่งเสริมที่โรงเรียนดำเนินการมีอย่างหลากหลาย เช่น โฮมรูม การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน กิจกรรมชุมนุมกิจกรรมสอนซ่อมเสริม กีฬาสี กิจกรรมด้านศิลปะดนตรี และนำเสนอ ประชาสัมพันธ์ผลงาน และยกย่องเชิดชูนักเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

“...โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาโดยการร่วมมือกันในการดูแลเด็กของครู ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก การแก้้ปัญหานักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้้ไข้ปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนมีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหา...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษา ครูหัวหน้าระดับมีความรู้และทักษะตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนมีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ มีการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านจริยธรรมที่ติงามแก่นักเรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุป ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ของโรงเรียนสุรวิทยาคาร ได้ดังนี้

โรงเรียนมีการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาโดยการร่วมมือกันในการดูแลเด็กของครู ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก การแก้้ปัญหานักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้้ไข้ปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนมีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไข้ปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียน โรงเรียนมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ไข้ปัญหา

นักเรียนเป็นรายกรณี ครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติ มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านจริยธรรมที่ดั่งงามแก่นักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ

“...โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งการประสานขอความร่วมมือในโรงเรียนและหน่วยงานนอกโรงเรียน มีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาทุกคนได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นอย่างเต็มความสามารถก่อนเป็นอันดับแรก และร่วมมือกันดูแลผ่านการประชุมปรึกษาของครูในระดับชั้นก่อน กรณีการส่งต่อนักเรียนที่โรงเรียนไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ ก็ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกด้วย...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เมื่อบุคคลนักเรียนมีปัญหาในชั้นเรียนครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะมีการส่งต่อภายในก่อน เช่น ครูหัวหน้าระดับ ครูห้องพยาบาล ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ให้การช่วยเหลือตามลักษณะของปัญหา แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนโรงเรียนจะดำเนินการส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการประสานติดต่อกับผู้ปกครอง และมีการประสานงานการดำเนินงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไปโดยมีการติดตามผลการประสานงานในการดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 22 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนสุรพิทยาคาร ได้ดังนี้
โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งการประสานขอความร่วมมือในโรงเรียนและหน่วยงานนอกโรงเรียน มีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาทุกคนได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นอย่างเต็มความสามารถก่อนเป็นอันดับแรก และร่วมมือกันดูแลผ่านการประชุมปรึกษาของครูในระดับชั้นก่อน กรณีการส่งต่อนักเรียนที่โรงเรียนไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ก็ได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกด้วย เมื่อบุคคลนักเรียนมีปัญหาในชั้นเรียนครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะมีการส่งต่อภายในก่อน เช่น ครูหัวหน้าระดับ ครูห้องพยาบาล

ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ให้การช่วยเหลือตามลักษณะของปัญหา แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนโรงเรียนจะดำเนินการส่งต่อภายนอกไปยังผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการประสานติดต่อกับผู้ปกครองและมีการประสานงานการดำเนินงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

2. โรงเรียนกระเทียมวิทยา อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปัจจุบันมีนักเรียน 979 คน ข้าราชการครู 55 คน โรงเรียนกระเทียมวิทยา อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง) ประจำปีการศึกษา 2561 จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลนักเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง) ประจำปีการศึกษา 2562 จากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2563 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โรงเรียนกระเทียมวิทยา จากบทสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

“...ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีการคัดกรองนักเรียน และเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โรงเรียนได้มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกต สอบถามประวัติ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดีเพราะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง โดยที่ผ่านมารโรงเรียนได้มีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการและใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมข้อมูลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคม สุขภาพครอบครัว เศรษฐกิจ โดยการใช้แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษามีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากกาไปเยี่ยมบ้าน ตามนโยบายออกเยี่ยมบ้าน 100% ของโรงเรียน พร้อมทั้งรายงานข้อมูลต่อผู้อำนวยการ และ ดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างละเอียด...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปลักษณะการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนกระเทียมวิทยา
ได้ดังนี้

โรงเรียนได้มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการสังเกต สอบถาม ประวัติ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ ดีเพราะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง โดยที่ผ่านมาโรงเรียนได้มีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาเยี่ยมบ้าน นักเรียนให้ครบ 100 เปอร์เซ็นต์ และจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ ครูที่ปรึกษาต้องสรุปและรายงาน ผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการและใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายให้ครอบคลุมข้อมูลทั้ง ทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์สังคม สุขภาพครอบครัว เศรษฐกิจ โดยการใช้แบบประเมิน พฤติกรรมเด็ก (SDQ) ใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียน พร้อมทั้ง การแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากกาไปเยี่ยมบ้าน ตามนโยบายออกเยี่ยมบ้าน 100% ของโรงเรียน พร้อมทั้งรายงานข้อมูลต่อผู้อำนวยการ

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

“...โรงเรียนมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อ การคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของ โรงเรียนเป็นหลักด้วย และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของผู้เรียนระหว่างครูที่ปรึกษาและครูในสายชั้นที่ ทำการสอน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการประชุมครู เพื่อหาแนวทางและพิจารณาเกณฑ์ การแบ่งกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทาง การคัดกรองนักเรียนทุกคน อย่างเท่าเทียม อีกทั้งยังเป็นการเตรียมการในการดูแล ส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนในลำดับต่อไป...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...มีการสอบถามผู้ปกครองในครอบครัวเกี่ยวกับความเป็นอยู่ใน ครอบครัว เช่น รายได้ รายจ่าย ภาระหนี้สินของครอบครัว ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว พ่อ

แม่ ลูก ลักษณะนิสัยส่วนตัวและพฤติกรรมขณะที่นักเรียนอยู่บ้านว่าเป็นอย่างไร เพื่อเก็บเป็นข้อมูลในการดูแลนักเรียนต่อไป...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนกระเทียมวิทยา ได้ดังนี้
โรงเรียนมีการจัดประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์ที่ชัดเจนในการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ กำหนดแนวทางในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยอาศัยข้อมูลจากหลายส่วน ทั้งข้อมูลพื้นฐาน ด้านความเป็นอยู่ สภาพบริบทของครอบครัว เพื่อนำมาคัดกรองนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้ง่ายต่อการดูแลช่วยเหลือ และจะได้จัดกิจกรรมให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

“...โรงเรียนมีการใช้ข้อมูลจากการคัดกรองนักเรียนในเบื้องต้น นำมาวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน ในแต่ละกลุ่มโดยอาศัยหลักการทฤษฎีพุทปัญญา ที่เชื่อว่านักเรียนแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกัน ออกไป เป็นการดำเนินการของครูประจำชั้นและครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ตามความสามารถของนักเรียน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีการสังเกต ให้คำแนะนำในกิจกรรมหรือสิ่งที่นักเรียนถนัด เพื่อให้นักเรียนทำกิจกรรมที่ตนเองถนัดได้อย่างเต็มความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา เป็นต้น...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการจัดประชุมผู้ปกครองในทุก ๆ ภาคเรียนและจัดการประชุมย่อยเพื่อติดตามพฤติกรรมนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง ในการหาแนวทางร่วมกันในการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ และเป็นการสร้างเจตคติที่ดีให้กับผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือกับโรงเรียน อีกด้วย...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุป ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของกระเทียมวิทยา ได้ดังนี้
 มีการจัดส่งเสริมนักเรียนตามหลักทฤษฎีพุทฺพัญญา โดยหาแนวทางและ
 การได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริมนักเรียน ไม่ว่าจะโรงเรียนเอง ผู้ปกครอง
 หรือหน่วยงานอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้อง สนับสนุนให้นักเรียนแสดงออกอย่างเต็มความสามารถ ตามความ
 เหมาะสมและความสนใจของนักเรียน โดยทางโรงเรียนสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพ
 นักเรียนและมีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขัน
 ทักษะทางวิชาการและจัดกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนตามกลุ่มความสนใจหรือความสามารถ เช่น
 สอนซ่อมเสริม ชุมนุม การทัศนศึกษาการเข้าค่ายอบรมคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

“...โรงเรียนมีการประสานงานภายในโรงเรียนโดยมีการประชุมครูและ
 คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน
 พร้อมทั้งมีภาคีเครือข่ายในการร่วมมือดูแลนักเรียนจากหน่วยงานอื่น เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ
 องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โรงเรียน เป็นต้น ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสอดส่องดูแล และจัดกิจกรรม
 ป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : สักการภาษณ์)

“...มีการจัดประชุมเพื่อปรึกษาปัญหารายกรณี เพื่อหาแนวทางในการ
 ป้องกันและแก้ไข้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทราบ
 แนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันหาแนวทาง
 ร่วมกันในการแก้ไข้ปัญหา...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไข้ปัญหา
 ของตนเอง โดยการสร้างแรงจูงใจที่ดี เช่น การชื่นชม การให้กำลังใจ และให้ความรู้ที่หลากหลาย
 ทั้งด้านทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม พร้อมทั้งจัดหากิจกรรมที่หลากหลายให้นักเรียนมีทางเลือก
 ในการดูแลและป้องกันตนเอง...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปรูป ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนกระเทียมวิทยา
ได้ดังนี้

โรงเรียนมีการประสานงานภายในโรงเรียนโดยมีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน พร้อมทั้งมีภาคีเครือข่ายในการร่วมมือดูแลนักเรียนจากหน่วยงานอื่น เช่น โรงพยาบาล สถานีตำรวจ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โรงเรียน เป็นต้น ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันสอดส่องดูแล และจัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา มีการจัดประชุมเพื่อปรึกษาปัญหาหารือ เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ และทราบแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ช่วยกันหาแนวทางร่วมกันในการแก้ไขปัญหา

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

“...มีการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน โรงเรียนมีการชี้แจงให้เหตุผลกับนักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือและประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือ นักเรียน เพื่อให้ทราบล่วงหน้า และดูแลนักเรียน ติดตามอย่างใกล้ชิด โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทและให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ภายใต้อุปสรรคของนักเรียนรายบุคคล...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...กรณีนักเรียนมีปัญหา และต้องส่งต่อภายในโรงเรียน ให้ครูแนะแนว ครูพยาบาล ฝ่าย ปกครอง ได้ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนก่อนอันดับแรก และโรงเรียนประสานเชิญผู้ปกครองมารวมรับทราบถึงความจำเป็นในการส่งนักเรียนไปรับการช่วยเหลือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกโรงเรียน...”

(คนที่ 2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...เมื่อนักเรียนมีปัญหา มีการส่งต่อนักเรียนไปให้ครูแนะแนวช่วย ดำเนินการแก้ปัญหา และการส่งต่อนักเรียนไปให้ฝ่ายกิจการนักเรียนดำเนินการแก้ปัญหา และในกรณีต้องส่งต่อให้หน่วยงานภายนอกโรงเรียนจะทำการประสานภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลนักเรียนต่อไป ภายใต้อุปสรรคการกำกับติดตามของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด สม่ำเสมอ...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 24 ธันวาคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนกระเทียมวิทยา ได้ดังนี้

มีการประชุมร่วมกันของคณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียนสถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไปและประสานกับผู้ปกครองนักเรียนก่อนการส่งต่อภายนอกครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูฝ่ายปกครอง/ครูวิชาการ/ครูอนามัยให้ความช่วยเหลือต่อไป ในกรณีต้องส่งต่อให้หน่วยงานภายนอกโรงเรียนทำการประสานภาคีเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลนักเรียนต่อไป ภายใต้การกำกับติดตามของโรงเรียนอย่างใกล้ชิด สม่าเสมอ

3. โรงเรียนมัธยมศรีสำเภากลุ่ม อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ปัจจุบันมีนักเรียน 193 คน ข้าราชการครู 11 คน โรงเรียนมัธยมศรีสำเภากลุ่ม อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เป็นสถานศึกษาที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ได้รับรางวัลโรงเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก) ประจำปีการศึกษา 2562 จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับรางวัลนักเรียนพระราชทาน (ประเภทสถานศึกษาขนาดเล็ก) ประจำปีการศึกษา 2560 จากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์แนวทางการจัดการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2564 ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โรงเรียนมัธยมศรีสำเภากลุ่ม จากบทสัมภาษณ์ ได้ดังนี้

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

“...โรงเรียนได้มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษามีการสังเกต สอบถามประวัติ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดีเพราะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง อีกทั้งครูที่ปรึกษามีการศึกษาข้อมูลนักเรียนจากการประเมินและทดสอบต่าง ๆ การสัมภาษณ์และมีการศึกษาข้อมูลนักเรียนโดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษาได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกดู เพื่อตรวจประวัติได้ง่าย และเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี

มีการศึกษาข้อมูลนักเรียนจากบันทึกข้อร้องเรียนของเพื่อน/ครู/เครือข่ายในการให้ข้อมูล พร้อมทั้ง การให้ข้อมูลนักเรียนผ่านครูที่สอน...”

(คนที่ 2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน, วันที่ 7 มกราคม 2563 : การสัมภาษณ์)

“...ครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลและสอบถามพฤติกรรมนักเรียนจากคนรอบข้าง เพื่อบันทึกข้อมูลนักเรียนใช้ในการดูแลนักเรียนต่อไป และมีการศึกษาเด็ก เป็นรายกรณีทุกครั้งที่เด็กมีปัญหา...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของโรงเรียนมัธยมศรีสำราญ
ได้ดังนี้

โรงเรียนได้มีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษามีการสังเกต สอบถามประวัติ และการเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นวิธีการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลได้ดีเพราะได้รับข้อมูลเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง อีกทั้งครูที่ปรึกษามีการศึกษาข้อมูลนักเรียนจากการประเมินและทดสอบต่าง ๆ การสัมภาษณ์และมีการศึกษาข้อมูลนักเรียนโดยการเยี่ยมบ้านนักเรียนครบทุกคน ครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่ในการเก็บข้อมูลและสอบถามพฤติกรรมนักเรียนจากคนรอบข้าง เพื่อบันทึกข้อมูลนักเรียนใช้ในการดูแลนักเรียนต่อไป และมีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีทุกครั้งที่เด็กมีปัญหาบางครั้งนักเรียนไม่ได้ให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงครูต้องสอบถามกับเพื่อน ๆ เพิ่มเติมอีกทาง

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน

“...โรงเรียนได้มีการประชุม วางแผน เพื่อให้การคัดกรองนักเรียนตรงที่สุด เพื่อจะได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ โรงเรียนได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้แบบคัดกรอง SDQ และแบบคัดกรองอื่น ๆ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้มีความเข้าใจ สามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากการคัดกรองนักเรียนต้องแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน โดยในการคัดกรองนักเรียนเมื่อจัดกลุ่มนักเรียนแล้วต้องรายงานหรือแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อจะช่วยกันดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ครูที่ปรึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป...”

(คนที่ 2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้ทราบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาเพิ่มเติม จะเป็นประโยชน์ในการประสานความร่วมมือด้านนโยบายของโรงเรียน เพื่อการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศรีสำเภากุล ได้ดังนี้ โรงเรียนได้มีการประชุม วางแผน เพื่อให้การคัดกรองนักเรียนตรงที่สุด เพื่อจะได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ โรงเรียนได้จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในการใช้แบบคัดกรอง SDQ และแบบคัดกรองอื่น ๆ เพื่อให้ครูที่ปรึกษาได้มีความเข้าใจ สามารถคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากการคัดกรองนักเรียนต้องแบ่งนักเรียน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เมื่อคัดกรองเสร็จเรียบร้อยแล้วมีการรายงาน ข้อมูลให้ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบมีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ ผู้อำนวยการโรงเรียนได้ทราบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา เพิ่มเติม จะเป็นประโยชน์ในการประสานความร่วมมือด้านนโยบายของโรงเรียน เพื่อการส่งเสริม พัฒนา การป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนร่วมกันของบุคลากรภายในโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียน

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน

“...โรงเรียนได้สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะความสามารถด้านทักษะการใช้ชีวิต มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ทุกภาคเรียน จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขัน ทักษะทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษที่หลากหลาย...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...นอกจากกิจกรรมที่โรงเรียนจัดเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การประชุมผู้ปกครองนักเรียน กีฬาสี เป็นต้นแล้ว โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรม ส่งเสริมให้นักเรียนตามกลุ่มความสนใจหรือความสามารถอีกด้วย...”

(คนที่ 2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดกิจกรรมโฮมรูมเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างมาก เช่น ให้นักเรียนรู้จักตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้น ครูที่ปรึกษาได้มีเวลาในการดูแล สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการประชุมร่วมกันส่งเสริมนักเรียนระหว่างครูในโรงเรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

สรุป ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศรีสำราญ
ได้ดังนี้

โรงเรียนได้สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะความสามารถด้านทักษะการใช้ชีวิต มีการจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ กิจกรรมส่งเสริมความสามารถพิเศษที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมโฮมรูมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างมาก ให้นักเรียนรู้จักตนเองและเพื่อน ๆ มากขึ้น ครูที่ปรึกษาได้มีเวลาในการดูแล สังเกต พฤติกรรมของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการประชุมร่วมกันส่งเสริมนักเรียนระหว่างครูในโรงเรียน

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

“...โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนมีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียน มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ไขปัญหา นักเรียนเป็นรายกรณี มีการจัดสถานที่ หรือห้อง หรือมุมสำหรับการบริการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนอ่อนอย่างต่อเนื่อง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...มีการประชุมครูที่ปรึกษาให้มีความรู้ ทักษะตลอดจนเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน มีการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัยและความประพฤติของนักเรียน...”

(คนที่ 2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน โดยดูแลเป็นรายกรณี โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครูที่ปรึกษา ครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ร่วมด้วยช่วยกัน ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ปัญหาในแนวเดียวกันแก่นักเรียน...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 7 มกราคม 2563 : การสัมภาษณ์)

สรุป ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ของโรงเรียนมัธยมศรีสำเภานูน ได้
ดังนี้

โรงเรียนมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครอง ในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียนมีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายกรณีมีการจัดสถานที่ หรือห้อง หรือมุมสำหรับบริการบริการให้คำปรึกษาอย่างเหมาะสม ครูที่ปรึกษาให้ความรู้ อีกทั้งโรงเรียนมีแนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่ชัดเจน โดยดูแลเป็นรายกรณี โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครูที่ปรึกษา ครูในโรงเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ร่วมด้วยช่วยกัน ส่งเสริมสนับสนุนการแก้ปัญหาในแนวเดียวกันแก่นักเรียน

3.5 ด้านการส่งต่อ

“...โรงเรียนมีการประสานงานส่งต่อนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา โดยการสร้างวิสัยทัศน์ให้คณะครูในโรงเรียนมีแนวทางในการส่งต่อ ดูแลนักเรียนในทางเดียวกัน โดยประสานงานกันระหว่างครูและหน่วยงานภายนอก บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง...”

(คนที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษา, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งต่อนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาทุกคนได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นอย่างเต็มความสามารถก่อนเป็นอันดับแรกมีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการติดตามดูแลนักเรียนและรายงานผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 2 หัวหน้างานกิจการนักเรียน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

“...เมื่อพบนักเรียนมีปัญหาในชั้นเรียนครูที่ปรึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาได้จะมีการส่งต่อภายในก่อน เช่น ครูห้องพยาบาล ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ให้การช่วยเหลือตามลักษณะของปัญหา แต่หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนโรงเรียนจะดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยมีการประสานติดต่อกับผู้ปกครองและผู้เชี่ยวชาญอย่างและติดตามดูแลอย่างสม่ำเสมอ...”

(คนที่ 3 ครูผู้สอน, วันที่ 7 มกราคม 2564 : การสัมภาษณ์)

สรุปด้านการส่งต่อ ของโรงเรียนมัธยมศรีสำภาลูน ได้ดังนี้

โรงเรียนมีการประสานงานส่งต่อนักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษา โดยการสร้างวิสัยทัศน์ให้คณะครูในโรงเรียนมีแนวทางในการส่งต่อ ดูแลนักเรียนในทางเดียวกัน โดยประสานงานกันระหว่างครูและหน่วยงานภายนอก บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการส่งต่อนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีนโยบายให้ครูที่ปรึกษาทุกคนได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเบื้องต้นอย่างเต็มความสามารถก่อนเป็นอันดับแรก มีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการติดตามดูแลนักเรียนและรายงานผู้อำนวยการโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน ผู้วิจัยได้สรุปแนวทาง ดังตาราง 18

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 18 สังเคราะห์แนวทางการพัฒนาระบบช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ทั้ง 3 โรงเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
1. ด้านการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	<p>1.1 สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>1.2 ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำในการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล และจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 100%</p> <p>1.3 สถานศึกษามีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลของนักเรียนได้ตลอดเวลาและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี</p> <p>1.4 สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน</p> <p>1.5 ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน</p> <p>1.6 ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้</p> <p>1.7 ครูที่ปรึกษามีการศึกษา เก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา</p>
2. ด้านการคัดกรอง นักเรียน	<p>2.1 สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนาางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน</p> <p>2.2 สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
	<p>2.3 สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ปฏิทิน การคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง</p> <p>2.4 นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก</p> <p>2.5 ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อน เก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและดูแลนักเรียนต่อไป</p> <p>2.6 ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวมีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน</p> <p>2.7 สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน</p> <p>2.8 มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้</p>
3. ด้านการส่งเสริม นักเรียน	<p>3.1 สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนตามความถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา</p> <p>3.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>3.3 สถานศึกษามีกิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน</p>

ตาราง 18 (ต่อ)

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
	<p>3.4 สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน</p> <p>3.5 ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน</p> <p>3.6 สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน</p>
4. ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา	<p>4.1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนโดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา</p> <p>4.2. ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไขปัญหาของตนเอง</p> <p>4.3 สถานศึกษามีการประสานกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียนในทุกภาคเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน</p> <p>4.4 ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ไขปัญหาที่นักเรียนเป็นรายกรณี</p> <p>4.5 สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน</p> <p>4.6 ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณีทุกภาคเรียน</p> <p>4.7 สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และสะท้อนผลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนทุกภาคเรียน</p>
5. การส่งต่อ	5.1 ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือต่อไป โดยใช้การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน

ตาราง 18 (ต่อ)

ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	แนวทางการพัฒนา
	5.2 คณะครูเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันวิเคราะห์และพิจารณา ข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก
	5.3 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก และ ประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ ต่อไป
	5.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้ง นักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและสะท้อน ข้อมูลย้อนกลับ
	5.5 สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความเข้าใจและชี้แจง นักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ
	5.6 สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ทุกครั้ง

จากตาราง 18 พบว่า โรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียน มีแนวทางการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา จากโรงเรียนมีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันใน
รายละเอียดการปฏิบัติเล็กน้อย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ออกมาเพื่อยกร่างการพัฒนาแนวทางการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ดึงนำเสนอในตอนที่ 2

ตอนที่ 2 ร่างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิด
ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

1. ด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

โดยสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

1.2 ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำในการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล และจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 100%

1.3 สถานศึกษามีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลของนักเรียนได้ตลอดเวลาและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี

1.4 สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน

1.5 ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน

1.6 ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้

1.7 ครูที่ปรึกษามีการศึกษา เก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.1 สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน

2.2 สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน

2.3 สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ปฏิทิน การคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2.4 นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก

2.5 ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อน เก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและดูแลนักเรียนต่อไป

2.6 ครูที่ปรึกษา/ครูแนะแนวมีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน

2.7 สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน

2.8 มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

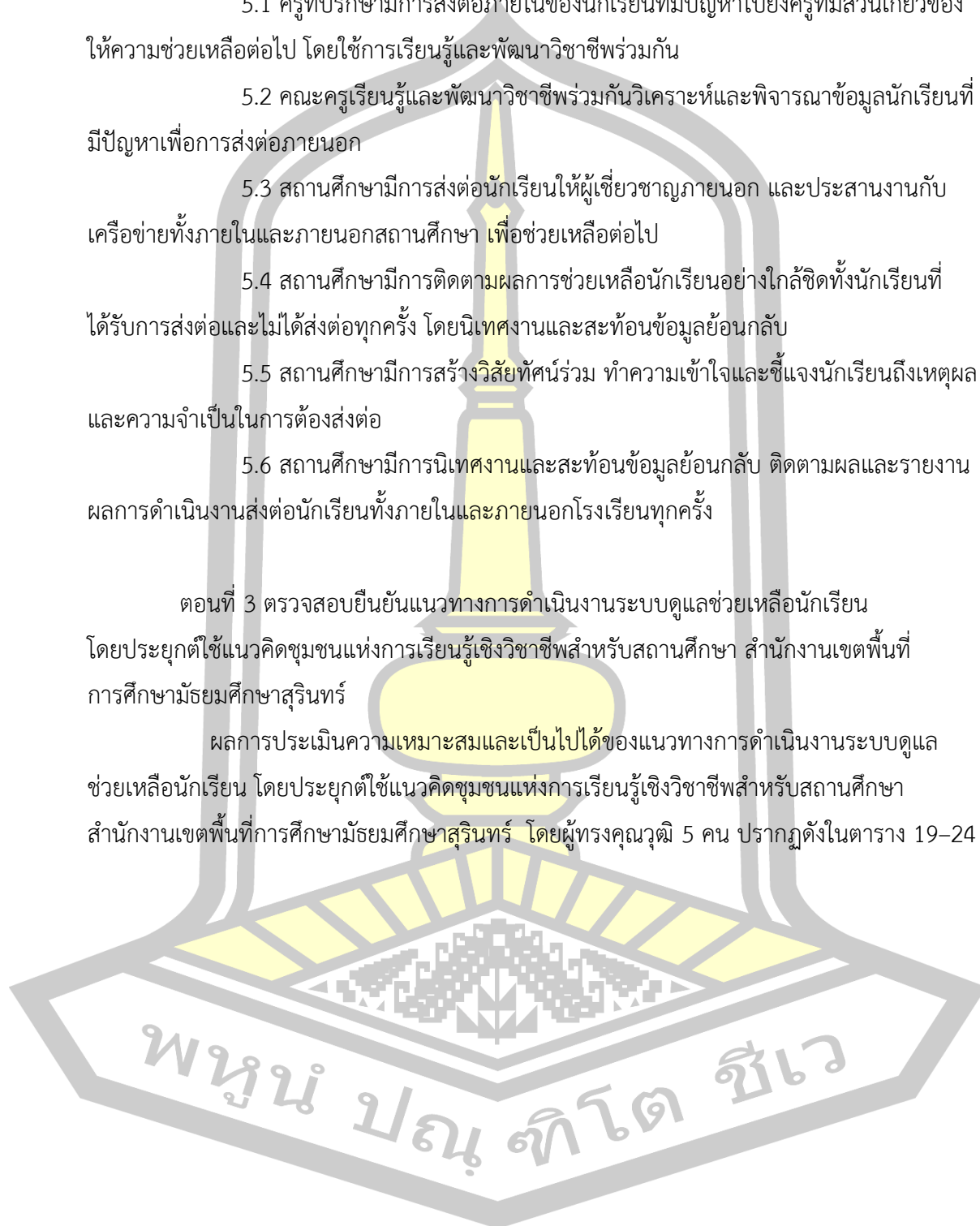
- 3.1 สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา
  - 3.2 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์
  - 3.3 สถานศึกษามีกิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน
  - 3.4 สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน
  - 3.5 ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน
  - 3.6 สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน
- ### 4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้
- 4.1 สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนโดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา
  - 4.2 ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไขปัญหาของตนเอง
  - 4.3 สถานศึกษามีการประสานกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียนในทุกภาคเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน
  - 4.4 ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี
  - 4.5 สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน
  - 4.6 ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายกรณีทุกภาคเรียน
  - 4.7 สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และสะท้อนผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกภาคเรียน

5. ด้านการส่งต่อ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

- 5.1 ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือต่อไป โดยใช้การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน
- 5.2 คณะครูเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก
- 5.3 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก และประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือต่อไป
- 5.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ
- 5.5 สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ
- 5.6 สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนทุกครั้ง

ตอนที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์

ผลการประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาสุรินทร์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ปรากฏดังในตาราง 19-24

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวม

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชน แห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.83	0.37	มากที่สุด	4.86	0.32	มากที่สุด
2. การคัดกรองนักเรียน	4.83	0.37	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด
3. การส่งเสริมนักเรียน	4.70	0.37	มากที่สุด	4.83	0.31	มากที่สุด
4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.83	0.31	มากที่สุด	4.87	0.24	มากที่สุด
5. การส่งต่อ	4.77	0.46	มากที่สุด	4.80	0.39	มากที่สุด
โดยรวม	4.79	0.38	มากที่สุด	4.83	0.29	มากที่สุด

จากตาราง 19 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเหมาะสมโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 4) การป้องกันและ แก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ 3) การส่งเสริมนักเรียน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ โดยรวม พบว่า แนวทางมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 2) การคัดกรองนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 5) การส่ง ต่อ 3) การส่งเสริมนักเรียน

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล

ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
2. ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำในการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล และจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 100%	4.6	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลของนักเรียนได้ตลอดเวลาและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี	5.00	0	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
6. ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้	5.00	0.00	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
7. ครูที่ปรึกษามีการศึกษา เก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา	4.8	0.45	มากที่สุด	5.00	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.79	0.38	มากที่สุด	4.86	0.32	มากที่สุด

จากตาราง 20 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุก ตัวชี้วัดสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 3) สถานศึกษามีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลของนักเรียนได้ตลอดเวลาและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี 6) ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้

1) สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 4) สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน 5) ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน 7) ครูที่ปรึกษามีการศึกษาเก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 7) ครูที่ปรึกษามีการศึกษา เก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา 1) สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 2) ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำในการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล และจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 100% 3) สถานศึกษามีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูลของนักเรียนได้ตลอดเวลาและเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี 4) สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัยความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน 5) ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน 6) ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน

ด้านการคัดกรองนักเรียน	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน	5.00	0	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ปฏิทิน การคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
4. นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก	4.80	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
5. ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อนเก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและดูแลนักเรียนต่อไป	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด

ตาราง 21 (ต่อ)

ด้านการคัดกรองนักเรียน	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
6. ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.80	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
8. มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้	4.80	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.83	0.37	มากที่สุด	4.87	0.30	มากที่สุด

จากตาราง 21 ผลการประเมินความเหมาะสมของของแนวทางการทางดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสามลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน 2) สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน 3) สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ปฏิทินการคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 4) นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก 5) ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้าง

สนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อน เก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและดูแลนักเรียนต่อไป 6) ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน

7) สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 8) มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 5) ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อน เก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและดูแลนักเรียนต่อไป 6) ครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนในแต่ละภาคเรียน 1) สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนาจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน 2) สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองได้รับทราบเกี่ยวกับเกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน 3) สถานศึกษามีการประชุมวางแผน ปฏิทิน การคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 4) นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก 7) สถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน 8) มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริมนักเรียน

ด้านการส่งเสริมนักเรียน	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริม และพัฒนานักเรียนตามความถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	5.00	0.45	มากที่สุด	5.00	0	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนมี คุณลักษณะอันพึงประสงค์	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีกิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มี ประโยชน์ต่อนักเรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำ กิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการ สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของ นักเรียนอย่างรอบด้าน	4.00	0.45	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาค เรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.7	0.37	มากที่สุด	4.83	0.31	มากที่สุด

จากตาราง 22 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งเสริม พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่

ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตามความถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 2) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) สถานศึกษามีกิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน 4) สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน 6) สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก

จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนตาม

ความถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 5) ผู้บริหารสถานศึกษามี

วิสัยทัศน์ร่วมในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้าน

2) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนมี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 3) สถานศึกษามีกิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการ

นำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อนักเรียน 6) สถานศึกษามีการจัดประชุมผู้ปกครองทุกภาค

เรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรม เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศ ผล การคัดกรองผู้เรียนโดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.8	0.45	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
2. ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไข ปัญหาของตนเอง	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการประสานกับผู้ปกครองใน การช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียนในทุก ภาคเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน	4.6	0.55	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
4. ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการ ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ปัญหานักเรียนเป็น รายกรณี	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุน คุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
6. ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการ ป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี ทุกภาคเรียน	5	0	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และ สะท้อนผลการป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกภาค เรียน	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.83	0.31	มากที่สุด	4.87	0.24	มากที่สุด

จากตาราง 23 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้

5) สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน 6) ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายกรณีทุกภาคเรียน 1) สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 2) ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไขปัญหาของตนเอง 4) ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายกรณี

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของของแนวทางการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่าโดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาตามสารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนโดยการมีส่วนร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา 5) สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน 6) ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนเป็นรายกรณีทุกภาคเรียน

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ

ด้านการส่งต่อ	แปลผล					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ครูที่ปรึกษา มีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มี ปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความ ช่วยเหลือต่อไป โดยใช้การเรียนรู้และพัฒนา วิชาชีพร่วมกัน	4.8	0.45	มากที่สุด	5	0	มากที่สุด
2. คณะครูเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน วิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหา เพื่อการส่งต่อภายนอก	4.8	0.45	มากที่สุด	4.6	0.55	มากที่สุด
3. สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก และประสานงานกับเครือข่ายทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือ ต่อไป	4.6	0.55	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
4. สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือ นักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่ง ต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและ สะท้อนข้อมูลย้อนกลับ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความ เข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงเหตุผลและความ จำเป็นในการต้องส่งต่อ	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
6 สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูล ย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการ ดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนทุกครั้ง	4.8	0.45	มากที่สุด	4.8	0.45	มากที่สุด
โดยรวม	4.32	0.49	มากที่สุด	4.32	0.64	มากที่สุด

จากตาราง 24 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ด้านการส่งต่อ พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีตัวชี้วัดที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ครูที่ปรึกษาที่มีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือต่อไป โดยใช้การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน 2) คณะครูเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก 4) สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ 5) สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ 6) สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนทุกครั้ง

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีตัวชี้วัดที่มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก จากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ 1) ครูที่ปรึกษาที่มีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือต่อไป โดยใช้การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน 3) สถานศึกษามีการส่งต่อให้นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก และประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อช่วยเหลือต่อไป 4) สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ 5) สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ 6) สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนทุกครั้ง

พูน ปรณ ทิโต ชิว

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถสรุปผล อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะ ได้ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

สรุปผล

การสรุปผลแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และจัดลำดับความต้องการของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการป้องกันและแก้ไขปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์ มีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

2.1 รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษามีการประชุมเพื่อวางแผนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยสร้าง วิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำในการเยี่ยมบ้าน นักเรียนรายบุคคล และจัดทำข้อมูลการเยี่ยมบ้านของนักเรียน 100% สถานศึกษามีเครื่องมือและ ระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคลของนักเรียนที่ทันสมัย เป็นปัจจุบัน สามารถใช้งานและสืบค้นข้อมูล ของนักเรียนได้ตลอดเวลา สถานศึกษามีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียนรายบุคคล 100 % โดยอาศัย ความร่วมมือการสนับสนุนจากชุมชน ครูที่ปรึกษาใช้แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) แบบประเมิน ความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียนทุกคน ครูที่ปรึกษาสรุปและรายงานผลการเยี่ยมบ้านต่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และสะท้อนข้อมูลย้อนกลับได้ ครูที่ปรึกษาได้มีการเก็บ รวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สามารถเรียกดู เพื่อตรวจประวัติได้ง่าย และเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นประจำทุกปี ครูที่ปรึกษามีการศึกษา เก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษามีการประชุมครูและบุคลากร เพื่อกำหนดเกณฑ์ เพื่อให้มีมาตรฐาน หรือแนวทางการคัดกรองและจัดกลุ่มนักเรียนอย่างเหมาะสมเชื่อถือได้ โดยการเรียนรู้และพัฒนา งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนร่วมกัน สถานศึกษามีการประชุมครู ผู้ปกครองให้รับทราบเกี่ยวกับ เกณฑ์วิธีในการคัดกรองนักเรียน เพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษามีการ ประชุมวางแผน ปฏิทิน การคัดกรองนักเรียน พร้อมทั้งจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการ คัดกรองนักเรียน เพื่อให้ครูปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูล จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรอง และจัดกลุ่มนักเรียน โดยอยู่ในดุลยพินิจของครูที่ ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของสถานศึกษาเป็นหลัก ครูที่ปรึกษาสอบถามข้อมูล เพิ่มเติมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชนจากผู้ปกครอง เพื่อน เก็บเป็นข้อมูลในการคัดกรองและ ดูแลนักเรียนต่อไปครูแนะแนว/ครูที่ปรึกษามีการประเมินผลและรายงานผลการคัดกรองนักเรียนใน แต่ละภาคเรียนสถานศึกษามีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียน และแจ้งให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน มีการรายงานสรุปผลการคัดกรองนักเรียนให้ผู้อำนวยการ
สถานศึกษา/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ตรวจสอบได้

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษามีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนตามความ
ถนัดของนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา สถานศึกษามีการจัดกิจกรรม
ต่าง ๆ ส่งเสริมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สถานศึกษามี
กิจกรรมโฮมรูม (Home room) โดยครูที่ปรึกษามีการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อ
นักเรียน สถานศึกษามีกิจกรรมส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมที่หลากหลายด้านอาชีพกับหน่วยงาน
ต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ร่วมในการ
สนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนอย่างรอบด้านสถานศึกษามีการจัดประชุม
ผู้ปกครองทุกภาคเรียนเพื่อสร้างวิสัยทัศน์ร่วมในการส่งเสริมนักเรียน

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

สถานศึกษามีการจัดทำโครงการ กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามาตาม
สารสนเทศผลการคัดกรองผู้เรียนโดยการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการ
ศึกษา ครูที่ปรึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไข
ปัญหาของตนเอง สถานศึกษามีการประสานกับผู้ปกครองในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาของนักเรียน
ในทุกภาคเรียน โดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ครูที่ปรึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีการประชุม
กลุ่มย่อยเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี สถานศึกษามีการจัดค่ายกิจกรรมสนับสนุนคุณธรรม
จริยธรรมให้กับนักเรียน ครูที่ปรึกษามีการสรุปรายงานข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็น
รายกรณีทุกภาคเรียน สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับติดตาม และสะท้อนผลการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาทุกภาคเรียน

2.5 ด้านการส่งต่อ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของนักเรียนที่มีปัญหาไปยังครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้
ความช่วยเหลือต่อไป โดยใช้เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน คณะครูเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ
ร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก สถานศึกษามีการส่งต่อ
นักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป สถานศึกษามีการติดต่อ
ประสานงานการดำเนินงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา สถานศึกษามีการติดตาม
ผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศ
งานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ทำความเข้าใจและชี้แจง
นักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูล

ย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนทุก ครั้ง

3. ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.85$) สามารถนำไปใช้ได้

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อ การส่งเสริม นักเรียน การคัดกรองนักเรียน และการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามกระบวนการขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ตามเป้าประสงค์ อีกทั้งบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านขนาดของโรงเรียน ถิ่นที่อยู่อาศัย ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกันส่งผลต่อสังคมรอบข้างของนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนบางโรงเรียนยังขาดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตราพร สุทธิสาร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน รองลงมาคือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการคัดกรองนักเรียนตามลำดับ และ

สภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในบางโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง ทำให้ไม่สามารถดำเนินงานตามกระบวนการขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ตามเป้าประสงค์ อีกทั้งบริบทของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ทั้งด้านขนาดของโรงเรียน ถิ่นที่อยู่อาศัย ชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกันส่งผลต่อสังคมรอบข้างของนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนบางโรงเรียนยังขาดการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและการพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษา รวมไปถึงการประสานความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพลินพิศ สิงห์คำ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งได้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) แล้วนำมาสังเคราะห์ยกร่างเป็นแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 33 ตัวชี้วัด 34 แนวทาง ซึ่งผลการประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษาที่ดูแลด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ผู้บริการสถานศึกษา และเมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น พบว่า ผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 ระยะที่ 2 ผสมกับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง มาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงาน วิธีดำเนินการ และผลการดำเนินงานทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่าแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้นมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวิภา คำปันศรี (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีเครื่องมือในการใช้ในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างหลากหลายครอบคลุมทุกรายละเอียดพฤติกรรมทุกด้านของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีการวางแผนจัดการเวลาในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน มีจัดอบรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเกิดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการที่ถูกต้อง พร้อมทั้งมีการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนที่หลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรมีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างหลากหลายตามความเหมาะสม 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลายต่อเนื่องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างจริงจัง สร้างความรู้ที่ถูกต้องและเพียงพอในการให้ความช่วยเหลือนักเรียนและเพิ่มบทบาทหน้าที่ให้ครูที่ปรึกษาได้ดูแลและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาให้ตรงตามสภาพปัญหา มีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่สามารถแก้ไขปัญหาของนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างถูกวิธีและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โอปอ ยังเหลือ (2558) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนชุมชนวัดตะเคียนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า แนวทางการพัฒนา โดยรวมมีด้านดังต่อไปนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียน ควรจัดทำเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรสร้างเครื่องมือในการคัดกรองนักเรียนให้เป็นรูปแบบเดียวกัน จัดอบรมให้ความรู้ ในด้านการคัดกรองนักเรียนให้แก่ครู ประชุมชี้แจงให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ประชุมวางแผน กำหนดนโยบายในการส่งเสริม นักเรียนในด้านต่าง ๆ ส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งจาก ผู้เรียนและผู้ปกครอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนควรเชิญผู้เชี่ยวชาญหรือผู้รู้ให้ความรู้แก่นักเรียนอย่างน้อยปีละครั้ง โรงเรียนจัดประชุมร่วมกับผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง จัดทำ

ผู้รับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนโดยรักษาความลับของนักเรียน เพื่อแสดงความไว้วางใจในการแสดงออกถึงปัญหาที่นักเรียนพบ และมอบหมายงานให้ครูที่นักเรียนไว้วางใจที่สุดในการเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรสร้างพันธมิตรและเครือข่าย ทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ในการส่งต่อนักเรียนเมื่อประสบปัญหา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ พบว่ามีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ตามการจัดลำดับความต้องการจำเป็น ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียนให้เห็นถึงความสำคัญในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งชี้แจงแนวปฏิบัติให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ทันสมัย รวมทั้งการกำหนดตัวชี้วัดและรูปแบบให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในลำดับต่อไป

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยอาศัย โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ในการร่วมมือการให้ข้อมูลจากทุกภาคส่วนต้องมีการชี้แจงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการคัดกรองนักเรียนอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ แนวทางปฏิบัติหลังการคัดกรองรวมทั้งใช้ ประโยชน์จากข้อมูลการคัดกรองที่ได้มาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ร่วมกันทั้งผู้บริหาร สถานศึกษาครู และบุคลากรทางการศึกษา ประชุมและมีแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน การกิจกรรมให้นักเรียนตอบสนองความถนัดและความต้องการของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห สถานศึกษาควรสร้างภาวะผู้นำร่วม ในการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานภายนอกเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาและควรเพิ่มการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาของนักเรียนทุกภาคเรียน พร้อมทั้งการสร้างภาคีเครือข่ายอย่างรอบด้านในการป้องกันและ แก้ไขปัญหาของนักเรียนรายกรณี และมีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับเพื่อเก็บเป็นข้อมูล ในการดูแลนักเรียนต่อไป

1.5 ด้านการส่งต่อ สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักและทำความเข้าใจ ชี้แจงกับนักเรียนและผู้ปกครองถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียนให้หน่วยงานภายนอก มีการบันทึกและรายงานผลอย่างเป็นระบบ กำกับติดตามนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งติดต่อประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการดูแลนักเรียนอย่างรอบด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

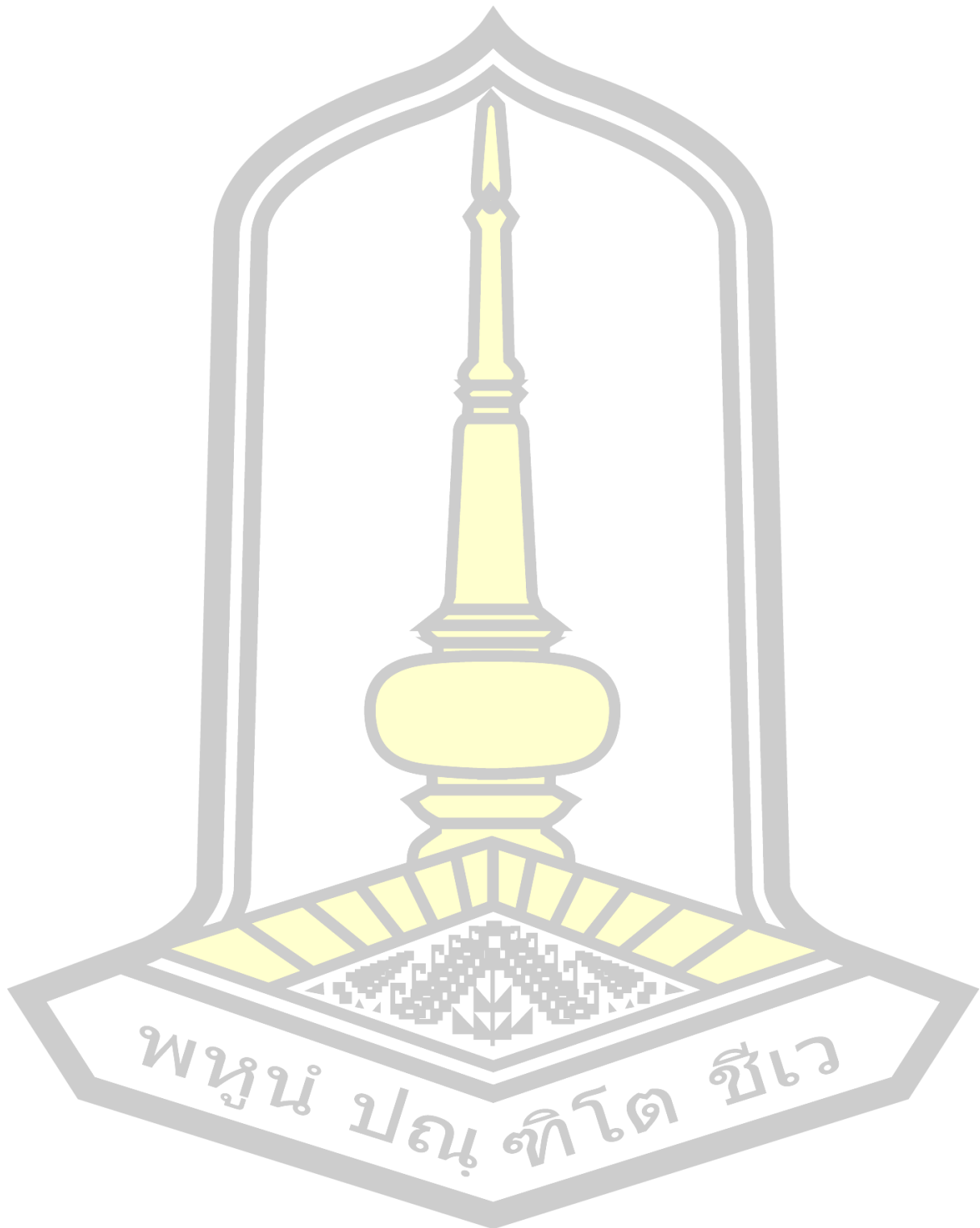
2.1 ควรมีการนำองค์ประกอบที่ได้ศึกษาหาอิทธิพลที่ส่งผลโดยตรงและโดยอ้อมที่ทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษา เปรียบเทียบ ถึงปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยการนำแนวทางที่ได้ไปประยุกต์ใช้จริง และเปรียบเทียบความแตกต่างของผลการนำไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมสามัญศึกษา. (2544). *การประกันคุณภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.

กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ : ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.

กรมสุขภาพจิต. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6)*. กรุงเทพฯ : องค์การส่งเสริมเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมสุขภาพจิต. (2551). *การจัดการความรู้โดยการให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์*. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ข). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ค). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

แกมवास ดรณเดช. (2539). *ความต้องการพัฒนาบุคลากรโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จตุพร สิงห์ดำ. (2557). *สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

จิตรภาพ สุทธิสาร. (2562). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

จุลลี ศีระชะโคตร. (2557). *บรรยากาศองค์กรที่ส่งผลต่อชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- จิ๋มพร บุญมาก. (2558). *ระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงคฤทธิ์ อินทนาม. (2553). *การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- ณัฐวิภา คาป็นศรี. (2559). *สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทรงวิทย์ ชูวงศ์. (2550). *กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- นิพนธ์ กินาวงค์. (2543). *หลักการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : ตรีภูไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2552). *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2553). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). *ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : กลุ่มวิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. (2557). *การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิสมัย ถิณะแก้ว. (2541). *คู่มือการสร้างเครื่องมือวัดภาคปฏิบัติวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- พิสิทธิ์ สารวิจิตร. (2525). *วิทยุทธศาสตร์การพัฒนาดตนเองและบุคลิกภาพจากระดับบอนุบาลถึงปริญญาเอก*. กรุงเทพฯ : พงษ์เจริญการพิมพ์.

- พิสิษฐ์ แก้ววรรณะ. (2558). *การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อ
สร้างสรรค์ด้วยปัญญา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เพลินพิศ สิงห์คำ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- มารุต พัฒนาผล. (2557). *การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อเสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่
2. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ยนต์ ชุ่มจิต. (2541). *ความเป็นครู*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- เรวณี ชัยเขาวรัตน์. (2556). *แนวความคิดการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู*. *วารสารครู
ศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 10(1), 34-45.
- เรืองยศ อุตระศาสตร์. (2546). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา
ในโรงเรียนจังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วนิดา ชนินทุทรวงศ์. (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ :
พิมพ์ลักษณ์.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2557). *โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ*. *วารสารวิทยบริการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 25, 93-102.
- วิจารณ์ พานิช. (2554). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : ตาตาพับลิเคชั่น.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิรากานต์ บุตรพรหม. (2560). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วีระพงษ์ วันทา. (2555). ผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 (อุบลราชธานี-อำนาจเจริญ). วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สมจิตร ภูเขา. (2557). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 : กรณีศึกษาโรงเรียนปฏิบัติงานเป็นเลิศ.

วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมเดช สีแสง. (2548). คู่มือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู.

สวัสต์ กาญจนสุวรรณ. (2542). หลักการบริหารการศึกษา. สงขลา : สถาบันราชภัฏสงขลา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการประเมินตามสภาพจริง.

กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. (2562). ประเด็นกลยุทธ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์. สุรินทร์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ก). การเรียนรู้บูรณาการ : ยุทธศาสตร์ครูปฏิรูป. กรุงเทพฯ : อูษาการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ข). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ค). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

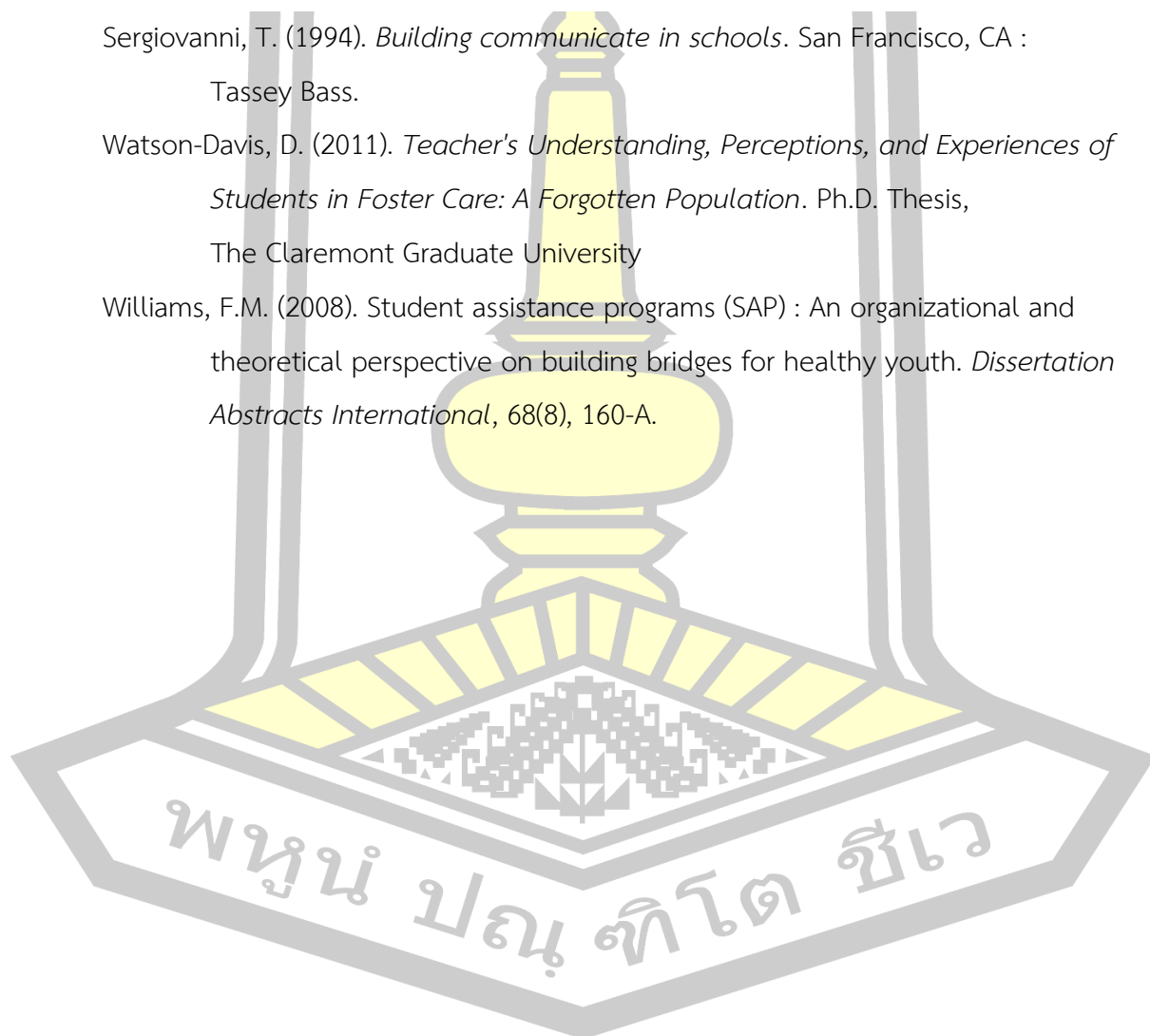
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

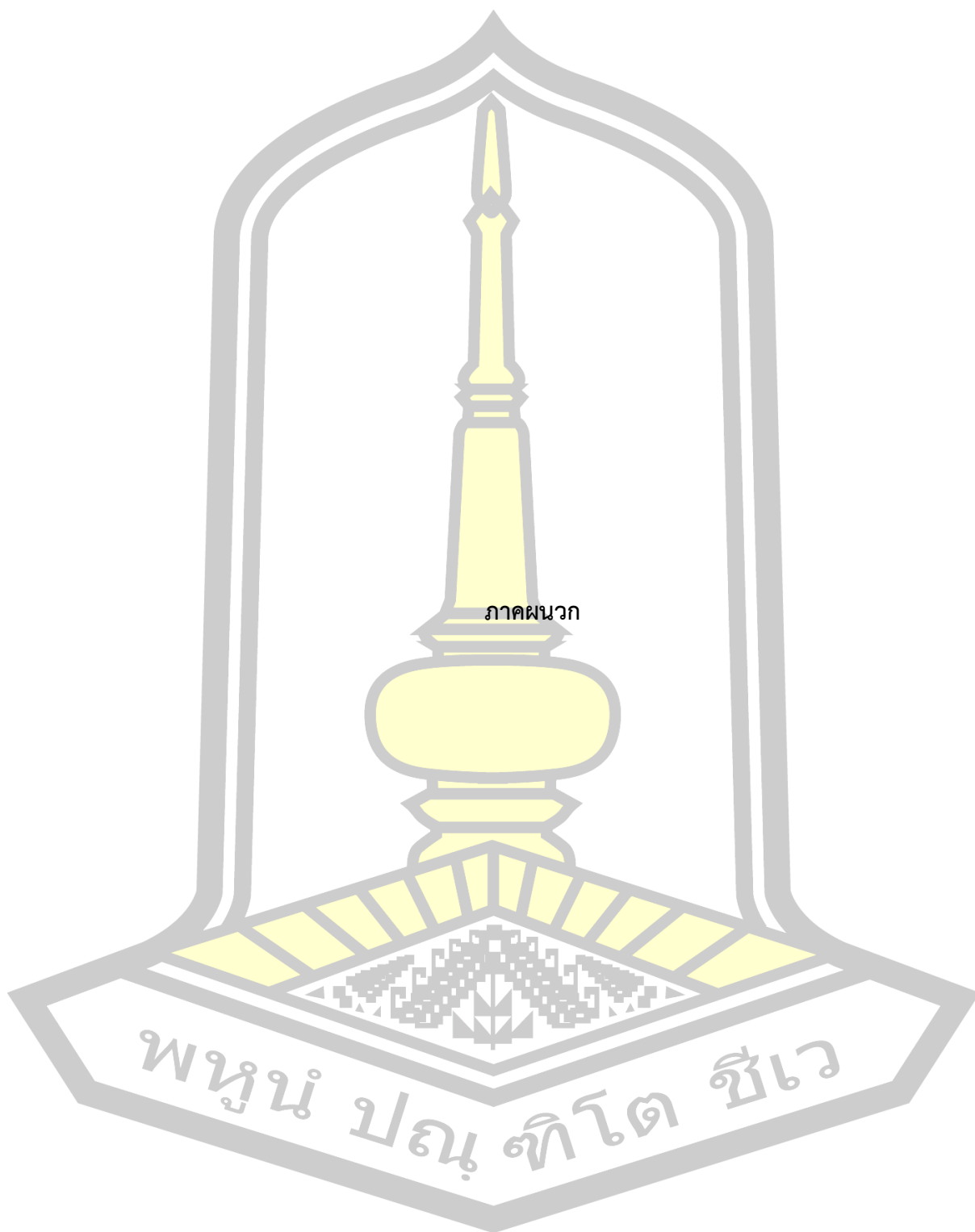
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ

- สิริพันธุ์สุวรรณมรรคา. (2554). *แนวคิดและแนวปฏิบัติในการทำวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research: CAR)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัษฎายุท โปธินอก. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อำภา บุญช่วย. (2537). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- โอปอ ยังเหลือ. (2558). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนชุมชนวัดตะเคียนงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Brady, L. (2008). Student Perceptions of the Effectiveness of a Student Random Drug Testing Program in one New Jersey High School. *Dissertation Abstracts International*, 69(2), 521-A, August.
- Cash, T. (2006). Student Discipline Referral Rates and Neighborhood Crime Statistics. *Dissertation Abstracts International*, 67(2), 126.
- Cha, J. (2009). Shopping on social networking web sites: Attitudes toward real versus virtual items. *Journal of Interactive Advertising*, 10(1), 77-93.
- Dale, E. (1969). *Audio-Visual Methods in Teaching*. 3rd ed. New York : Dryden Press.
- Dufour, G. and others. (2010). IASI Observations of Seasonal and Day-to-day Variations of Tropospheric Ozone Over Three Highly Populated Areas of China: Beijing, Shanghai, and Hong Kong. *Atmos. Chem. Phys.*, 10(8), 3787-3801, April.
- Glickman, C.D. (2002). *Leadership for Learning: How to Help Teachers Succeed*. Alexandria, VA : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Good, C. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill book Company.
- Harris, A. and Muijs, D. (2005). *Improving School Through Teacher Leadership*. Berkshire : Open University Press.

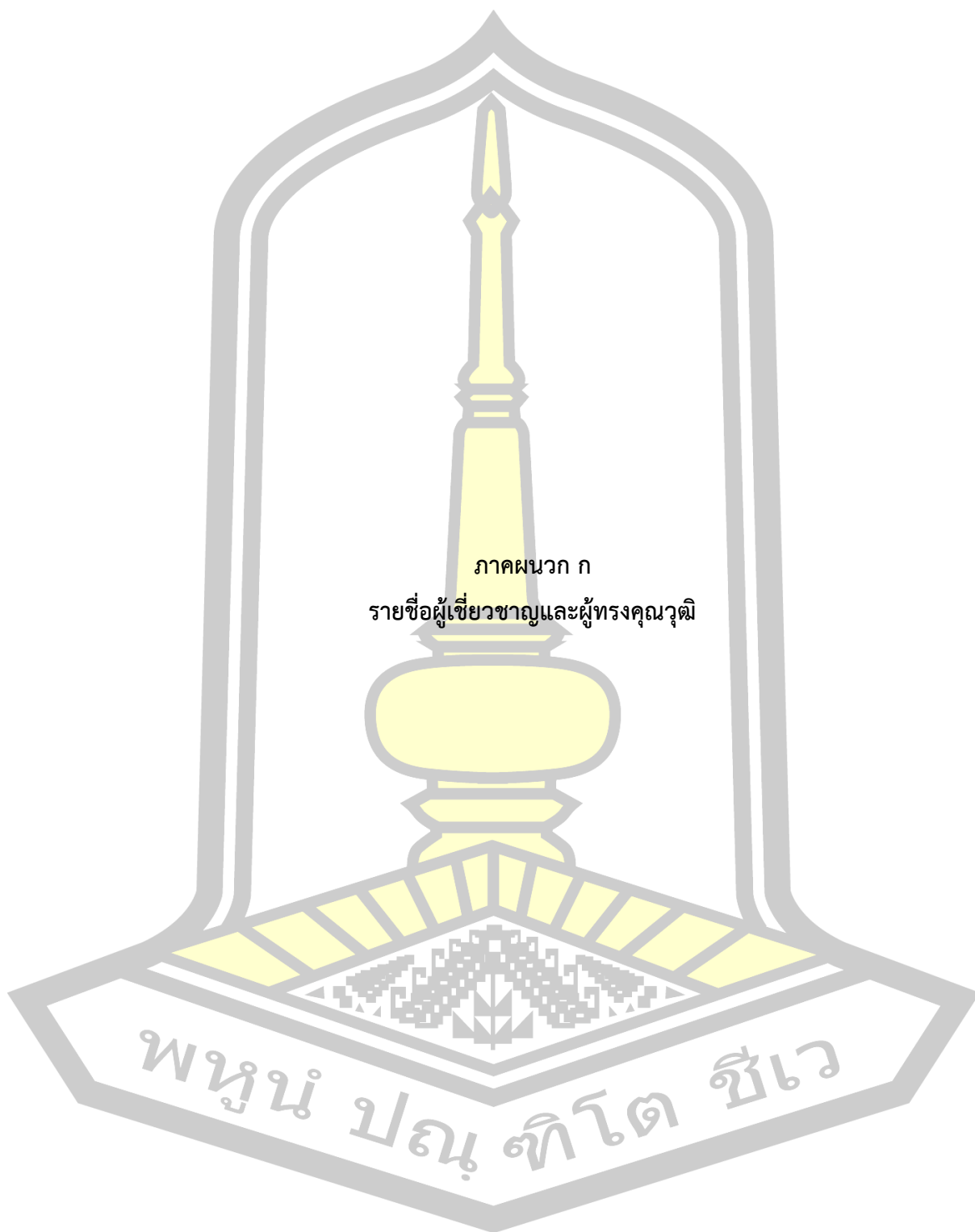
- Hord, S.M. (1997). *Professional Learning Communities : Communities of Inquiry and Improvement*. Austin : Southwest Educational Development Laboratory.
- Marquardt, M.J. and Reynolds, A. (1994). *The Global Learning Organization*. New York : IRWIN.
- Newman, R. and Wehlage, G. (1995). *Successful School Restructuring : A Report to the Public and Educators by the Center for Restructuring School*. Madison, Wisconsin : University of Wisconsin.
- Rosenholtz, S. (1989). *Teachers' workplace The social organization of schools*. New York : Longman.
- Sergiovanni, T. (1994). *Building communicate in schools*. San Francisco, CA : Tassely Bass.
- Watson-Davis, D. (2011). *Teacher's Understanding, Perceptions, and Experiences of Students in Foster Care: A Forgotten Population*. Ph.D. Thesis, The Claremont Graduate University
- Williams, F.M. (2008). Student assistance programs (SAP) : An organizational and theoretical perspective on building bridges for healthy youth. *Dissertation Abstracts International*, 68(8), 160-A.

ภาคผนวก

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุมนั ปณ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. อาจารย์ ดร.สุรเชต น้อยฤทธิ์ การศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา
อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
2. นางจิอาภา คะนิงเพียร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การบริหารการศึกษา (ค.ม.)
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
3. นางจินตนา วงษ์สุนทร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการสอนภาษาไทย
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนชุมพลวิทยาสรรค์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
4. นายสมศักดิ์ บุญโต การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรพิรินทร์พิทยา สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
5. ดร.เพ็ญศรี บุตรโคตร การศึกษาระดับปริญญาโท สาขา การวิจัยและประเมินผล
การศึกษา ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนชุมชนบ้านบุงเลิศ สพป.ร้อยเอ็ด เขต 3
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและประเมินผล

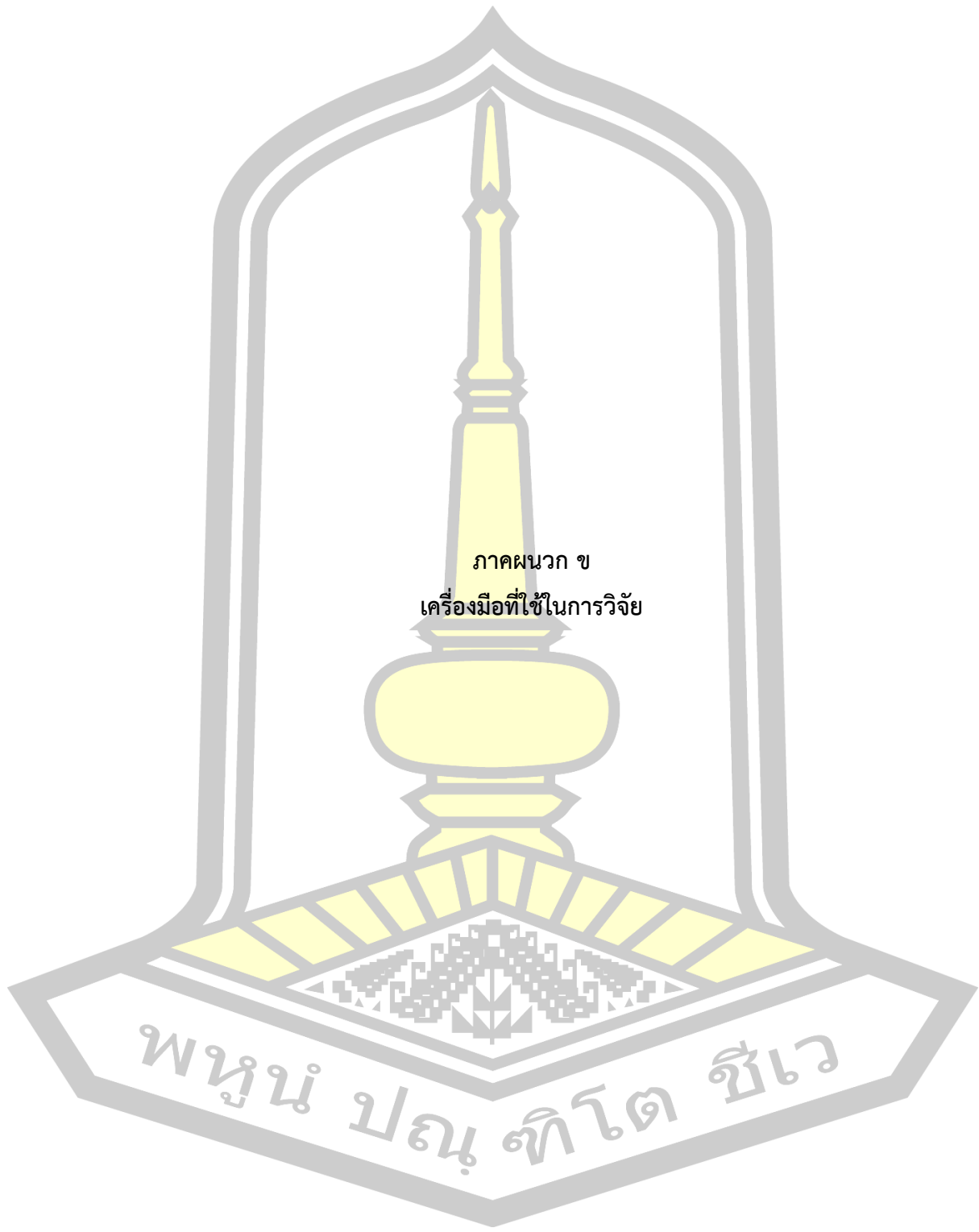
พูน ปณ ทัโต ชีเว

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในตรวจสอบเชิงยืนยัน
ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

1. นายสำเร็จ บุญโต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
วิทยฐานะเชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา
2. นายสุนทร ขวัญดำ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุรินทร์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน
บริหารการศึกษา
3. นายสมศักดิ์ บุญโต ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร
การศึกษา
4. นายชวลิต เจนเจริญ ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุรินทร์ วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน
5. นางชมพูนุทิต์ ธรรมโสภณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุรินทร์
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุ ประทีป วิทย์

แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

3. ผู้ศึกษาค้นคว้าใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นสำหรับใช้หาข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานในหน้าที่ของท่านแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการศึกษาสภาพปัญหาและสภาพการปฏิบัติการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ต่อไป

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่านด้วยดี
 จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงต่อสถานภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

21-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี

3. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา
 ครูผู้สอน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ระดับการศึกษา

ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
 อื่น ๆ

5. ประสบการณ์การทำงาน

ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี 11-15 ปี
 16-20 ปี 21 ปี ขึ้นไป

6. ขนาดสถานศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1 – 120 คน)
 โรงเรียนขนาดกลาง (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 600 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 – 1,500 คน)
 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป)

พหุบัน ปณุ ทิโต ชีเว

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย
 ประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษาสุรินทร์

คำชี้แจง

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ทางการดำเนินงานระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้องค์ประกอบการดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนองค์ประกอบ 5 ดังนี้

- 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมพัฒนานักเรียน
- 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา
- 5) การส่งต่อนักเรียน

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการปฏิบัติ หากโรงเรียนของท่านได้ดำเนินการ
 ซึ่งตรงกับระดับปฏิบัติตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 ระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 ระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 ระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การดำเนินงานตามระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
 ระดับน้อยที่สุด

การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์		สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3.3	มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/ กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของ นักเรียนโดยอาศัยการทำงานเป็นทีมของครูและบุคลากรใน โรงเรียน										
3.4	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิต เช่น มีการจัดส่งนักเรียนไปฝึกประสบการณ์พื้นฐานด้านอาชีพ ในหน่วยงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความสนใจ ของนักเรียน										
3.5	สถานศึกษาสร้างภาวะผู้นำร่วมกับคณะครูและบุคลากร ในโรงเรียน ร่วมกันวางแผนการเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน										
3.6	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมโดยอาศัยโครงสร้างสนับสนุน ชุมชนให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่น การแข่งขัน กีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ										
3.7	สถานศึกษามีโครงสร้างสนับสนุนชุมชนโดยสถานศึกษา ประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อการส่งเสริมพัฒนานักเรียน อย่างรอบด้านตามความเหมาะสม										
4. การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาดูแลช่วยเหลือโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการ เรียนรู้เชิงวิชาชีพ											
4.1	สถานศึกษาได้ศึกษาแนวทางการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา โดยการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกันของครู										
4.2	สถานศึกษาพิจารณาาร่วมกันเลือกกิจกรรมเพื่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาโดยการเรียนรู้และ พัฒนาาร่วมกันของครู										
4.3	สถานศึกษามีกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไข ปัญหา นักเรียน เช่น การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดค่าย คุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน โดยอาศัยโครงสร้าง สนับสนุนชุมชน										

แบบบันทึกการสัมภาษณ์
แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best practice) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอนได้แก่
 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์
3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งไม่มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้สัมภาษณ์แต่อย่างใด จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการสัมภาษณ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความเคารพอย่างสูง
 นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices)

สำหรับการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้สัมภาษณ์ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....
สาขาวิชา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. สถานที่ทำงาน.....

ผู้สัมภาษณ์ นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มสัมภาษณ์ เวลา.....น.

สถานที่.....

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

เกริ่นนำ

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารโรงเรียน/ ครู มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการบริหารโรงเรียน ท่านมีความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียนในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร มีหลักการแนวคิดอย่างไร จึงจะสามารถนำโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้ ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

คำถาม โรงเรียนของท่านมีแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
หรือไม่ อย่างไร

---

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

คำถาม โรงเรียนของท่านมีแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน ประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้
เชิงวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

---

3. ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

คำถาม โรงเรียนของท่านมีแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ประสบความสำเร็จโดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการ
เรียนรู้เชิงวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

พจนานุกรม ศิโตะ สีเว

4. ด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา

คำถาม โรงเรียนของท่านมีแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการป้องกันและแก้ไข้ปัญหา ประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการ
เรียนรู้เชิงวิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

คำถาม โรงเรียนของท่านมีแนวทางที่ทำให้การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง
วิชาชีพหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

.....

.....

เลิกสัมภาษณ์เวลา ..... น.

รวมระยะเวลาสัมภาษณ์.....ชั่วโมง.....นาที

พจนานุกรมศัพท์จิตวิทยา

แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงาน
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ
สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

คำชี้แจง

แบบประเมินแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ ซึ่งแบบประเมินต่อไปนี้ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้หรือไม่

แบบประเมินนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล .....
2. ปัจจุบันท่านดำรงตำแหน่ง .....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด .....สาขา.....
5. ประสบการณ์การทำงาน.....ปี

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.2. ครูที่ศึกษามีภาวะผู้นำร่วมในการให้ความรู้ และสร้างความตระหนักให้นักเรียนในการแก้ไขปัญหาของตนเอง										
5.3 สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอก และประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อช่วยเหลือต่อไป										
5.4 สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง โดยนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ										
5.5 สถานศึกษามีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงเหตุผลและความจำเป็นในการต้องส่งต่อ										
5.6 สถานศึกษามีการนิเทศงานและสะท้อนข้อมูลย้อนกลับ ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนทุกครั้ง										

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

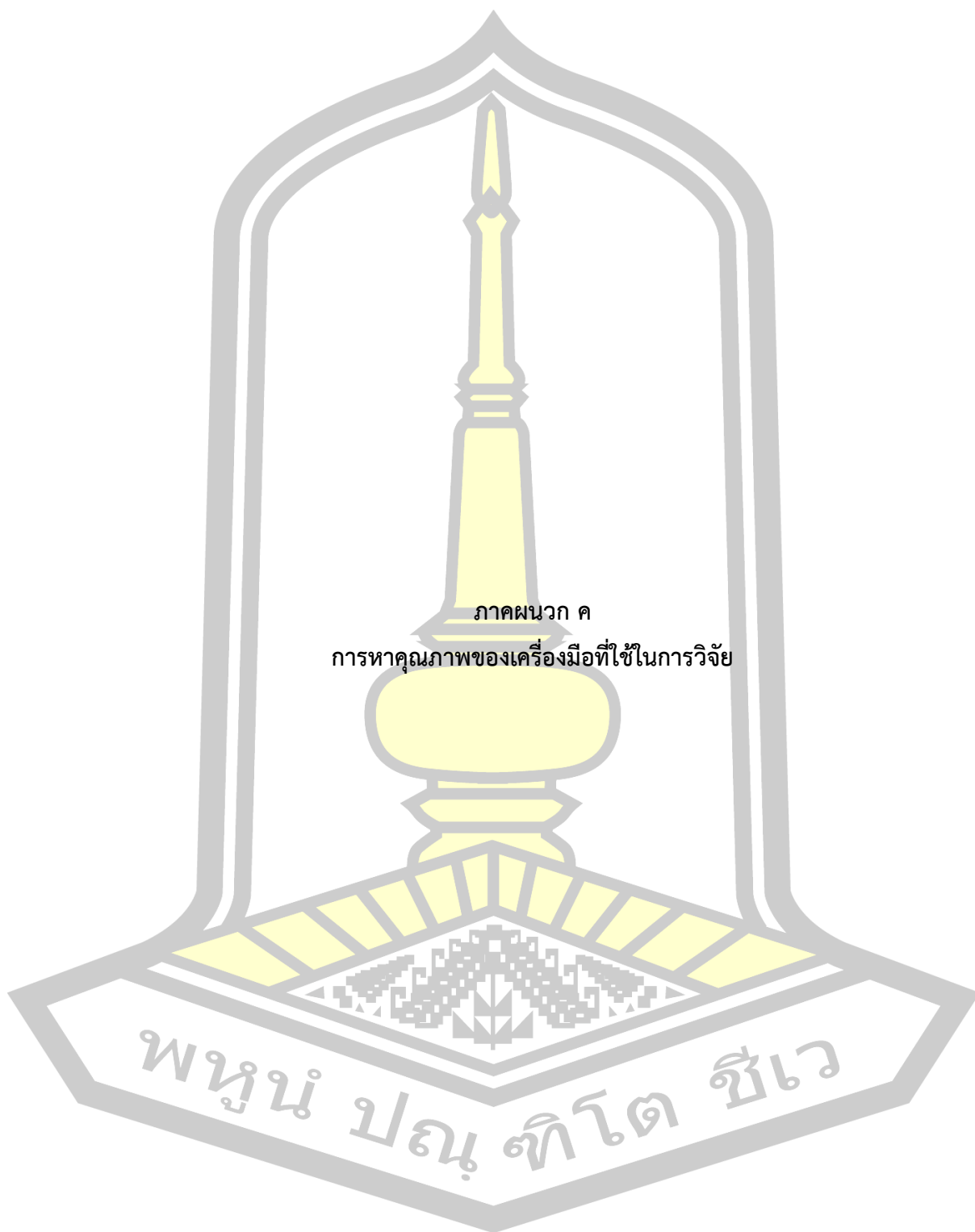
.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

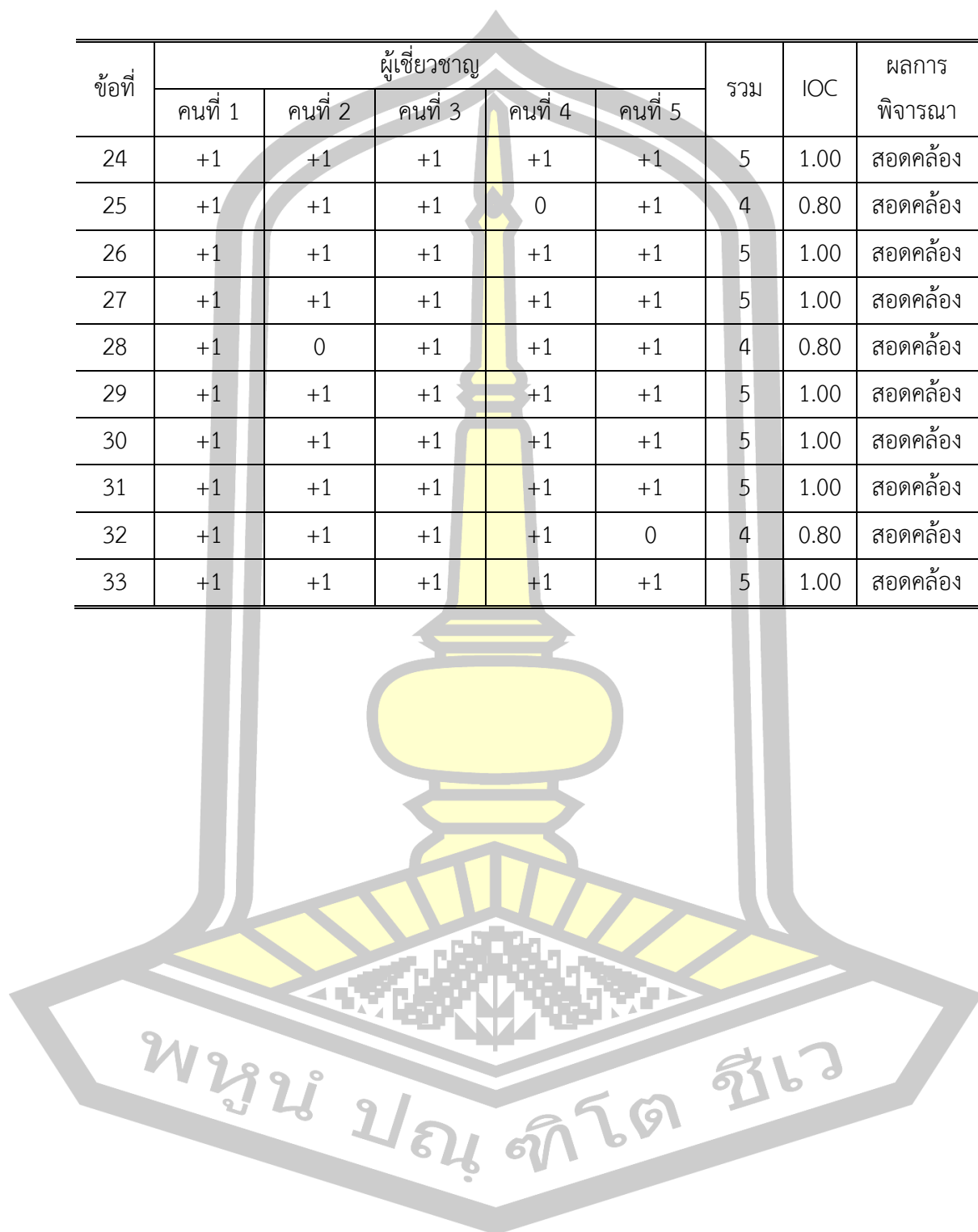
พหุจน์ ปณฺ ทิโต ชีเว

ตาราง 25 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เชิงเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการพัฒนาแนวทางการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิง
วิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
1	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
5	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
9	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
15	+1	+1	0	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
20	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
23	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
25	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	สอดคล้อง
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
28	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	สอดคล้อง
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง
32	+1	+1	+1	+1	0	4	0.80	สอดคล้อง
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	สอดคล้อง

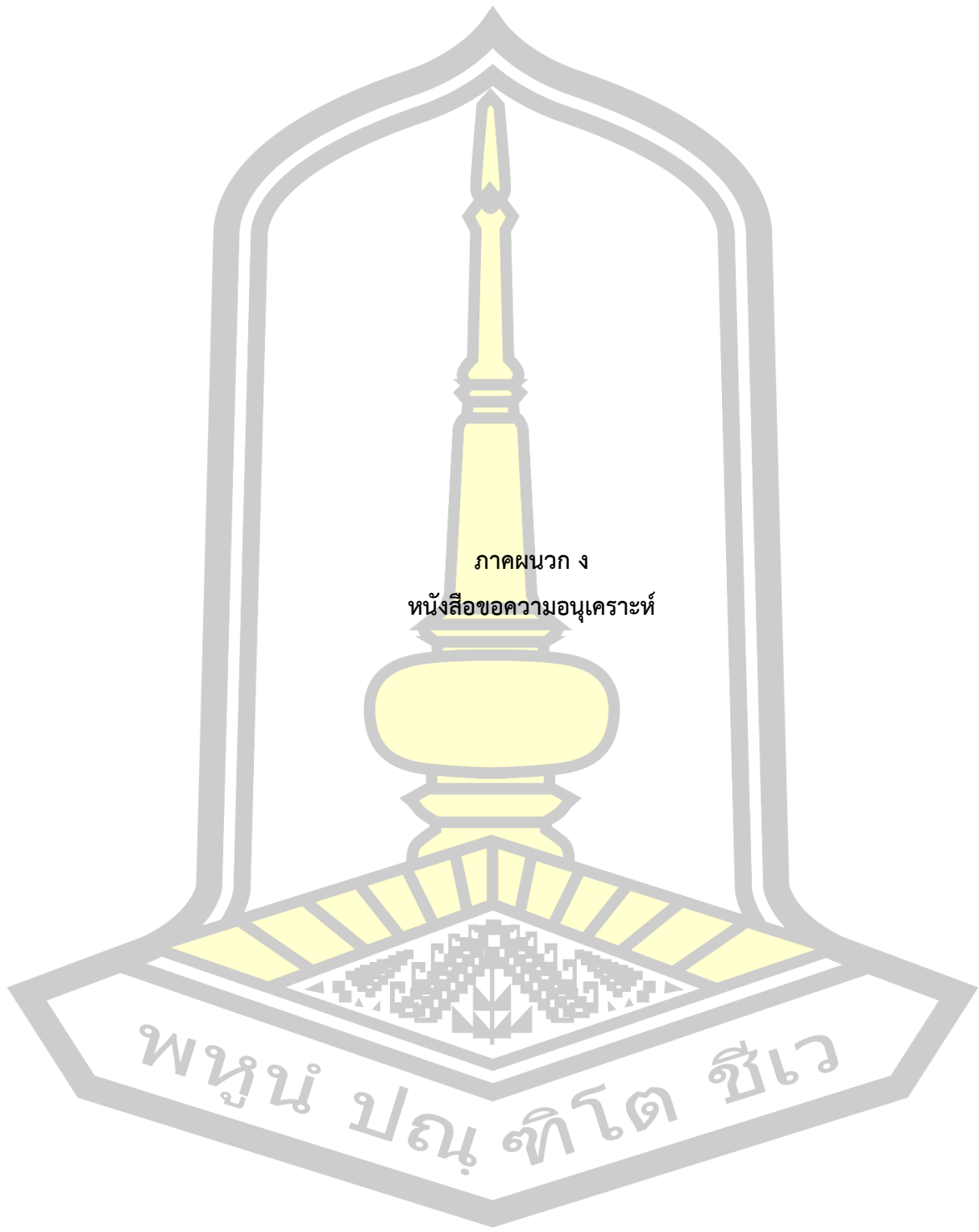
ตาราง 26 ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})		ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy})	
	สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์		สภาพปัจจุบัน	สภาพที่พึงประสงค์
1	0.59	0.93	18	0.84	0.78
2	0.68	0.91	19	0.59	0.39
3	0.61	0.68	20	0.35	0.38
4	0.36	0.56	21	0.65	0.59
5	0.51	0.58	22	0.47	0.38
6	0.77	0.74	23	0.42	0.56
7	0.75	0.66	24	0.46	0.91
8	0.87	0.79	25	0.39	0.88
9	0.89	0.46	26	0.33	0.94
10	0.95	0.44	27	0.54	0.74
11	0.81	0.82	28	0.42	0.65
12	0.59	0.73	29	0.38	0.56
13	0.75	0.77	30	0.51	0.67
14	0.60	0.74	31	0.59	0.83
15	0.66	0.54	32	0.41	0.53
16	0.79	0.56	33	0.31	0.51
17	0.64	0.74			

1. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เท่ากับ .942

2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ เท่ากับ .975

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ว3418

วันที่ 9 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขออนุมัติคร่าห้เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน อาจารย์ ดร.สุเขต น้อยฤทธิ์

ด้วย นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : "การพัฒนา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้นวัตกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุมัติคร่าห้จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ว3530

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

23 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทบทองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนกระเทียมวิทยา

ด้วย นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : "การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร ทำการทบทองใช้เครื่องมือเพื่อนี้สิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0626395928

สแกนด้วย CamScanner

ที่ อว 0605.5(2)/ว3555

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

25 ธันวาคม 2563

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

ด้วย นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : "การพัฒนา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร (ก.ค.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัชธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิต 0626395928

Scanned with CamScanner

ที่ อว 0605.5(2)/ว56

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

8 มกราคม 2564

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา (Best Practice)

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสุรวิทยาคาร

ด้วย นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : "การพัฒนา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา (Best Practice) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรมือถือ 0626395928

Scanned with CamScanner

ที่ อว 0605.5(2)/ว233

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

26 มกราคม 2564

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสำเริง บุญโค

ด้วย นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง : "การพัฒนา แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยประยุกต์ใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์โทรสาร 0-4371-3170
เบอร์โทรนิติ 0626395928

สแกนด้วย CamScanner

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวจิระนันท์ นนทะบุตร
วันเกิด	วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2536
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 112 ตำบลจานใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ รหัสไปรษณีย์ 33110
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกระเทียมวิทยา เลขที่ 240 หมู่ที่ 2 ตำบลกระเทียม อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ รหัสไปรษณีย์ 32150
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2548 ระดับประถมศึกษา โรงเรียนบ้านจานทองกวาววิทยา จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2554 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ พ.ศ. 2560 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ์ ปณุ์ ทิโต ชีเว